

Protokoll for
Kirkemøtet 2025

DEN NORSKE KIRKE

Saksdokumenter og opptak fra plenumssamlingene finner du på kirken.no/kirkemotet. Der finnes også tidligere års protokoller og informasjon.

Alle foto: Den norske kirke

Det 43. kirkemøte i Den norske kirke ble holdt i Trondheim
fra fredag 25.april til mandag 28.april 2025.
Møtets forhandlinger fant sted på Scandic hotel Nidelven, Trondheim.
Alle foto: Den norske kirke

Innhold

Åpning av Kirkemøtet 2025	6
Åpningsgudstjenesten.....	6
Åpningsmøte	7
Generaldebatten	8
KM 1/25 Godkjenning av innkalling og saksliste.....	9
Kirkemøtets vedtak	9
KM 2/25 Valg og oppnevninger.....	10
Kirkemøtets vedtak	11
KM 3/25 Orienteringssaker	12
3.1 Årsrapport for Den norske kirke 2023.....	12
3.3 Årsmelding for Døvekirken 2024	12
3.4 Årsrapport for Bispemøtet 2024	12
3.5 Protokoll fra Ungdommens kirkemøte 2024	12
Kirkemøtets vedtak	12
KM 4/25 Rapportering på oppfølging av Kirkemøtets vedtak	13
Kirkemøtets vedtak	14
KM 5/25 Kirkemøtets fordeling av midler 2026 og orientering om budsjett 2025.....	15
Kirkemøtets vedtak	16
KM 6/25 Regulering av styringstenesta i Den norske kyrkja, tilhøvet mellom prestetenesta og verksemda til soknerådet med vidare.....	17
Kirkemøtets vedtak	23
KM 7/25 Kirkemøtets arbeidsform.....	26
Kirkemøtets vedtak	27
KM 8/25 Endringer i Kirkemøtets budsjettreglement og kirkeordningens bestemmelse om Kirkerådets rolle på økonomifeltet.....	28
Kirkemøtets vedtak	34
KM 9/25 Biskopens tilsyn	36
Kirkemøtets vedtak	47
KM 10/25 Rammer for kirkevalget.....	53
Kirkemøtets vedtak	62

KM 11/25 Regler om fellesordninger innen digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet i Den norske kirke	63
Kirkemøtets vedtak	70
KM 12/25 Utfordringsbildet 2025	72
Kirkemøtets vedtak	77
KM 13/25 Nynorsk omsetjing av Den apostoliske truvedkjenninga	79
Kirkemøtets vedtak	80
Hilsener, taler og prekener	81
Preken ved åpningsgudstjenesten under Kirkemøtet ved biskop i Oslo Sunniva Gylver	81
Tale under åpningsmøtet ved Kirkerådets leder Harald Hegstad	84
Tale under åpningsmøtet ved Barne- og familieminister Lene Vågslid	90
Helsing ved opninga av Kyrkjemøtet ved preses Olav Fykse Tveit.	94
Preike ved preses Olav Fykse Tveit på gudsteneste i Nidarosdomen 27. april 2025	96
Musikalske innslag under plenum på Kirkemøtet:	99

Åpning av Kirkemøtet 2025

Åpningsgudstjenesten

Fredag 25.april kl.09:00 var det åpningsgudstjeneste i Vår Frue kirke.

Medvirkende under gudstjenesten:

Sunniva Gylver, biskop i Oslo
Herborg Oline Finnset, biskop i Nidaros
Olav Øygard, biskop i Nord-Hålogaland
Linda Berntzen, prost i Døvekirke
Roger Gilstad, frivillig i Vår Frue kirke
Sjur Olsborg, kirketjener i Vår Frue kirke
Hanne Louise Lund Salvesen, organisasjonssjef diakoni i SPIR
Per Gunnar Pedersen, daglig leder i Vågsbygd menighet
Oscar Edon Østern, Den norske kirkes ungdomsutvalg
Ole Edvard Wold-Reitan, direktør i Kirkerådet
Mathias Gillebo, seniorrådgiver kirkemusikk og kultur i Kirkerådet
Inger Anne Naterstad, seniorrådgiver teologi i Kirkerådet

Solveig Slettahjell, sang & piano
Knut Størdal, orgel

Åpningsmøte

Kirkemøtet åpnet fredag 25.april kl. 10:30 på Scandic Nidelven hotell i Trondheim.

Hovedtema for Kirkemøtet 2025: Kirken åpner rom for tro.

Medvirkende:

Konferansier Ole Edvard Wold-Reitan, direktør i Kirkerådet

Barne- og familieminister Lene Vågslid

Kirkerådets leder Harald Hegstad

Preses Olav Fykse Tveit

Musikalske innslag:

Solveig Slettahjell: vokal og piano og Pål Hausken: trommer.

Elever fra Orgelklubben Maren Margrethe (Steinkjer) ledet av Kristin Eek: Kamilla Sørslett Kammerer og Evald Haltli.

Åpningslunsj ble gjennomført fra kl. 12:00 for Kirkemøtets medlemmer og inviterte gjester.

Generaldebatten

Musikalske innslag:

David Scott Hamnes ledet elev Jakob Skrødal Fagerthun fra Orgelklubben Ludvig (Trondheim)

Fredag 25.april kl. 13:30.

Følgende hadde ordet:

Agnes Sofie Engen Gjeset, Sofie Marcelie Hopshaug-Bakke, Jostein Ådna, Oddgeir Sølvfæstersen, Magne Hersvik, Laila Alendal, Sveinung Moesgaard Skjesol, Svein Malmbekk, Jo Hedberg, Eldrid Brekke, Ingrid Meslo, Hallvard Olavson Mosdøl, Andreas Holm, Randi Sollie Denstad, Olav Øygard, Ole-Jacob Dyrnes, Lill-Tone Grahl-Jacobsen, Stine Beate Mondal Ljostad, Kai Krogh, Sebastian Kaltoft Hansen, Erling Birkedal, Magnus Sivertsen Sørvig, Gard Sandaker-Nielsen, Irene Sandnes, Eli Augestad Vikdal, Therese Egebakken, Gaute Nordbye, Gunnar Winther, Gunnstein Endal, Kristine Marie Lund Almås, Jon Fredrik Skauge, Marianne Friise Antonsen, Tore Thomassen, Else Skjærven Aas, Jannike Buschmann Johannessen, Oddny Irene Miljeteig, Kjersti Gautestad Norheim, Anita Apelthun Sæle, Helene Breivik Hellerdal, Kristine Sandmæl, Helga Kjellevold, Oscar Edon Østern, Vanja Joramo, Lars Martin Dahl, Karin-Elin Berg, Halvard Sand, Bjørn Thomas Åhrén.

KM 1/25 Godkjenning av innkalling og saksliste

Dirigent: Lunde

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet godkjenner innkalling og saksliste.

Saksliste

KM 1/25 Godkjenning av innkalling og saksliste

KM 2/25 Valg og oppnevninger

KM 3/25 Orienteringssaker

KM 4/25 Rapportering på oppfølging av Kirkemøtets vedtak

KM 5/25 Kirkemøtets fordeling av midler 2026 og orientering om budsjett 2025

KM 6/25 Regulering av styringstenesta i Den norske kyrkja, tilhøvet mellom prestetenesta og verksemda til soknerådet med vidare

KM 7/25 Kirkemøtets arbeidsform

KM 8/25 Endringer i Kirkemøtets budsjettreglement og kirkeordningens bestemmelse om Kirkerådets rolle på økonomifeltet

KM 9/25 Biskopens tilsyn

KM 10/25 Rammer for kirkevalget

KM 11/25 Regler om fellesordninger innen digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet i Den norske kirke

KM 12/25 Utfordringsbildet 2025 for Den norske kirke

KM 13/25 Nynorsk omsetjing av Den apostoliske truvedkjenninga

KM 2/25 Valg og oppnevninger

Saken er sammensatt av ulike valg som skal gjøres av Kirkemøtet i 2025:

KM 02.1/25 Valg av dirigentskap for møtet

KM 02.2/25 Valg av tellekorps

KM 02.3/25 Suppleringsvalg av komiteledere og -nestledere

Sammendrag

KM 02.1/25 Valg av dirigentskap for møtet

I Kirkemøtets forretningsorden § 3-2 heter det:

Kirkemøtet velger for hvert møte et dirigentskap på tre medlemmer med personlige varamedlemmer. Disse skal fortrinnsvis være medlemmer av Kirkemøtet.

Begge kjønn skal være representert.

Dirigentskapet velges med alminnelig flertall. Kirkerådets sekretariat har ansvar for opptellingen.

Dirigentskapet overtar ledelsen av møtet så snart valget er avgjort.

Dirigentskapet skal avvise endringsforslag som klart strider imot bestemmelser gitt i lov eller i kirkeordningen.

Av de tre som ble valgt til dirigentskap i 2024 var én ekstern og én har siden valget blitt kirkeverge og dermed også gått ut av Kirkemøtet. Det er derfor behov for å supplere dirigentskapet med nye medlemmer, og Kirkerådet har lagt vekt på å finne trygge og erfarne kandidater til dirigentskapet som kan lede forhandlingene på en god måte. For Kirkemøtet 2025 er samtlige foreslåtte medlemmer av dirigentskapet også medlem av Kirkemøtet.

KM 02.2/25 Valg av tellekorps

Etter Kirkemøtets forretningsorden § 3-4 skal Kirkemøtet velge et tellekorps bestående av fem representanter fra sekretariatet.

KM 02.3/25 Suppleringsvalg av komiteledere og -nestledere

Komite C har ansvaret for å føre kontroll med Kirkerådets virksomhet, herunder rådets oppfølging av Kirkemøtets vedtak. Etter at både leder og nestleder i komiteen ble valgt inn i Kirkerådet har Kirkerådet etter dialog med disse valg å foreslå for Kirkemøtet at det velges en ny leder og nestleder av denne komiteen.

Kirkerådets faste medlemmer er ikke valgbare til regelkomiteen etter forretningsordenen § 3-6 første ledd, og siden regelkomiteens leder har blitt valgt til Kirkerådet er det behov for å velge ny leder til denne komiteen.

Forslag til vedtak:

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:

1. Som dirigentskap for Kirkemøtet 2025 velges:

Medlem	Varamedlem
Erik Lunde (hoveddirigent)	Kristine B. Bjerkestrand
Lill Tone Grahl-Jacobsen	Andreas Holm
Agnes Sofie Gjeset	Eirik Faret Sakariassen

2. Som tellekorps velges:

Kristian Myhre (leder)
Karen Marie Engeseth
Karen Elise Aschim-Teigum
Jan Rune Fagermoen
Elise Slettebø Melhus

3. For komite C velges Knut Støbakk som leder og Anne Marit Prestø som nestleder.

4. Dag Sele velges som leder av regelkomiteen.

Kirkemøtets vedtak

1. Som dirigentskap for Kirkemøtet 2025 velges:

Medlem	Varamedlem
Erik Lunde (hoveddirigent)	Kristine B. Bjerkestrand
Lill Tone Grahl-Jacobsen	Andreas Holm
Agnes Sofie Gjeset	Andreas Holm

2. Som tellekorps velges:

Kristian Myhre (leder)
Karen Marie Engeseth
Karen Elise Aschim-Teigum
Jan Rune Fagermoen
Elise Slettebø Melhus

3. For komite C velges Knut Støbakk som leder og Anne Marit Prestø som nestleder.

4. Dag Sele velges som leder av regelkomiteen.

KM 3/25 Orienteringssaker

3.1 Årsrapport for Den norske kirke 2023

3.2 Årsmelding for Sjømannskirken 2023

Presentert av Jeffrey Huseby

3.3 Årsmelding for Døvekirken 2024

3.4 Årsrapport for Bispemøtet 2024

3.5 Protokoll fra Ungdommens kirkemøte 2024

Presentert av Elise Skjærven Aas, Jannike Buschmann Johannessen, Viktor Mathias Tandberg og Oscar Edon Østern.

Disse hadde ordet:

Jeffrey Huseby, Ragnhild Jepsen, Kari Alvsvåg, Katrine Tallaksen Skjerdal, Bjørn Thomas Åhrén, Halvard Olavson Mosdøl,, Vanja Joramo, Ingeborg Midttømme, Kari Alvsvåg, Anna Riksaasen-Oseko, Kristine Marie Lund Almås, Vidar Leif Haanes, Sebastian Kaltoft Hansen, Gard Sandaker-Nielsen, Sofie Marcelie Hopshaug-Bakke, Marius Berg Eide, Adrian Sagvold Grøndahl, Sunniva Gylver, Andreas Holm , Olav Fykse Tveit, Therese Egebakken

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet tar orienteringssakene til orientering.

KM 4/25 Rapportering på oppfølging av Kirkemøtets vedtak

Saksdokumenter:

Oversikt over oppfølging av Kirkemøtets vedtak i 2024

Strategi for den norske kirke 2022-2029

Sammendrag:

Saken omhandler rutinemessig rapportering på Kirkerådets oppfølging av Kirkemøtets vedtak fra året før. Etter bortfallet av kontrollutvalget er dette første gang det er Kirkerådet selv som står for rapporteringen til Kirkemøtet.

Saken inkluderer også midtveisrullering av Strategi for den norske kirke 2022-2029.

Forslag til vedtak:

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:

1. Kirkemøtet tar Kirkerådets rapport på oppfølging av vedtak fra Kirkemøtet 2024 til orientering.
2. Kirkemøtet viderefører Strategi for Den norske kirke 2022-2029 ut den vedtatte funksjonsperioden.

Innstilling 1 fra komite C

Komiteens merknader

Komitéen legger saksorienteringen til grunn. Komitéen har følgende merknader:

1. I sak KM 12/24 Sannhet og forsoning står det i vedtakspunkt 3, sitat:

“Kirkemøtet erkjenner at det trengs mer kunnskap om kvener/norskfinner og skogfinners historie, språk, kultur, tradisjon og trosutøvelse. Slik kunnskap er en forutsetning for forsoningsarbeidet. Det må arbeides systematisk for å finne gode strukturer for samhandling med kvener/norskfinner og skogfinner for å finne måter å romme deres tradisjoner og behov i kirke og menighetsliv. Kirkemøtet ser fram til å få en sak om dette på Kirkemøtet i 2025”.

Denne saken er ikke fremmet på kirkemøtet i 2025, uten at det er gjort nærmere rede for i saksfremstillingen.

2. Komitéen har under Kirkemøtet mottatt skriftlig orientering fra Kirkerådets sekretariat om at saken ikke er fremmet til Kirkemøtet i 2025, i påvente av etableringen av et midlertidig nasjonalt kvensk/norskfinsk utvalg. Dette er en oppfølging av Kirkerådets handlingsplan: Sannhet og forsoning, vedtatt i KR 94/24 i desember. Saken omtalt i KM12/24 vedtakspunkt 3 fremmes til Kirkemøtet i 2026 etter en grundig konsultasjon. Komitéen sier seg fornøyd med redegjørelsen.

3. Komitéen imøteser en rapportering på alle åpne saker på kommende Kirkemøter.

Forslag til vedtak

1. Kirkemøtet tar Kirkerådets rapport på oppfølging av vedtak fra Kirkemøtet 2024 til orientering
2. Kirkemøtet viderefører Strategi for Den norske kirke 2022-2029 ut den vedtatte funksjonsperioden.

Plenumsbehandling:

Saksordfører: Dorrit Vignes

Disse hadde ordet:

Dorrit Vignes, Anna Riksaasen-Oseko, Herborg Oline Finnset, Sofie Marcelie Hopshaug-Bakke. Tore Christiansen, Harald Hegstad

Votering over komiteens innstilling

Forslaget ble enstemmig vedtatt (122 stemmeberettigede)

Kirkemøtets vedtak

1. Kirkemøtet tar Kirkerådets rapport på oppfølging av vedtak fra Kirkemøtet 2024 til orientering
2. Kirkemøtet viderefører Strategi for Den norske kirke 2022-2029 ut den vedtatte funksjonsperioden.

KM 5/25 Kirkemøtets fordeling av midler 2026 og orientering om budsjett 2025

Saksdokumenter:

Budsjett 2025 for rettssubjektet Den norske kirke

Den norske kirke - årsregnskap 2024 med årsberetning

Sammendrag

Denne saken handler om Kirkerådets forslag til vedtak om fordeling av midler for 2026 og Kirkerådets orientering til Kirkemøtet om budsjett 2025. Det vises til Kirkemøtets budsjettreglement, som er foreslått endret i egen sak.

Tilskuddet til Den norske kirke for 2025 ble vedtatt av Stortinget 19. desember 2024. Rammetilskuddet er på 2 664 mill. kroner som er en økning på 3,74 % målt mot tilskuddet for 2024. I tillegg kommer tilskudd til Svalbard kirke på 6,2 mill. kroner.

Som følge av fortsatt svært høye pensjonskostnader ble også budsjettprosessen for 2025 krevende. Et budsjett på 2 708 mill. kroner og underbalanse på 38,2 mill. kroner ble vedtatt av Kirkerådet i desember 2024.

For å gjøre økonomien bærekraftig på sikt vedtok Kirkerådet en bemanningsreduksjon på minst 65 stillinger, tilsvarende en kostnadsreduksjon på 65 mill. kroner. Bemanningsreduksjonen er iverksatt i løpet av februar 2025, og vil få gradvis større effekt gjennom året med full effekt fra og med 2026. For å verne førstelinjetjenestene i størst mulig grad blir bemanningsreduksjonen i hovedsak gjennomført i administrative stillinger.

Det er i budsjettsaken utarbeidet to alternative langtidsprognoser for 2025-2028. Disse viser mulige utviklingsscenarier basert på et sett av forutsetninger med stor usikkerhet.

Rammen for tilskuddet til Den norske kirke for 2026 vil først bli kjent høsten 2025. Kirkemøtet inviteres til å fordele forventet rammetilskudd mellom budsjettgruppene og å gi innspill til overordnede prioriteringer.

Forslag til vedtak:

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:

1. Kirkemøtet tar Kirkerådets vedtak om regnskap 2024 og budsjett 2025 til orientering.
2. Kirkemøtet fordeler forventet rammetilskudd for 2026 med samme fordeling mellom budsjettgruppe 1, 2 og 3 som i 2025.
3. Kirkemøtet ber Kirkerådet i budsjett for 2026 prioritere følgende områder:
 - Unge og unge voksne
 - Kirken som organisasjon

Innstilling 1 fra komite C:

Komiteens merknader

Komiteen legger i saksorienteringen til grunn. Komiteen har følgende merknader:

1. Komiteen ber om at oppfølging av de prioriterte områdene tydeliggjøres i Kirkerådets budsjettdokumenter.
2. Komiteen ber om at resultatet av evaluering av fordelingsnøkkel mellom bispedømmerådene legges frem for Kirkemøtet.

Forslag til vedtak

1. Kirkemøtet tar Kirkerådets vedtak om regnskap for 2024 til orientering.
2. Kirkemøtet tar Kirkerådets vedtak om budsjett for 2025 til orientering.
3. Kirkemøtet tar Kirkerådets langtidsprognose A for perioden 2025-2028 til orientering.
4. Kirkemøtet fordeler forventet rammetilskudd for 2026 med samme prosentvise fordeling mellom budsjettgruppe 1, 2 og 3 som i 2025.
5. Kirkemøtet ber Kirkerådet i budsjett for 2026 prioritere følgende områder:
 - Unge og unge voksne
 - Kirken som organisasjon

Plenumsbehandling 1

Saksordfører: Ole Jacob Dyrnes

Disse hadde ordet:

Ole Jacob Dyrnes, Jo Hedberg, Elise Skjærven Aas, Halvor Olavson Mosdøl, Sebastian Kaltoft Hansen, Sofie Marcelie, Hopshaug Bakke, Karl Johan Kirkebø

Forslag, Jo Hedberg:

linje 11: * Unge, unge voksne **og familie arbeid.**

Votering over forslaget til Jo Hedberg:

For: 13 Mot: 101 Forslaget falt

Votering over komiteens innstilling

For 111 Mot: 2 Forslaget ble vedtatt

Kirkemøtets vedtak

1. Kirkemøtet tar Kirkerådets vedtak om regnskap for 2024 til orientering.
2. Kirkemøtet tar Kirkerådets vedtak om budsjett for 2025 til orientering.
3. Kirkemøtet tar Kirkerådets langtidsprognose A for perioden 2025-2028 til orientering.
4. Kirkemøtet fordeler forventet rammetilskudd for 2026 med samme prosentvise fordeling mellom budsjettgruppe 1, 2 og 3 som i 2025.
5. Kirkemøtet ber Kirkerådet i budsjett for 2026 prioritere følgende områder:
 - Unge og unge voksne
 - Kirken som organisasjon

KM 6/25 Regulering av styringstenesta i Den norske kyrkja, tilhøvet mellom prestetenesta og verksemda til soknerådet med vidare

Referanser: KM 5/23, KM 7/24, KR 70/24, KR 26/25

Saksdokumenter:

Regelspeil – styringsteneste

Samandrag

Kyrkjerådet føreslår at Kyrkjemøtet vedtek ei ny føresegn i kyrkjeordninga, som stadfestar den demokratiske styringa av Den norske kyrkja, og at dei som har kyrkjelege verv, utgjer styringstenesta i kyrkja. Kyrkjerådet føreslår òg å stadfeste prinsippet om at kyrkjelege styringsorgan speglar at kyrkjeleg styring skjer i eit samvirke mellom valde representantar for kyrkjelyden og tenesta med Ord og sakrament.

Kyrkjerådet føreslår endringar i prestane si tenesteordning for å gjera det tydeleg at prestar som arbeider i soknet, blir forplikta på dei planane og prioriteringane som soknerådet fastset. Vidare inneheld føreslaget ei endring i omtalen av samordninga mellom sokneprest og anna verksemd i soknet.

Forslaga har som føremål å styrke dei valde råda som styringsorgan. Ingen av endringane inneber større realitetsendringar, men klargjer gjeldande rett.

Kyrkjerådet føreslår vidare at Kyrkjemøtet vedtek endringar i reglar for val av Kirkerådet og anna regelverk om suppleringsval ved uttrede og at suppleringsval kan gjennomførast som avtaleval. Intensjonen i dette forslaget er å sikra at fordelinga mellom dei ulike grupperingane i Kyrkjerådet vert oppretthalde ved endringar i perioden.

Forslag til vedtak

1 Kyrkjerådet tilrår at Kyrkjemøtet gjer følgjande vedtak:

2
3 I

4
5 I kirkeordning for Den norske kirke blir følgjande endringar gjort:

6
7 § 29 annet ledd skal lyde:

8
9 Reglene i § 10 første til femte ledd gjelder tilsvarende for Kirkerådet.

10
11 Ny § 36 a under *Kapittel 6. Forskjellige bestemmelser* skal lyde:

12 § 36 a. **Kirkens styringstjeneste**

13 Den norske kirke styres av demokratiske organer på alle nivå i et
14 samvirke mellom valgte representanter for og blant kirkens
15 medlemmer og representanter for tjenesten med Ord og sakrament.
16
17

De som er medlemmer av styringsorganer i Den norske kirke, utgjør kirkens styringstjeneste.

II

I tjenesteordning med kvalifikasjonskrav for menighetsprester blir følgende endringer gjort:

§ 2 første og nytt andre ledd skal lyde:

§ 2. Presten skal forvalte Ord og sakrament slik at kristen tro og kristent liv fremmes i menighetene ved å

- a) holde forordnede gudstjenester og forrette kirkelige handlinger,
- b) utføre dåps- og konfirmasjonsopplæring,
- c) utøve sjelesorg og veiledning, gå med dødsbud, reise i soknebud og også ellers besøke syke og
- d) utføre forkynnerarbeid og annet menighetsbyggende arbeid.

Presten er forpliktet på de planer og prioriteringer menighetsrådet fastsetter innenfor rammen av de gjøremålene som er nevnt i første ledd.

Gjeldende andre til fjerde ledd blir nytt tredje til femte ledd.

§ 10 andre ledd skal lyde:

Soknepresten leder prestatjenesten i det eller de sokn denne har som sitt særskilte arbeidsområde og sørger for den nødvendige samordning med *menighetens øvrige virksomhet*. I forvaltningen av Ord og sakrament utøver alle menighetsprester et pastoralt lederansvar og bidrar til strategisk og åndelig ledelse i og av menigheten.

III

I regler for valg av Kirkerådet blir følgende endringer gjort:

§ 5-4 annet til fjerde ledd skal lyde:

Ved nyvalg i valgperioden kan Kirkemøtet med 2/3 flertall vedta at valg av de leke medlemmene og varamedlemmene til Kirkerådet, utenom leder, skal foregå som avtalevalg. Valgkomiteen ber Kirkemøtets medlemmer om å fremme forslag til kandidater til flertallsvalg innen en frist.

Ved suppleringsvalg i valgperioden kan Kirkemøtet med 2/3 flertall vedta at valg av de leke medlemmene og varamedlemmene til Kirkerådet, utenom leder, skal foregå som avtalevalg. Valgkomiteen ber Kirkemøtets medlemmer om å fremme forslag til kandidater til flertallsvalg innen en frist.

Ved suppleringsvalg i valgperioden til flertallsvalg skal valgkomiteen fremme forslag på en til to kandidater til den plassen som står ubesatt. Gjelder det valg av prest eller lek kirkelig tilsatt, anses alle prester og leke kirkelig tilsatte å være kandidater, jf. § 4-1 tredje ledd.

§ 5-4 femte ledd blir oppheva.

Ny § 5-5 skal lyde:

§ 5-5. Opprykk ved uttreden

Hvis medlemmer av Kirkerådet trer endelig ut, og de er valgt ved flertallsvalg, skal varamedlemmer tre inn i den nummerorden de er valgt. Hvis medlemmer av Kirkerådet trer endelig ut, og de er valgt ved avtalevalg, skal det velges et nytt medlem på Kirkemøtets neste samling. Tilsvarende gjelder for varamedlemmer.

Gjeldande §§ 5-5 og 5-6 blir ny §§ 5-6 og 5-7.

IV

Endringane i I og III trer i kraft straks. Endringane i II trer i kraft frå 1. januar 2026.

Plenumsbehandling 1

Saksordfører: Lill Tone Grahl-Jacobsen

Disse hadde ordet:

Lill Tone Grahl-Jacobsen, Jostein Ådna, Jo Hedberg, Svein Valle.

Endringsforslag, Jo Hedberg:

Linje 58-60: Dersom et medlem går ut av Kirkerådet på permanent basis, og rådet er valgt ved avtalevalg, skal nytt medlem velges ved suppleringsvalg på førstkommende kirkemøte, slik at fordelingen mellom de ulike grupperingene i Kirkerådet opprettholdes.

Endringsforslag, Jostein Ådna:

Endringsforslag i KM 06/25: I. 33–35: Presten utøver sin tjeneste i samvirke med menighetsrådet og de planer menighetsrådet fastsetter, innenfor rammen av gjøremålene nevnt i første ledd.

Forslag, Svein Valle:

Forslag linje 33-35: Presten er forpliktet på de planer og prioriteringer menighetsrådet fastsetter innenfor rammen av de gjøremålene som er nevnt i første 35 ledd.

Saken gikk videre til regelkomiteen.

Regelkomiteens merknader

Regelkomiteen har i oppdrag å vurdere om noen endringsforslag kan koordineres og/eller samstemmes, om endringsforslagene er forenlige med annet regelverk og om endringsforslag er tilstrekkelig utredet. Hvis et endringsforslag ikke er forenlig med annet regelverk eller regelkomiteen vurderer at endringsforslaget ikke er

tilstrekkelig utredet, kan regelkomiteen vurdere om forslaget kan omformuleres. På denne bakgrunn skal regelkomiteen gi en innstilling, jf. Kirkemøtets forretningsorden §§ 2-4 og 3-6.

Endringsforslag fra Jostein Ådna

I. 33–35:

Presten utøver sin tjeneste i samvirke med menighetsrådet og de planer menighetsrådet fastsetter, innenfor rammen av gjøremålene nevnt i første ledd.

Regelkomiteens vurderinger

Etter regelkomiteens vurdering vil endringsforslaget i praksis være en videreføring av dagens ordning. Regelkomiteen vurderer derfor at endringsforslaget er tilstrekkelig utredet til å kunne vedtas.

Endringsforslag fra Svein Valle

Forslag til line 33-35

Presten er forpliktet på de planer ~~og prioriteringer~~ menighetsrådet fastsetter innenfor rammen av de gjøremålene som er nevnt i første ledd.

Regelkomiteens vurderinger

Endringsforslaget er en mindre endring sammenlignet med forslaget fra Kirkerådet. Regelkomiteen vurderer at endringen er tilstrekkelig utredet til å kunne vedtas.

Endringsforslag fra Jo Hedberg

Linje 58-60: Dersom et medlem går ut av Kirkerådet på permanent basis, og rådet er valgt ved avtalevalg, skal nytt medlem velges ved suppleringsvalg på førstkomende kirkemøte, slik at fordelingen mellom de ulike grupperingene i Kirkerådet opprettholdes.

Regelkomiteens vurdering

Regelkomiteen viser til at hva som skjer når et medlem av Kirkerådet trer endelig ut av rådet, er foreslått fastsatt i § 5-5, mens nærmere bestemmelser om suppleringsvalg er regulert i § 5-4. Endringsforslaget omhandler begge deler, men er foreslått tatt inn i § 5-4 med en annen ordlyd enn den som følger av forslaget til § 5-4. Regelkomiteen viser også til at Kirkerådet som sådan ikke kan velges ved avtalevalg. Bestemmelsene om avtalevalg gjelder kun for valget av de leke medlemmene og varamedlemmene til Kirkerådet, utenom leder. Etter regelkomiteens vurdering er endringsforslaget slik det er formulert derfor ikke tilstrekkelig utredet til å kunne vedtas. Regelkomiteen kan etter forretningsordenen vurdere om forslaget kan omformuleres, hvis regelkomiteen vurderer at endringsforslaget ikke er tilstrekkelig utredet. Regelkomiteen mener at følgende omformulering vil være tilstrekkelig utredet til å kunne vedtas:

Suppleringsvalg i valgperioden av de medlemmene og varamedlemmene som er valgt ved avtalevalg, skal foregå som avtalevalg, slik at fordelingen mellom de ulike grupperingene i Kirkerådet opprettholdes. Ved flertallsvalg ber valgkomiteen Kirkemøtets medlemmer om å fremme forslag til kandidater innen en frist.

Den siste setningen var ikke direkte berørt av endringsforslaget, men er omformulert for å klargjøre sammenhengen med hva som skjer om valget gjennomføres

Komiteens merknader:

Komiteen legger saksorienteringen til grunn. Komiteen har følgende merknader:

Folkevalgte som styringstjeneste

1. Komiteen vil vektlegge at kirkelige verv er en pålagt styringstjeneste i Den norske kirke, til forskjell fra annen frivillig tjeneste. Opplæring er viktig for at alle som blir valgt kan utføre tjenesten på en

tilfredsstillende måte. Det må settes av nok ressurser for at folkevalgte kan være gode ledere og sikre at rådene kan lykkes med å utføre oppdraget sitt.

2. Mye myndighet og ansvar er lagt på folkevalgte ledere lokalt i soknet, regionalt i bispedømmeråd og sentralt i kirkerådet, mellomkirkelig råd og samisk kirkeråd. Komiteen mener det vil være hensiktsmessig at det blir tydeliggjort hva slags arbeidsoppgaver som inngår i rollen og hva slags forventninger fellesskapet bør ha til de ulike ledervervene. Komiteen oppfordrer Kirkerådet til å vurdere om dette kan gjøres gjennom en lederplattform eller lederinstruks.

3. Komiteen er opptatt av at Den norske kirke må legge til rette for gode nettverk og løpende dialog mellom rådsledere på ulike nivåer. Det kan bidra til å sikre bedre sammenheng i Den norske kirke. Erfaringene fra samrådene bør tas med i det videre arbeidet og nye møteplasser bør utvikles i samarbeid med representanter for de ulike rådene.

4. Komiteen støtter Kirkerådets forslag om regulering av styringstjenesten.

Forholdet mellom presten og menighetsrådet

5. Komiteen støtter Kirkerådets forslag om at presten er forpliktet på menighetsrådets planer og prioriteringer i tråd med vedtaket i sak KM 7/24. Komiteen mener det er viktig at forpliktelsen beskrives på samme måte i tjenesteordningen for prester som i tjenesteordningene for øvrige vigslede tilsatte for å ivareta en parallellitet mellom disse.

Nyvalg og suppleringsvalg til Kirkerådet

6. Komiteen legger til grunn at et eventuelt suppleringsvalg i inneværende periode forholder seg til inngått avtale mellom partene.

7. Et mindretall i komiteen (2 stemmer) støtter forslaget fra Hedberg slik det er omformulert av regelkomiteen.

8. Komiteens flertall (18 stemmer) støtter Kirkerådets forslag til endringer i reglene om nyvalg og suppleringsvalg til Kirkerådet

Forslag til vedtak:

I

I kirkeordning for Den norske kirke blir følgende endringer gjort:

§ 29 annet ledd skal lyde:

Reglene i § 10 *første til femte ledd* gjelder tilsvarende for Kirkerådet.

Ny § 36 a under *Kapittel 6. Forskjellige bestemmelser* skal lyde:

§ 36 a. Kirkens styringstjeneste

Den norske kirke styres av demokratiske organer på alle nivå i et samvirke mellom valgte representanter for og blant kirkens medlemmer og representanter for tjenesten med Ord og sakrament.

De som er medlemmer av styringsorganer i Den norske kirke, utgjør kirkens styringstjeneste.

II

I *tjenesteordning med kvalifikasjonskrav for menighetsprester* blir følgende endringer gjort:

§ 2 første og nytt andre ledd skal lyde:

§ 2. Presten skal forvalte Ord og sakrament slik at kristen tro og kristent liv fremmes i menighetene ved å

- a) holde forordnede gudstjenester og forrette kirkelige handlinger,
- b) utføre dåps- og konfirmasjonsopplæring,
- c) utøve sjelesorg og veiledning, gå med dødsbud, reise i soknebud og også ellers besøke syke og
- d) utføre forkynnerarbeid og *annet* menighetsbyggende arbeid.

Presten er forpliktet på de planer og prioriteringer menighetsrådet fastsetter innenfor rammen av de gjøremålene som er nevnt i første ledd.

Gjeldende andre til fjerde ledd blir nytt tredje til femte ledd.

§ 10 andre ledd skal lyde:

Soknepresten leder prestetjenesten i det eller de sokn denne har som sitt særskilte arbeidsområde og sørger for den nødvendige samordning med *menighetens øvrige virksomhet*. I forvaltningen av Ord og sakrament utøver alle menighetsprester et pastoralt lederansvar og bidrar til strategisk og åndelig ledelse i og av menigheten.

III

I *regler for valg av Kirkerådet* blir følgende endringer gjort:

§ 5-4 annet til fjerde ledd skal lyde:

Ved nyvalg i valgperioden kan Kirkemøtet med 2/3 flertall vedta at valg av de leke medlemmene *og varamedlemmene* til Kirkerådet, utenom leder, skal foregå som avtalevalg. Valgkomiteen ber Kirkemøtets medlemmer om å fremme forslag til kandidater til flertallsvalg innen en frist.

Ved suppleringsvalg i valgperioden kan Kirkemøtet med 2/3 flertall vedta at valg av de leke medlemmene og varamedlemmene til Kirkerådet, utenom leder, skal foregå som avtalevalg. Valgkomiteen ber Kirkemøtets medlemmer om å fremme forslag til kandidater til flertallsvalg innen en frist.

Ved suppleringsvalg i valgperioden *til flertallsvalg* skal valgkomiteen fremme forslag på en til to kandidater til den plassen som står ubesatt. Gjelder det valg av prest eller lek kirkelig tilsatt, anses alle prester og leke kirkelig tilsatte å være kandidater, jf. § 4-1 tredje ledd.

§ 5-4 femte ledd blir oppheva.

Ny § 5-5 skal lyde:

§ 5-5. Opprykk ved uttreden

Hvis medlemmer av Kirkerådet trer endelig ut, og de er valgt ved flertallsvalg, skal varamedlemmer tre inn i den nummerorden de er valgt. Hvis medlemmer av Kirkerådet trer endelig ut, og de er valgt ved avtalevalg, skal det velges et nytt medlem på Kirkemøtets neste samling. Tilsvarende gjelder for varamedlemmer.

Gjeldande §§ 5-5 og 5-6 blir ny §§ 5-6 og 5-7.

IV

Endringane i I og III trer i kraft straks. Endringane i II trer i kraft frå 1. januar 2026.

Plenumsbehandling 2

Saksordfører: Helga Kjellevoid

Disse hadde ordet:

Helga Kjellevoid, Jostein Ådna, Ingeborg Synnøve Midttømme, Harald Hegstad, Dag Sele, Svein Valle, Gaute Nordbye, Tore Christiansen, Kjersti Gautestad Norheim

Behandling av innkomne forslag er svart ut i regelkomiteens og komite B sine merknader:

Forslag	Komiteens behandling	Forslagstiller	Votering (Stemmeberettigede:109)
1. Jo Hedberg	Avvist, men omformulert	Opprettholder ikke	Se omformulert endringsforslag under
2. Jostein Ådna	Avvist	Opprettholder forslaget	For: 19 Mot:90 Forslaget falt
3. Svein Valle	Avvist	Opprettholder forslaget	For: 24 Mot:85 Forslaget falt

Omformulert endringsforslag fra regelkomiteen (Forslag 1. Jo Hedberg):

Suppleringsvalg i valgperioden av de medlemmene og varamedlemmene som er valgt ved avtalevalg, skal foregå som avtalevalg, slik at fordelingen mellom de ulike grupperingene i Kirkerådet opprettholdes. Ved flertallsvalg ber valgkomiteen Kirkemøtets medlemmer om å fremme forslag til kandidater innen en frist

Komiteens innstilling

For: 106 Mot:3 (Antall stemmeberettigede:109)

Kirkemøtets vedtak

I

I kirkeordning for Den norske kirke blir følgende endringer gjort:

§ 29 annet ledd skal lyde:

Reglene i § 10 *første til femte ledd* gjelder tilsvarende for Kirkerådet.

Ny § 36 a under *Kapittel 6. Forskjellige bestemmelser* skal lyde:

§ 36 a. Kirkens styringstjeneste

Den norske kirke styres av demokratiske organer på alle nivå i et samvirke mellom valgte representanter for og blant kirkens medlemmer og representanter for tjenesten med Ord og sakrament.

De som er medlemmer av styringsorganer i Den norske kirke, utgjør kirkens styringstjeneste.

II

I tjenesteordning med kvalifikasjonskrav for menighetsprester blir følgende endringer gjort:

§ 2 første og nytt andre ledd skal lyde:

§ 2. Presten skal forvalte Ord og sakrament slik at kristen tro og kristent liv fremmes i menighetene ved å

- a) holde forordnede gudstjenester og forrette kirkelige handlinger,
- b) utføre dåps- og konfirmasjonsopplæring,
- c) utøve sjelesorg og veiledning, gå med dødsbud, reise i soknebud og også ellers besøke syke og
- d) utføre forkynnerarbeid og *annet* menighetsbyggende arbeid.

Presten er forpliktet på de planer og prioriteringer menighetsrådet fastsetter innenfor rammen av de gjøremålene som er nevnt i første ledd.

Gjeldende andre til fjerde ledd blir nytt tredje til femte ledd.

§ 10 andre ledd skal lyde:

Soknepresten leder prestetjenesten i det eller de sokn denne har som sitt særskilte arbeidsområde og sørger for den nødvendige samordning med *menighetens øvrige virksomhet*. I forvaltningen av Ord og sakrament utøver alle menighetsprester et pastoralt lederansvar og bidrar til strategisk og åndelig ledelse i og av menigheten.

III

I regler for valg av Kirkerådet blir følgende endringer gjort:

§ 5-4 annet til fjerde ledd skal lyde:

Ved nyvalg i valgperioden kan Kirkemøtet med 2/3 flertall vedta at valg av de leke medlemmene og *varamedlemmene* til Kirkerådet, utenom leder, skal foregå som avtalevalg. Valgkomiteen ber Kirkemøtets medlemmer om å fremme forslag til kandidater til flertallsvalg innen en frist.

Ved suppleringsvalg i valgperioden kan Kirkemøtet med 2/3 flertall vedta at valg av de leke medlemmene og varamedlemmene til Kirkerådet, utenom leder, skal foregå som avtalevalg. Valgkomiteen ber Kirkemøtets medlemmer om å fremme forslag til kandidater til flertallsvalg innen en frist.

Ved suppleringsvalg i valgperioden *til flertallsvalg* skal valgkomiteen fremme forslag på en til to kandidater til den plassen som står ubesatt. Gjelder det valg av prest eller lek kirkelig tilsatt, anses alle prester og leke kirkelig tilsatte å være kandidater, jf. § 4-1 tredje ledd.

§ 5-4 femte ledd blir oppheva.

Ny § 5-5 skal lyde:

§ 5-5. Opprykk ved uttrede

Hvis medlemmer av Kirkerådet trer endelig ut, og de er valgt ved flertallsvalg, skal varamedlemmer tre inn i den nummerorden de er valgt. Hvis medlemmer av Kirkerådet trer endelig ut, og de er valgt ved avtalevalg, skal det velges et nytt medlem på Kirkemøtets neste samling. Tilsvarende gjelder for varamedlemmer.

Gjeldande §§ 5-5 og 5-6 blir ny §§ 5-6 og 5-7.

IV

Endringane i I og III trer i kraft straks. Endringane i II trer i kraft frå 1. januar 2026.

KM 7/25 Kirkemøtets arbeidsform

Referanser: KM 15/23, KR 51/24, KR 02/25, KR 21/25

Saksdokumenter:

KM 07.1/25 Vedlegg - regelendringer til de ulike modellene i Kirkemøtets arbeidsform

KM 07.2/25 Vedlegg - arbeidsformen til andre kirkemøter og sammenlignbare størrelser

Sammendrag

Kirkemøtet 2023 vedtok at Kirkemøtet skal avholdes over kortere tid enn tidligere, og i 2024 ble Kirkemøtet for første gang gjennomført over fire dager. I forlengelsen av evalueringen av Kirkemøtet 2024 har Kirkerådet sett behov for å vurdere endringer i saksbehandlingen, særlig med tanke på forholdet mellom arbeid i plenum og komité. Kirkerådet har utredet to alternative modeller for saksbehandling i ordinære saker:

- Modell A: Justering av dagens ordning, ordinære komiteer videreføres
- Modell B: Endringsforslag sendes inn på forhånd, og redaksjonskomité møtes digitalt

Kirkerådet går inn for modell A.

Det legges opp til at Kirkemøtets faste komité for kontroll med Kirkerådet uansett blir videreført.

Saken gir en vurdering av behandlingsmåten for regelsaker i Kirkemøtet, men det foreslås ingen justeringer i denne ordningen. Saken tar ikke opp større spørsmål om for eksempel hvilke sakstyper som skal behandles av Kirkemøtet, kostnader ved gjennomføring av Kirkemøtet mv.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:

I

I Kirkemøtets forretningsorden gjøres følgende endringer:

§ 6-3 skal lyde:

§ 6-3. Behandlingsform

Kirkemøtet vedtar behandlingsform for de enkelte saker.

Saker av stor prinsipiell og praktisk betydning skal som hovedregel komme til behandling direkte i plenum og i minst to atskilte plenumssamlinger.

Innstillingen fra komiteene fremlegges i plenum av saksordfører eller et annet medlem av komiteen.

§ 6-4 skal lyde:

§ 6-4. Endringsforslag

Forslag som et medlem ønsker å få tatt opp til votering, skal gis dirigentskapet skriftlig på papir eller ved bruk av elektronisk møtesystem umiddelbart etter at det er fremsatt, påført forslagsstillers navn.

Endringsforslag skal senest fremmes i første plenumsbehandling, normalt i starten av debatten. Nye forslag skal som hovedregel ikke fremmes i senere

plenumsbehandlinger, med mindre det berører et punkt i komiteens forslag til vedtak som er nytt i forhold til første plenumsbehandling.

Kirkerådet kan åpne for at endringsforslag kan fremmes i forkant av møtet.

II

Endringene trer i kraft fra 1. mai 2025.

Plenumsbehandling

Saksordfører: Gard Sandaker-Nielsen

Disse hadde ordet:

Gard Sandaker-Nielsen

Votering:

Saken ble enstemmig vedtatt. (114 stemmeberettigede).

Kirkemøtets vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:

I

I Kirkemøtets forretningsorden gjøres følgende endringer:

§ 6-3 skal lyde:

§ 6-3. Behandlingsform

Kirkemøtet vedtar behandlingsform for de enkelte saker.

Saker av stor prinsipiell og praktisk betydning skal som hovedregel komme til behandling direkte i plenum og i minst to atskilte plenumssamlinger.

Innstillingen fra komiteene fremlegges i plenum av saksordfører eller et annet medlem av komiteen.

§ 6-4 skal lyde:

§ 6-4. Endringsforslag

Forslag som et medlem ønsker å få tatt opp til votering, skal gis dirigentskapet skriftlig på papir eller ved bruk av elektronisk møtesystem umiddelbart etter at det er fremsatt, påført forslagsstillers navn.

Endringsforslag skal senest fremmes i første plenumsbehandling, normalt i starten av debatten. Nye forslag skal som hovedregel ikke fremmes i senere plenumsbehandlinger, med mindre det berører et punkt i komiteens forslag til vedtak som er nytt i forhold til første plenumsbehandling.

Kirkerådet kan åpne for at endringsforslag kan fremmes i forkant av møtet.

II

Endringene trer i kraft fra 1. mai 2025.

KM 8/25 Endringer i Kirkemøtets budsjettreglement og kirkeordningens bestemmelse om Kirkerådets rolle på økonomifeltet

Referanser: KM 06/19, KM 05/16, KM 08/19, KM 16/20, KR 45/23, KR 67/24, KR 93/24

Sammendrag

Denne regelsaken handler om en endring i kirkeordningen § 30 tredje ledd og en rekke endringer i Kirkemøtets budsjettreglement.

I lys av ansvars- og oppgavefordelingen mellom Kirkemøtet og Kirkerådet mener Kirkerådet at kirkeordningen § 30 tredje ledd er uheldig utformet. Der heter det at Kirkemøtet disponerer de midlene Kirkerådet har forvaltningsansvaret for og fastsetter regnskapet for. Her bør det i stedet hete de midlene som rettssubjektet Den norske kirke disponerer. En slik endring får overslag til Kirkemøtets budsjettreglement § 1, som gjentar denne delen av kirkeordningens ordlyd.

Kirkerådet foreslår en omfattende omredigering og språklig bearbeiding av § 2, som er hovedbestemmelsen i budsjettreglementet. Disse endringene vil bidra til en innholdsmessig tydeliggjøring av ansvarsfordelingen mellom Kirkemøtet og Kirkerådet. Denne ansvarsfordelingen må ses i sammenheng med de føringene Kirkemøtet selv har lagt i instruks for Kirkerådets arbeid, med vekt på Kirkerådets styrefunksjon i rettssubjektet.

Det foreslås klargjort at det er Kirkerådet som utarbeider langtidsprognosene for rettssubjektet – motsatt av dagens ordlyd, som legger denne oppgaven til Kirkemøtet. Det har ikke vært praktisert slik, så endringen består i å gjøre ordlyden i samsvar med praksis.

Kirkerådet foreslår samtidig at Kirkerådet mer aktivt skal invitere Kirkemøtet til å komme med innspill knyttet til fremtidige prioriteringer. Dette gjelder både for det nærmest påfølgende kalenderårets budsjett, som Kirkerådet skal vedta, og for den kommende langtidsprognosen som Kirkerådet skal utarbeide.

Kirkerådet anbefaler også å overføre betydelige deler av budsjettreglementets innhold for nærmere regulering i økonomiregelverk for rettssubjektet Den norske kirke. Dette vedtas av Kirkerådet. Også denne delen av forslaget må ses i lys av hva som er en hensiktsmessig oppgavefordeling mellom Kirkemøtet og Kirkerådet.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:

I

I kirkeordning for Den norske kirke skal § 30 tredje ledd lyde:

Kirkerådet har ansvaret for at økonomiforvaltningen og økonomistyringen av de midlene som rettssubjektet Den norske kirke disponerer, er forsvarlig.
Kirkerådet fastsetter og godkjenner regnskapet.

II

I Kirkemøtets budsjettreglement gjøres følgende endringer:

Tittelen på regelverket skal være:

Budsjettreglement for rettssubjektet Den norske kirke

§ 1 skal lyde:

§ 1 Virkeområde

Budsjettreglementet gjelder for de midlene som rettssubjektet Den norske kirke disponerer og som Kirkerådet fastsetter og godkjenner regnskapet for, jf. kirkeordningen § 30 tredje ledd. Midlene skal stilles til rådighet for Kirkerådet, som disponerer midlene i tråd med Kirkemøtets bestemmelser vedtatt i henhold til § 2 andre ledd.

§ 2 skal lyde:

§ 2 Grunnleggende elementer i budsjettarbeidet

Kirkerådet sender budsjettsøknad til staten ved departementet til den tiden departementet fastsetter.

Etter en begrunnet innstilling fra Kirkerådet treffer Kirkemøtet vedtak om fordeling av statens forventede tilskudd til rettssubjektet mellom budsjettgruppene omtalt i § 3, etter eventuell avsetting av en andel av tilskuddet til egenkapital. Vedtaket er knyttet til budsjettet for det nærmest påfølgende kalenderåret, jf. Kirkerådets vedtak etter tredje ledd. Kirkemøtet kan også legge andre føringer for Kirkerådets videre arbeid med dette budsjettet, og Kirkerådet skal muliggjøre dette.

Kirkerådet vedtar budsjett for det nærmest påfølgende kalenderåret, i tråd med Kirkemøtets bestemmelser etter andre ledd. Budsjettet skal være basert på realistiske anslag over alle kostnader og inntekter. Det skal budsjetteres med et resultat som sørger for en forsvarlig egenkapital. Budsjettet legges frem for Kirkemøtet til orientering.

Sammen med budsjettet for det nærmest påfølgende kalenderåret utarbeider Kirkerådet for minst tre år fremover en rullerende langtidsprognose. Den sist utarbeidede langtidsprognosen legges frem for Kirkemøtet til orientering. Kirkerådet skal muliggjøre at Kirkemøtet kan gi Kirkerådet innspill til arbeidet med kommende langtidsprognoser.

§§ 3, 5, 7, 8, 9 og 11 oppheves.

Ny §§ 3, 4 og 5 skal lyde:

§ 3 Budsjettets inndeling

Budsjettet skal gi en samlet oppstilling av forventede inntekter og kostnader. Oppstillingen vil følge NS 4102 utarbeidet av Standard Norge.

Budsjettet skal ha følgende inndeling:

Budsjettgruppe 1: Den norske kirke – drift

Budsjettgruppe 2: Den norske kirke – tilskudd

Budsjettgruppe 3: Tilskudd til andre.

§ 4 Disponeringsfullmakter

Kirkerådets vedtatte budsjett kan ikke overskrides eller brukes til andre formål enn bestemt av Kirkerådet.

Kirkerådet har adgang til å omdisponere inntil 5 % av vedtatt samlet budsjett mellom de ulike budsjettgrupper.

§ 5 Regnskap

Regnskapet fastsettes og godkjennes av Kirkerådet og legges frem for Kirkemøtet til orientering.

III

Endringene i pkt. I trer i kraft straks. Endringene i pkt. II trer i kraft fra den tiden Kirkerådet bestemmer.

Plenumsbehandling 1

Saksordfører: Karl Johan Kirkebø

Disse hadde ordet:

Karl Johan Kirkebø, Marius Berg Eide, Jo Hedberg, Anita Apelthun Sæle, Harald Hegstad, Knut Støbakk

Forslag, Marius Berg Eide

Kirkemøtet vedtar å sende sak KM 8/25 tilbake til Kirkerådet.

Forslag Jo Hedberg:

Kirkemøtet skal godkjenne kirkens årsregnskap.

Votering

Forslag fra Marius Berg Eide: Kirkemøtet vedtar å sende sak KM 8/25 tilbake til Kirkerådet.

For: 3 Mot: 110 Forslaget ble avvist og saken sendes videre til regelkomiteen.

Regelkomiteens merknader

Regelkomiteen har i oppdrag å vurdere om noen endringsforslag kan koordineres og/eller samstemmes, om endringsforslagene er forenlige med annet regelverk og om endringsforslag er tilstrekkelig utredet. På denne bakgrunn skal regelkomiteen gi en innstilling, jf. Kirkemøtets forretningsorden §§ 2-4 og 3-6.

Endringsforslag fra Anita Apelthun Sæle

Kirkemøtet skal godkjenne kirkens årsregnskap.

Regelkomiteens vurdering

Forslaget er at Kirkemøtet og ikke Kirkerådet skal godkjenne regnskapet. I dag er det bestemt både i budsjettreglementet § 10 og *instruks for Kirkerådets arbeid* pkt. 4 andre avsnitt andre setning at det er Kirkerådet som skal godkjenne regnskapet. Endringsforslaget innebærer at de tre aktuelle stedene i Kirkerådets forslag (kirkeordningen § 30 samt budsjettreglementet §§ 1 og ny § 5) må endres sammenliknet med Kirkerådets forslag. Den samme endringen må også gjøres i instruksens pkt. 4.

Regelkomiteen viser til at i aksjeselskap er det styret som fastsetter årsregnskapet, mens generalforsamlingen godkjenner årsregnskapet. I foreninger er det som den klare hovedregel bestemt i vedtektene at årsmøtet skal godkjenne årsregnskapet. I Den norske kirke er det Kirkerådet som både fastsetter og godkjenner årsregnskapet. Uavhengig av hvem som godkjenner regnskapet, vil det være styret som signerer årsregnskapet, jf. regnskapsloven § 3-5.

Regelkomiteen anser ikke endringsforslaget som tilstrekkelig utredet. Spørsmålet har ikke vært vurdert i saksorienteringen. Heller ikke i sak KM 08/24 *Instruks for Kirkerådets arbeid* ble spørsmålet tilstrekkelig utredet til at en slik endring kan vedtas uten nærmere utredning. Sak KM 08/19 *Endringer i budsjettreglementet* var grunnlaget for dagens ordning. Heller ikke utredningen i den saksorienteringen gir tilstrekkelig grunnlag for å fastsette at Kirkemøtet skal godkjenne regnskapet. Hva det betyr at Kirkemøtet skal godkjenne årsregnskapet, er ikke klarlagt.

Regelkomiteen vil også peke på noen praktiske konsekvenser av forslaget som ikke har vært nærmere utredet. Tidspunktene for kirkemøtene for perioden 2026–2029 er fastsatt til mars og kontrakt er inngått. Saksdokumentene til Kirkemøtet skal etter forretningsorden sendes ut minst fem uker før møtet. Regelkomiteen legger til grunn at det ikke vil være mulig å ferdigstille regnskapet tidsnok til at Kirkemøtet disse årene vil kunne godkjenne det. Endringsforslaget vil dermed også få betydning for når og hvor ofte Kirkemøtet gjennomføres.

Regelkomiteen har altså kommet til at endringsforslaget ikke er tilstrekkelig utredet til å kunne vedtas.

Hvis et endringsforslag ikke er tilstrekkelig utredet, kan Kirkemøtet vedta å sende endringsforslaget tilbake til Kirkerådet for nærmere utredning, jf. Kirkemøtets forretningsorden § 2-4 siste avsnitt siste punktum. Regelkomiteen vurderer derfor at det ikke vil være noe til hinder for at Kirkemøtet kan vedta et ekstra vedtakspunkt IV som et tillegg til Kirkerådets forslag til vedtak med en slik ordlyd:

Kirkemøtet ber Kirkerådet utrede muligheten for å fremme et forslag om endringer i følgende bestemmelser, der det skal fremgå at det er Kirkemøtet som godkjenner det regnskapet

Kirkerådet har fastsatt:

- kirkeordningen § 30 tredje ledd andre punktum,
- budsjettreglementet § 1 første setning og ny § 5,
- instruks for Kirkerådets arbeid pkt. 4 andre avsnitt andre setning.

Videre behandling

Regelkomiteen oversender saken tilbake til Kirkemøtet for ferdigbehandling. Kirkemøtet skal på bakgrunn av regelkomiteens innstilling ta stilling til om endringsforslaget er tilstrekkelig utredet til å vedtas.

Forslag til vedtak:

I

I kirkeordning for Den norske kirke skal § 30 tredje ledd lyde:

Kirkerådet har ansvaret for at økonomiforvaltningen og økonomistyringen av de midlene som rettssubjektet Den norske kirke disponerer, er forsvarlig. Kirkerådet fastsetter og godkjenner regnskapet.

II

I Kirkemøtets budsjettreglement gjøres følgende endringer:

Tittelen på regelverket skal være:

Budsjettreglement for rettssubjektet Den norske kirke

§ 1 skal lyde:

§ 1 Virkeområde

Budsjettreglementet gjelder for de midlene som rettssubjektet Den norske kirke disponerer og som Kirkerådet fastsetter og godkjenner regnskapet for, jf. kirkeordningen § 30 tredje ledd. Midlene skal stilles til rådighet for Kirkerådet, som disponerer midlene i tråd med Kirkemøtets bestemmelser vedtatt i henhold til § 2 andre ledd.

§ 2 skal lyde:

§ 2 Grunnleggende elementer i budsjettarbeidet

Kirkerådet sender budsjettøknad til staten ved departementet til den tiden departementet fastsetter.

Etter en begrunnet innstilling fra Kirkerådet treffer Kirkemøtet vedtak om fordeling av statens forventede tilskudd til rettssubjektet mellom budsjettgruppene omtalt i § 3, etter eventuell avsetting av en andel av tilskuddet til egenkapital. Vedtaket er knyttet til budsjettet for det nærmest påfølgende kalenderåret, jf. Kirkerådets vedtak etter tredje ledd. Kirkemøtet kan også legge andre føringer for Kirkerådets videre arbeid med dette budsjettet, og Kirkerådet skal muliggjøre dette.

Kirkerådet vedtar budsjett for det nærmest påfølgende kalenderåret, i tråd med Kirkemøtets bestemmelser etter andre ledd. Budsjettet skal være basert på realistiske anslag over alle kostnader og inntekter. Det skal budsjetteres med et resultat som sørger for en forsvarlig egenkapital. Budsjettet legges frem for Kirkemøtet til orientering.

Sammen med budsjettet for det nærmest påfølgende kalenderåret utarbeider Kirkerådet for minst tre år fremover en rullerende langtidsprognose. Den sist utarbeidede langtidsprognosen legges frem for Kirkemøtet til orientering. Kirkerådet skal muliggjøre at Kirkemøtet kan gi Kirkerådet innspill til arbeidet med kommende langtidsprognoser.

§§ 3, 5, 7, 8, 9 og 11 oppheves.

Ny §§ 3, 4 og 5 skal lyde:

§ 3 Budsjettets inndeling

Budsjettet skal gi en samlet oppstilling av forventede inntekter og kostnader. Oppstillingen vil følge NS 4102 utarbeidet av Standard Norge.

Budsjettet skal ha følgende inndeling:

Budsjettgruppe 1: Den norske kirke – drift

Budsjettgruppe 2: Den norske kirke – tilskudd

Budsjettgruppe 3: Tilskudd til andre.

§ 4 Disponeringsfullmakter

Kirkerådets vedtatte budsjett kan ikke overskrides eller brukes til andre formål enn bestemt av Kirkerådet.

Kirkerådet har adgang til å omdisponere inntil 5 % av vedtatt samlet budsjett mellom de ulike budsjettgrupper.

§ 5 Regnskap

Regnskapet fastsettes og godkjennes av Kirkerådet og legges frem for Kirkemøtet til orientering.

III

Endringene i pkt. I trer i kraft straks. Endringene i pkt. II trer i kraft fra den tiden Kirkerådet bestemmer.

Nytt vedtakspunkt IV (omformulert til vedtak fra Anita Apelthuns sitt forslag som hun opprettholdt):

Kirkemøtet ber Kirkerådet utrede muligheten for å fremme et forslag om endringer i følgende bestemmelser, der det skal fremgå at det er Kirkemøtet som godkjenner det regnskapet Kirkerådet har fastsatt:

- kirkeordningen § 30 tredje ledd andre punktum,
- budsjettreglementet § 1 første setning og ny § 5,
- instruks for Kirkerådets arbeid pkt. 4 andre avsnitt andre setning.

Plenumsbehandling 2

Saksordfører: Karl Johan Kirkebø

Disse hadde ordet

Dag Sele, Anita Apelthun Sæle, Marius Berge Eide, Karl Johan Kirkebø, Jo Hedberg,

Votering over nytt vedtakspunkt IV (se over):

Kirkemøtet ber Kirkerådet utrede muligheten for å fremme et forslag om endringer i følgende bestemmelser, der det skal fremgå at det er Kirkemøtet som godkjenner det regnskapet Kirkerådet har fastsatt:

- kirkeordningen § 30 tredje ledd andre punktum,
- budsjettreglementet § 1 første setning og ny § 5,
- instruks for Kirkerådets arbeid pkt. 4 andre avsnitt andre setning.

For: 25

Mot: 88

Forslaget falt

Votering over innstilling 1 fra regelkomiteen:

For: 112 Mot 1 Saken ble vedtatt

Kirkemøtets vedtak

I

I kirkeordning for Den norske kirke skal § 30 tredje ledd lyde:

Kirkerådet har ansvaret for at økonomiforvaltningen og økonomistyringen av de midlene som rettssubjektet Den norske kirke disponerer, er forsvarlig. Kirkerådet fastsetter og godkjenner regnskapet.

II

I Kirkemøtets budsjettreglement gjøres følgende endringer:

Tittelen på regelverket skal være:

Budsjettreglement for rettssubjektet Den norske kirke

§ 1 skal lyde:

§ 1 Virkeområde

Budsjettreglementet gjelder for de midlene som rettssubjektet Den norske kirke disponerer og som Kirkerådet fastsetter og godkjenner regnskapet for, jf. kirkeordningen § 30 tredje ledd. Midlene skal stilles til rådighet for Kirkerådet, som disponerer midlene i tråd med Kirkemøtets bestemmelser vedtatt i henhold til § 2 andre ledd.

§ 2 skal lyde:

§ 2 Grunnleggende elementer i budsjettarbeidet

Kirkerådet sender budsjettøknad til staten ved departementet til den tiden departementet fastsetter.

Etter en begrunnet innstilling fra Kirkerådet treffer Kirkemøtet vedtak om fordeling av statens forventede tilskudd til rettssubjektet mellom budsjettgruppene omtalt i § 3, etter eventuell avsetning av en andel av tilskuddet til egenkapital. Vedtaket er knyttet til budsjettet for det nærmest påfølgende kalenderåret, jf. Kirkerådets vedtak etter tredje ledd. Kirkemøtet kan også legge andre føringer for Kirkerådets videre arbeid med dette budsjettet, og Kirkerådet skal muliggjøre dette.

Kirkerådet vedtar budsjett for det nærmest påfølgende kalenderåret, i tråd med Kirkemøtets bestemmelser etter andre ledd. Budsjettet skal være basert på realistiske anslag over alle kostnader og inntekter. Det skal budsjetteres med et resultat som sørger for en forsvarlig egenkapital. Budsjettet legges frem for Kirkemøtet til orientering.

Sammen med budsjettet for det nærmest påfølgende kalenderåret utarbeider Kirkerådet for minst tre år fremover en rullerende langtidsprognose. Den sist utarbeidede langtidsprognosen legges frem for Kirkemøtet til orientering. Kirkerådet skal muliggjøre at Kirkemøtet kan gi Kirkerådet innspill til arbeidet med kommende langtidsprognoser.

§§ 3, 5, 7, 8, 9 og 11 oppheves.

Ny §§ 3, 4 og 5 skal lyde:

§ 3 Budsjettets inndeling

Budsjettet skal gi en samlet oppstilling av forventede inntekter og kostnader. Oppstillingen vil følge NS 4102 utarbeidet av Standard Norge.

Budsjettet skal ha følgende inndeling:

Budsjettgruppe 1: Den norske kirke – drift

Budsjettgruppe 2: Den norske kirke – tilskudd

Budsjettgruppe 3: Tilskudd til andre.

§ 4 Disponeringsfullmakter

Kirkerådets vedtatte budsjett kan ikke overskrides eller brukes til andre formål enn bestemt av Kirkerådet.

Kirkerådet har adgang til å omdisponere inntil 5 % av vedtatt samlet budsjett mellom de ulike budsjettgrupper.

§ 5 Regnskap

Regnskapet fastsettes og godkjennes av Kirkerådet og legges frem for Kirkemøtet til orientering.

III

Endringene i pkt. I trer i kraft straks. Endringene i pkt. II trer i kraft fra den tiden Kirkerådet bestemmer.

KM 9/25 Biskopens tilsyn

Referanser: KM 10/22, KM 05/23, KR 69/24, KR 24/25

Saksdokumenter:

Regelspeil med alternative regelforslag

Regelforslag med linjenummer - alternativ A og B

Utdrag fra drøftingsprotokoll - endringer i personalreglementet

Sammendrag

Denne saken gjelder endringer i biskopens rolle og funksjoner på bakgrunn av vedtak i Kirkemøtet i 2022 og 2023. Hensikten med endringene er å styrke biskopens tilsyn og å tydeliggjøre biskopen som en leder i kirken. Kirkemøtet vedtok også at biskopen ikke lenger skal utøve arbeidsgivers styringsrett over prestene på samme måte som i dag. I forlengelsen av det har det også vært en føring om at prostene fortsatt skal være biskopens medhjelpere i utøvelsen av tilsynet.

Et høringsnotat om saken ble sendt på høring høsten 2024. Notatet beskriver innledningsvis biskopens historiske rolle, og går nærmere inn på å definere begrepet tilsyn i kirkelig sammenheng. Biskopens tilsyn er en del av ledelsen av kirken, og ikke som i statlig sammenheng en ytre kontrollinstans. Videre blir tilsynet definert som pastoral ledelse som er forankret i biskopens tjeneste med Ord og sakrament.

De konkrete forslagene i høringsnotatet for å styrke biskopens tilsyn innebar å flytte hovedbestemmelsen i tjenesteordning for biskoper, som beskriver innholdet i tilsynet, inn i kirkeordningen. Videre at fokus for tilsynet blir bredere, slik at det i flere sammenhenger blir flyttet fra en konsentrasjon om prestatjenesten, til å omfatte alle de vigslende tjenestene og i noen grad alle ansatte i menighetsrettet arbeid. Det ble også foreslått i høringsnotatet at biskopen i kraft av tilsynet skal ha en rolle i kompetanseutvikling for alle kirkefaglig ansatte.

Som følge av føringen om å endre biskopens rolle som arbeidsgiverrepresentant ble det foreslått i høringsnotatet å endre de bestemmelsene i tjenesteordning for biskoper som regulerer dette, først og fremst § 2.

En egen problemstilling er saksbehandlingsregler i forbindelse med vigslingen. Kirkerådet foreslo i høringsnotatet at Bispemøtet utarbeider egne saksbehandlingsregler for dette.

Kirkerådet mottok i alt 181 høringssvar. På de fleste av spørsmålene fikk Kirkerådet en bred tilslutning til forslagene som ble lagt frem, hvor mellom 66 og 80 % av samlet antall svar var positive til forslagene, og det var flertall i alle grupper av spurte.

De forslagene som møtte mest motstand var for det første spørsmålet om å flytte arbeidsgivers styringsrett over prestene fra biskopen til bispedømmerrådet v/stiftsdirektøren og for det andre spørsmålet om hvorvidt biskopene skal kunne gi bindende pålegg til valgte råd.

Samlet sett avviste over halvparten av høringssvarene en endring av styringsretten over prestene. Samtidig er det betydelige forskjeller mellom gruppene. Blant menighetsrådene var det en overvekt som ønsket å beholde dagens ordning, det gjelder også prostene, fagforeningene og utdanningsstedene. Fellesrådene ga en klar tilslutning til endring. Det samme gjorde 9 av 11 bispedømmerråd. Samtidig er det verd å merke seg at flere av bispedømmerrådene var delt, og leverte mindretallsmerknader. Hovedorganisasjonen KA og Nettverk for fellesrådsledere støttet endringen.

Som følge av den betydelige motstanden i høringen mot en endring av hvem som skal lede prestatjenesten, legger Kirkerådet opp til to alternative konklusjoner i dette spørsmålet. Alternativ A bygger i hovedsak på høringsforslaget, som går inn for en endring i tråd med Kirkemøtets tidligere vedtak. Alternativ B konkluderer med å videreføre dagens ordning med biskopen som leder av prestatjenesten i bispedømmet med arbeidsgivers styringsrett. Kirkerådet innstiller på alternativ B.

Forslaget om at prostens fortsatt skal være biskopens medhjelper i tilsynet fikk større tilslutning, men møtte også vesentlige innvendinger, som medførte at Kirkerådet har justert noe på sitt forslag fra høringsnotatet. Utfallet i spørsmålet om ledelse av prestatjenesten får også konsekvenser for Kirkerådets konklusjoner vedrørende prostens rolle som medhjelper i tilsynet.

Spørsmålet om hvorvidt biskopen kan gi bindende pålegg til valgte råd møtte også motstand fra høringsinstansene. Et knapt flertall av svarene samlet sett mener biskopen bør kunne gi slike pålegg, men blant fellesrådene er det et tydelig flertall som slutter seg til Kirkerådets forslag. Hos de fleste andre er det et tydelig flertall mot forslaget. Kirkerådet leverer på dette grunnlaget et moderert forslag til endring, hvor det heter at biskopen kan oppheve et vedtak i et kirkelig råd som strider mot kirkens lære.

Kirkerådet har utarbeidet to alternative forslag til regelendringer, som følger konklusjonen i spørsmålet om ledelse av prestatjenesten. Alternativ A bygger i hovedsak på forslaget som ble sendt på høring, ut fra Kirkemøtets tidligere føringer. Alternativ B inneholder elementer i forslagene fra høringen samtidig som det viderefører biskopen som leder av prestatjenesten. Som nevnt over, innstiller Kirkerådet på alternativ B.

Forslag til vedtak

1	Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:
2	
3	I
4	Kirkemøtet fastsetter vedtak om regelendringer i tråd med alternativ B.
5	Regelendringene fastsettes i samsvar med vedlegg til saksorienteringen
6	
7	II
8	Endringene trer i kraft fra 1. januar 2026.
9	
10	III
11	Kirkemøtet ber Bispemøtet gi nærmere saksbehandlingsregler knyttet til vigsling
12	etter tjenesteordning for biskoper § 8 nytt sjette ledd.

Plenumsbehandling 1

Saksordfører: Bjørn Thomas Åhren

Disse hadde ordet:

Bjørn Thomas Åhren, Jostein Ådna, Erling Birkedal, Karl Johan Kirkebø, Karin-Elin Berg, Ingeborg Synnøve Midttømme.

Tilleggsforslag, Jostein Ådna:

Tilleggspunkt IV i forslag til vedtak

Prosten skal forelegge forslag til tilsetning av (menighets)prest for biskopen før det blir endelig formulert. Biskopen har anledning til å gi en påtegning til det skriftlige forslaget som går til tilsettingsrådet.

Kirkemøtet ønsker at biskopen skal kunne gi påtegning også i tilsetninger i vigslede stillinger som har soknet som arbeidsgiver. Hvordan dette konkret skal utformes, må bli avklart som en del av arbeidet med et felles personalreglement.

Endringsforslag, Jostein Ådna:

Endringsforslag i KM 09/25:

Alternativ A:

I Kirkeordningen §39a og i Tjenesteordning for biskoper § 1 føyes det inn et nytt fjerde ledd (som erstatter det foreslåtte tillegget til tredje ledd i l. 41–42 og 56–57 i vedlegget «Regelforslag med linjenummer»):

Biskopen kan skriftlig gi bindende pålegg vedrørende vigsledes og andre kirkelig tilsattes tjenesteutøvelse, jf. første ledd. Pålegget skal følges opp i et samarbeid mellom biskop og arbeidsgiver. Biskopen kan skriftlig gi bindende pålegg til kirkelige råd i saker som berører rådenes lojalitet til Den norske kirkes læregrunnlag, jf. Kirkeordningens § 37.

Alternativ B:

I Kirkeordningen §39a og i Tjenesteordning for biskoper § 1 føyes det inn et nytt fjerde ledd (som erstatter det foreslåtte tillegget til tredje ledd i l. 311–312 og 326–327 i vedlegget «Regelforslag med linjenummer»):

Biskopen kan skriftlig gi bindende pålegg vedrørende vigsledes og andre kirkelig tilsattes tjenesteutøvelse, jf. første ledd. Dersom dette gjelder en vigslet eller annen kirkelig tilsatt biskopen ikke har arbeidsgivermyndighet overfor, skal pålegget skal følges opp i et samarbeid mellom biskop og arbeidsgiver. Biskopen kan skriftlig gi bindende pålegg til kirkelige råd i saker som berører rådenes lojalitet til Den norske kirkes læregrunnlag, jf. Kirkeordningens § 37.

Endringsforslag, Erling Birkedal

Linje 4 endres slik: i tråd med alternativ A.

Saken går videre til Regelkomiteen.

Regelkomiteens merknader

Regelkomiteen har i oppdrag å vurdere om noen endringsforslag kan koordineres og/eller samstemmes, om endringsforslagene er forenlige med annet regelverk og om endringsforslag er tilstrekkelig utredet. Hvis et endringsforslag ikke er forenlig med annet regelverk eller regelkomiteen vurderer at endringsforslaget ikke er tilstrekkelig utredet, kan regelkomiteen vurdere om forslaget kan omformuleres. På denne bakgrunn skal regelkomiteen gi en innstilling, jf. Kirkemøtets forretningsorden §§ 2-4 og 3-6.

Endringsforslag fra Erling Birkedal

Linje 4 endres slik: i tråd med alternativ A.

Regelkomiteens vurdering

Regelkomiteen viser til at Kirkerådet har utarbeidet to alternative forslag til regelendringer. Endringsforslaget handler om å vedta et av disse alternativene. Endringsforslaget anses derfor som tilstrekkelig utredet til å vedtas.

Endringsforslag fra Jostein Ådna

Alternativ A:

I Kirkeordningen §39 a og i Tjenesteordning for biskoper § 1 føyes det inn et nytt fjerde ledd (som erstatter det foreslåtte tillegget til tredje ledd i l. 41–42 og 56–57 i vedlegget «Regelforslag med linjenummer»):

Biskopen kan skriftlig gi bindende pålegg vedrørende vigslendes og andre kirkelig tilsattes tjenesteutøvelse, jf. første ledd. Pålegget skal følges opp i et samarbeid

mellom biskop og arbeidsgiver. Biskopen kan skriftlig gi bindende pålegg til kirkelige råd i saker som berører rådernes lojalitet til Den norske kirkes læregrunnlag, jf. kirkeordningens § 37.

Alternativ B:

I Kirkeordningen §39 a og i Tjenesteordning for biskoper § 1 føyes det inn et nytt fjerde ledd (som erstatter det foreslåtte tillegget til tredje ledd i l. 311–312 og 326–327 i vedlegget «Regelforslag med linjenummer»):

Biskopen kan skriftlig gi bindende pålegg vedrørende vigslendes og andre kirkelig tilsattes tjenesteutøvelse, jf. første ledd. Dersom dette gjelder en vigslet eller annen kirkelig tilsatt biskopen ikke har arbeidsgivermyndighet overfor, skal pålegget følges opp i et samarbeid mellom biskop og arbeidsgiver. Biskopen kan skriftlig gi bindende pålegg til kirkelige råd i saker som berører rådernes lojalitet til Den norske kirkes læregrunnlag, jf. kirkeordningens § 37.

Regelkomiteens vurdering

Regelkomiteen viser til at endringsforslagene i hovedsak samsvarer med et forslag til bestemmelse som ble foreslått av Bispemøtet i høringen. Når første setning tas inn i forslaget til et nytt fjerde ledd, vil samme paragraf slå fast at biskopen kan gi bindende pålegg både i første og fjerde ledd. Forslaget har inngått i utredningen og blitt vurdert i saksorienteringen på side 22–25. Regelkomiteen vurderer derfor at endringsforslagene er tilstrekkelig utredet til å kunne vedtas.

Tilleggspunkt IV i forslag til vedtak fra Jostein Ådna

Prosten skal forelegge forslag til tilsetting av (menighets)prest for biskopen før det blir endelig formulert. Biskopen har anledning til å gi en påtegning til det skriftlige forslaget som går til tilsettingsrådet.

Kirkemøtet ønsker at biskopen skal kunne gi påtegning også i tilsetninger i vigslede stillinger som har soknet som arbeidsgiver. Hvordan dette konkret skal utformes, må bli avklart som en del av arbeidet med et felles personalreglement.

Regelkomiteens vurdering

Regelkomiteen forstår det slik at hele forslaget bygger på at den konkrete utformingen av både biskopens påtegning ved tilsetting av prest og i andre vigslede stillinger, må avklares nærmere som en del av arbeidet med felles personalreglement. Forslaget er hentet fra saksorienteringen og inngår i utredningen, se side 20–22. Også første avsnitt forutsetter konkrete endringer i personalreglementet, som saksorienteringen har pekt på en må komme tilbake til. Slike endringer må blant annet drøftes med arbeidstakerorganisasjonene før endelig behandling i Kirkemøtet. Forutsatt at endringsforslaget forstås som en bestilling om nærmere utredning, vurderer regelkomiteen at forslaget er tilstrekkelig utredet til å kunne vedtas.

Videre behandling

Regelkomiteen kan oversende endringsforslag som er ansett som tilstrekkelig utredet til ordinær komitébehandling, jf. Kirkemøtets forretningsorden § 3-6 fjerde ledd. I denne saken har Kirkerådet foreslått at endringsforslag i saken oversendes til behandling i komite B etter regelkomiteens behandling, jf. sak KR 23/25. Regelkomiteen oversender med dette endringsforslagene til ordinær komitébehandling i komité B.

Komiteens merknader

Komiteen har hatt høring med profesjonsforbundet Spir.

Komiteen legger til grunn saksfremstillingen og regelkomiteens behandling og har følgende merknader.

1. Komiteen støtter enstemmig Kirkerådets innstilling om å velge modell B, der biskopen beholder arbeidsgivers styringsrett for prester. Komiteen har registrert at høringen viste flertall for å beholde dagens organisering, men også at det var tydelige forskjeller i standpunkt mellom høringsinstansene. Fellesråd og bispedømmeråd gikk i større grad inn for å la bispedømmerådet ved stiftsdirektøren ivareta ledelsen av prestatjenesten. Komiteen ser dette i lys av sakens forhistorie. I en modell med felles arbeidsgiveransvar for alle i lokalkirken, forankret i et organ utgått enten fra soknet eller rettssubjektet Den norske kirke, var det viktig å sikre en styrking av biskopens tilsyn og ledelse, samtidig som biskopen ikke skulle ha arbeidsgivers styringsrett som før. Med en videreføring av dagens organisering, mener komiteen det ikke er sannsynlig at en endring i hvem som leder prestatjenesten vil innebære en forenkling, men at det er risiko for å få en enda mer komplisert ordning.
2. Komiteen vil peke på de utfordringene for biskopenes arbeid som følger av de nylige nedskjæringene i administrative stillinger, og vil understreke at biskopene fortsatt er avhengige av en fagstab for å utføre sin tjeneste på en forsvarlig måte.
3. Komiteen vil fremheve det positive i at biskopen får større rom for å innkalle til fagsamlinger. For ansatte med soknet som arbeidsgiver, må slike samlinger skje i samråd og samledelse med arbeidsgiver.
4. Prostene har alt i dag i en presset arbeidssituasjon. Dersom man skiller tilsynet og arbeidsgivers styringsrett for prestene mellom biskop og stiftsdirektør, vil disse to oppgavene likevel møtes i prostene. Å velge modell A vil derfor gi en ytterligere belastning for prosterollen.
5. Et flertall på 13 i komiteen støtter Kirkerådets formulering om biskopens mulighet til å oppheve vedtak i kirkelige råd. Dette flertallet mener det er viktig at biskopen har en god dialog med rådene, og at uenighet vedrørende lærespørsmål i første rekke kan ivaretas gjennom biskopens positive virkemidler knyttet til tilsynet, slik som veiledning og formaning.
6. Et mindretall på 7 i komiteen støtter Jostein Ådnas endringsforslag om at biskopen skriftlig kan gi bindende pålegg til kirkelige råd i saker som berører rådenes lojalitet til Den norske kirkes læregrunnlag. Dette mindretallet mener en slik formulering vil gi biskopen mulighet til å være mer proaktiv i utøvelsen av tilsynet overfor rådene.
7. Komiteen samlet vil understreke at det i begge tilfeller er rådet som organ som er gjenstand for biskopens tilsyn, ikke det enkelte rådsmedlem.
8. Komiteen samlet støtter Jostein Ådnas forslag om nytt vedtaks punkt IV. Komiteens vurdering er at dette vil bidra til å styrke biskopens tilsyn. Forslaget er innarbeidet. Komiteen har merket seg regelkomiteens vurdering av forslaget, og legger regelkomiteens forståelse til grunn for sin tilslutning. Det vil si at endringsforslaget i sin helhet forstås som en bestilling om nærmere utredning.
9. Komiteen har merket seg at i tjenesteordning for proster § 7 d) blir betegnelsen «kirkelige tjenestemenn» brukt. Komiteen ber Kirkerådet gjennomgå regelverket med tanke på konsistent språkbruk.

Forslag til vedtak

I

Kirkemøtet fastsetter vedtak om følgende regelendringer:

I kirkeordning for Den norske kirke gjøres følgende endringer:

§ 39 skal lyde:

§ 39. Vigslede medarbeideres tjeneste

Ingen kan *vigsles til tjeneste* som prest, kateket, kantor eller diakon i Den norske kirke uten å ha de kvalifikasjoner som fastsettes av Kirkemøtet.

All *vigslet* tjeneste skal organiseres slik at *de vigslede* kan utøve sin tjeneste i samsvar med vigslingens forutsetninger og forpliktelser.

Vigslet medarbeider som gjør seg skyldig i grovt pliktbrudd eller annet vesentlig brudd på vigslingsforpliktelsen, kan fratras retten til å utføre vigslet tjeneste etter nærmere regler om saksbehandling og klageadgang fastsatt av Kirkemøtet.

Kirkemøtet fastsetter tjenesteordning og gir nærmere regler om vilkår mv. for *vigslede medarbeidere*.

Ny § 39 a skal lyde:

§ 39 a. Biskopens tilsyn

Biskopen skal gjennom forkynnelse og sakramentforvaltning ta vare på den apostoliske lære etter Guds ord og vår kirkes bekjennelse, fremme og bevare enheten i Guds kirke og rettlede og oppmuntre bispedømmets menigheter, kirkelig tilsatte og øvrige medarbeidere. For å ivareta dette tilsynsansvaret kan biskopen gi råd og veiledning, og også gi bindende pålegg vedrørende vigslede medarbeideres og andre kirkelig tilsattes tjenesteutøvelse.

Biskopen ser til at prestene forvalter sakramentene, forkynner og selv lever i overensstemmelse med den kristne tro, slik den er uttrykt i vår kirkes bekjennelse og ordninger, og at også andre som er vigslet til tjeneste i kirken virker og lever i samsvar med vigslingens formaning og løfte.

Biskopen fører tilsyn med at de kirkelige råd i bispedømmet utfører sitt arbeid i lojalitet med den evangelisk-lutherske lære. Biskopen kan oppheve et vedtak i et kirkelig råd som strider mot kirkens lære.

2. I tjenesteordning for biskoper gjøres følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

§ 1. Biskopen skal gjennom forkynnelse og sakramentforvaltning ta vare på den apostoliske lære etter Guds ord og vår kirkes bekjennelse, fremme og bevare enheten i Guds kirke og rettlede og oppmuntre bispedømmets menigheter, kirkelig

35 tilsatte og øvrige medarbeidere. For å ivareta dette tilsynsansvar kan biskopen gi
36 råd og veiledning, og også gi bindende pålegg vedrørende presters og andre
37 kirkelig tilsattes tjenesteutøvelse.

38 Biskopen ser til at prestene forvalter sakramentene, forkynner og selv lever i
39 overensstemmelse med den kristne tro, slik den er uttrykt i vår kirkes bekjennelse
40 og ordninger, og at også andre som er vigslet til tjeneste i kirken virker og lever i
41 samsvar med vigslingens formaning og løfte.

42 Biskopen fører tilsyn med at de kirkelige råd i bispedømmet utfører sitt arbeid i
43 lojalitet med den evangelisk-lutherske lære. *Biskopen kan oppheve et vedtak i et*
44 *kirkelig råd som strider mot kirkens lære.*

45 Ny § 6 a skal lyde:

46 **§ 6 a.** *Biskopen kan innkalle vigslede medarbeidere og andre ansatte til*
47 *fagsamlinger i bispedømmet, og se til at vigslede medarbeidere blir gitt tilbud om og*
48 *får tilrettelagt for kompetanseutvikling.*

49 § 8 skal lyde:

50 **§ 8.** Biskopen beslutter om *vigsling* til prestatjeneste og andre kirkelige tjenester,
51 etter i samtale å ha funnet kandidatene skikket for tjenesten, og forretter så
52 *vigslingshandlingen* etter forordnet liturgi. Biskopen kan etablere en ordning for
53 forberedelse til *vigsling*. Bare vigslet biskop kan forrette *vigsling* til prestatjeneste.
54 Etter anmodning fra den som fungerer som biskop, kan en annen vigslet biskop
55 forrette *vigsling* til prestatjeneste. Sistnevnte vurderer i slike tilfeller kandidatens
56 skikkethet og treffer beslutning om vigsling.

57 Bare personer som fyller de av Kirkemøtet oppstilte kvalifikasjonskrav for tilsetting
58 av prest i Den norske kirke, kan *vigsles* til prestatjeneste.

59 Ingen *kan vigsles* uten å være tilsatt i en ordnet kirkelig stilling som krever slik
60 vigsling. I særlige tilfeller kan likevel kandidater som fyller vilkårene for tilsetting som
61 menighetsprest, *vigsles* til feltpresttjeneste, tjeneste i kirkelige organisasjoner,
62 utdanningsinstitusjoner og lignende etter nærmere regler fastsatt av Bispemøtet.

63 Etter søknad og med anbefaling fra vedkommendes kirkesamfunn, kan biskopen
64 treffe vedtak om at en persons *vigsling til prest* i et annet kristent kirkesamfunn skal
65 anses som gyldig grunnlag for å utøve prestatjeneste i Den norske kirke uten ny
66 *vigsling*. Før slikt vedtak treffes, skal biskopen etter samtale ha funnet
67 vedkommende skikket for prestatjeneste i Den norske kirke og mottatt
68 vedkommendes løfte om å utføre denne tjeneste i overensstemmelse med vår
69 kirkes bekjennelse og ordninger. Vedtak som nevnt her, medfører ikke dispensasjon
70 fra kvalifikasjonskravene for tilsetting av *prest*.

71 *Biskopen* sender Kirkerådet melding om vedtak etter denne paragraf.

72 Biskopens vedtak etter denne paragrafen kan ikke påklages. Bispemøtet gir
73 nærmere regler om saksbehandlingen.

74 § 9 skal lyde:

75 **§ 9.** Biskopen gir *kallsbrev ved* tilsetting av *vigslet* person i kirkelig stilling, som
76 bekreftelse på at vedkommende er *vigslet*, markering av biskopens tilsyn og
77 formaning til menigheten om å ta imot den tilsatte som rett kalt tjener.

78 § 10 første ledd skal lyde:

79 Biskopen kan samtykke i at *vigslet* prest i Den norske kirke holder gudstjenester og
80 forretter kirkelige handlinger i et prosti hvor vedkommende ikke er ansatt i ordnet
81 kirkelig pretestilling.

82 § 11 skal lyde:

83 **§ 11.** Biskopen kan gi representanter for andre kristne trossamfunn tillatelse til å
84 preke og medvirke på annen måte i forordnede gudstjenester og ved kirkelige
85 handlinger. Med unntak for vigsler kan *vigslede* prester fra andre kristne
86 trossamfunn gis tillatelse til å forrette gudstjenester og kirkelige handlinger etter vår
87 kirkes ordninger.

88 § 13 skal lyde:

89 **§ 13.** Biskopen treffer etter søknad vedtak om at en person blir løst fra retten til å
90 utøve prestatjeneste i Den norske kirke.

91 Biskopen treffer vedtak i medhold av kirkeordningen § 39 tredje ledd om å frata
92 prest, *kateket, kantor og diakon* i Den norske kirke retten til å utføre *vigslet tjeneste* i
93 Den norske kirke dersom denne har gjort seg skyldig i grovt pliktbrudd eller annet
94 vesentlig brudd på *vigslingsforpliktelsene*. Vedtaket skal presisere om tapet gjelder
95 for alltid eller for en begrenset tid. I sistnevnte tilfelle kan vedtaket sette vilkår for
96 gjenerverv etter den fastsatte tapstid. Bestemmelsene om enkeltvedtak i
97 forvaltningsloven kapittel IV og V kommer til anvendelse.

98 Biskopens vedtak etter annet ledd kan påklages til Den norske kirkes klagenemnd.
99 Forvaltningsloven kapittel VI kommer til anvendelse. Biskopens vedtak skal
100 inneholde en opplysning om klageadgangen og at denne må være uttømt før
101 vedkommende kan reise eventuelt søksmål for å prøve lovligheten av vedtaket.

102 Biskopen sender Kirkerådet melding om vedtak etter første og andre ledd og om
103 eventuelle klager etter tredje ledd.

104 Når biskopen finner grunnlag for å vurdere gjenerverv av *vigslingsfullmakter* for en
105 som har mistet retten til å utføre *vigslet tjeneste* for alltid, eller før utløpet av den
106 bestemte tid, fremmer biskopen saken for Den norske kirkes klagenemnd med
107 tilråding om vedtak.

108 Bestemmelsen i denne paragraf får tilsvarende anvendelse for den rett til å utøve
109 prestatjeneste i Den norske kirke som en prest i et annet kirkesamfunn er gitt etter §
110 8 femte ledd.

111 § 15 skal lyde:

112 **§ 15.** Biskopen er prostens nærmeste overordnede og har prostene som sine
113 medhjelpere i utøvelsen av sin gjerning. Biskopen kan delegere myndighet etter §
114 10 *første ledd* og § 11 til prosten.

115 Domprosten er biskopens faste vikar og kan dessuten i særskilte tilfeller
116 bemyndiges til å utføre bispetjeneste etter § 7, § 8, § 9 og § 14. Domprosten kan
117 verken som vikar eller i andre tilfeller forrette *vigsling* til prestedtjeneste.

118 Prosten innsettes i sin stilling av biskopen eller på dennes vegne av domprosten
119 eller en annen prost etter avgjørelse av biskopen.

120 Biskopen har medarbeidersamtaler med prostene og leder prostemøtene.

121 § 22 første ledd skal lyde:

122 Biskopen tilsettes av Kirkerådet etter *regler* fastsatt av Kirkemøtet.

123 3. I tjenesteordning for proster gjøres følgende endringer:

124 § 4 skal lyde:

125 **§ 4.** Prosten ivaretar arbeidsgivers styringsrett overfor prestene i prostiet og har
126 biskopen som sin overordnede. Prosten er nærmeste overordnede for *prostiets*
127 *prester* og fordeler de oppgaver mellom *prestene* som ikke allerede er pålagt den
128 enkelte prest ved instruks eller særskilt bestemmelse gitt av høyere myndighet.
129 Prosten tilstår prestene ferie og tjenestefrihet i samsvar med gjeldende lov- og
130 avtaleverk.

131 § 5 skal lyde:

132 **§ 5.** Prosten er biskopens medhjelper i tilsynet, og står i forhold som gjelder tilsyn
133 under ledelse av biskopen.

134 Prosten skal se til at prestene i prostiet forvalter Ord og sakrament slik at kristen tro
135 og kristent liv fremmes i menighetene ved at de etter gjeldende ordninger

- 136 a. holder forordnede gudstjenester og forretter kirkelige handlinger,
137 b. deltar i utførelsen av dåps- og konfirmasjonsopplæring,
138 c. utøver sjelesorg og veiledning, går med dødsbud, reiser i soknebud og også
139 ellers besøker syke i soknene og
140 d. utfører forkynnerarbeid og i samråd med menighetsrådet annet
141 menighetsbyggende arbeid.

142 Prosten skal stimulere prestene og *øvrige kirkefaglige medarbeidere* til
143 etterutdanning og bidra til at de opprettholder og utvikler sin kompetanse i samsvar
144 med fastsatte mål og planer.

145 § 7 skal lyde:

146 **§ 7.** Prosten

- 147 a. gjør tjeneste som menighetsprest slik biskopen fastsetter,
148 b. foretar prostebesøk i prostiets menigheter etter den ordning som er fastsatt i
149 bispedømmet,

- c. deltar i forberedelse og gjennomføring av bispevisitaser og utfører de deler av visitasen som pålegges av biskopen, i samsvar med visitasreglement for Den norske kirke,
 - d. medvirker ved tilsetting av biskop og ved tilsetting av kirkelige tjenestemenn etter gjeldende regler,
 - e. utferdiger forslag til instruks for den enkelte menighetsprest i prostiet i samsvar med regler fastsatt i tjenesteordning for menighetsprester
 - f. medvirker ved *vigsling* av *prest*, *kateket*, kantor og diakon etter gjeldende bestemmelser,
 - g. foretar vigsling til fast kirkelig tjeneste etter gjeldende bestemmelser,
 - h. innsetter menighetsprest, kateket, kantor og diakon, eller bemyndiger andre til å gjøre det, etter gjeldende bestemmelser,
 - i. holder seg orientert om kirkene i prostiet og medvirker ved kirkevigsler,
 - j. samtykker i at forsamlingslokaler nyttes og innvies som interimskirker,
 - k. vigsler kirkegård eller bemyndiger annen prest til å gjøre det,
 - l. deltar i prostemøte og bispedømmemøter,
 - m. deltar i kirkejubileer, grunnsteinsnedleggelse og liknende spesielle anledninger sammen med eller på vegne av biskopen og
 - n. gir uttalelse i saker som gjelder forhold i prostiet og etter anmodning av høyere myndighet også i saker som gjelder bispedømmet eller hele Den norske kirke.
- Prosten utfører for øvrig de gjøremål som til enhver tid er pålagt ved bestemmelse av Kirkemøtet eller biskopen.

4. I tjenesteordning med kvalifikasjonskrav for menighetsprester gjøres følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

§ 1. Denne tjenesteordningen gjelder for menighetsprester som tilsettes av bispedømmerådet. Som menighetsprest regnes sokneprest, prostiprest og kapellan. Tjenesteordningen gjelder også for andre *vigslede* prester så langt den passer.

§ 4 skal lyde:

§ 4. Tilsetting av menighetsprester foretas av bispedømmerådet i tråd med bestemmelsene i personalreglement for Den norske kirke. Tilsetting skjer *med en forutsetning om at biskopen gir kallsbrev og ellers* på de vilkår som gjelder generelt for tilsatte i Den norske kirke. For øvrig skjer tilsetting på vilkår nevnt i utlysningen og med plikt til å rette seg etter denne tjenesteordning og instruks som er eller blir fastsatt.

§ 5 skal lyde:

§ 5. Person som tilsettes i prekestilling uten tidligere å være *vigslet*, kan ikke tiltre stillingen før *vigslingen* er skjedd etter forordnet liturgi. Formaning og løftet i *vigslingsliturgien* er bestemmende for prestens tjeneste og livsførsel.

§ 8 skal lyde:

190 § 8. Presten står under tjenstlig tilsyn av biskop. Prosten er *nærmeste overordnede*
191 *for prostiets prester*. Tjenstlig korrespondanse med høyere myndighet skal gå
192 tjenestevei gjennom nærmeste overordnede.

193 5. I personalreglement for Den norske kirke gjøres følgende endringer:

194 § 18 første ledd skal lyde:

195 Ved tilsetting av person som ikke er *vigslet*, må det tas forbehold om *vigsling*.

196 II

197 Endringene trer i kraft fra 1. januar 2026.

198 III

199 Kirkemøtet ber Bispemøtet gi nærmere saksbehandlingsregler knyttet til vigsling etter
200 tjenesteordning for biskoper § 8 nytt sjette ledd

201 IV

202 Prosten skal forelegge forslag til tilsetting av (menighets)prest for biskopen før det blir
203 endelig formulert. Biskopen har anledning til å gi en påtegning til det skriftlige forslaget
204 som går til tilsettingsrådet.

205 Kirkemøtet ønsker at biskopen skal kunne gi påtegning også i tilsetninger i vigslede
206 stillinger som har soknet som arbeidsgiver.

207 Hvordan dette konkret skal utformes, må bli avklart som en del av arbeidet med et
208 felles personalreglement.

Plenumsbehandling 2:

Saksordfører: Rita Eldholm

Disse hadde ordet:

Rita Eldholm, Erling Birkedal, Olav Fykse Tveit, Jostein Ådna, Herborg Finnset, Gard Sandaker-Nielsen, Tore Christiansen, Ragnhild Jepsen, Dag Tormod Milje, Dag Sele, Oddgeir Sølvfæstersen, Kristine Marie Lund Almås, Gunnstein Endal, Jan Otto Myrseth, Karin-Elin Berg, Harald Hegstad

Behandling av endringsforslagene fremmet i første plenumssamling

Forslag	Komiteen	Forslagstiller	Votering
1. Jostein Ådna (A og B)	Avvist	Opprettholder	For: 28 Mot:79 Forslaget falt
2. Jostein Ådna Tilleggspunkt IV i forslag til vedtak	Innarbeidet	Ivaretatt	
3. Erling Birkedal	Avvist	Opprettholder	For: 14 Mot: 93 Forslaget falt

Gjennomgang av endringsforslagene finnes i merknadene fra komiteen.

Votering over komiteens innstilling

Forslaget ble enstemmig vedtatt

Kirkemøtets vedtak

I

Kirkemøtet fastsetter vedtak om følgende regelendringer:

I kirkeordning for Den norske kirke gjøres følgende endringer:

§ 39 skal lyde:

§ 39. Vigslede medarbeideres tjeneste

Ingen kan *vigsles til tjeneste* som prest, kateket, kantor eller diakon i Den norske kirke uten å ha de kvalifikasjoner som fastsettes av Kirkemøtet.

All *vigslet* tjeneste skal organiseres slik at *de vigslede* kan utøve sin tjeneste i samsvar med vigslingens forutsetninger og forpliktelser.

Vigslet medarbeider som gjør seg skyldig i grovt pliktbrudd eller annet vesentlig brudd på vigslingsforpliknelsen, kan fratras retten til å utføre vigslet tjeneste etter nærmere regler om saksbehandling og klageadgang fastsatt av Kirkemøtet.

Kirkemøtet fastsetter tjenesteordning og gir nærmere regler om vilkår mv. for *vigslede medarbeidere*.

Ny § 39 a skal lyde:

§ 39 a. Biskopens tilsyn

Biskopen skal gjennom forkynnelse og sakramentforvaltning ta vare på den apostoliske lære etter Guds ord og vår kirkes bekjennelse, fremme og bevare enheten i Guds kirke og rettlede og oppmuntre bispedømmets menigheter, kirkelig tilsatte og øvrige medarbeidere. For å ivareta

dette tilsynsansvaret kan biskopen gi råd og veiledning, og også gi bindende pålegg vedrørende vigslende medarbeideres og andre kirkelig tilsattes tjenesteutøvelse.

Biskopen ser til at prestene forvalter sakramentene, forkynner og selv lever i overensstemmelse med den kristne tro, slik den er uttrykt i vår kirkes bekjennelse og ordninger, og at også andre som er vigsllet til tjeneste i kirken virker og lever i samsvar med vigslingens formaning og løfte.

Biskopen fører tilsyn med at de kirkelige råd i bispedømmet utfører sitt arbeid i lojalitet med den evangelisk-lutherske lære. Biskopen kan oppheve et vedtak i et kirkelig råd som strider mot kirkens lære.

2. I tjenesteordning for biskoper gjøres følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

§ 1. Biskopen skal gjennom forkynnelse og sakramentforvaltning ta vare på den apostoliske lære etter Guds ord og vår kirkes bekjennelse, fremme og bevare enheten i Guds kirke og rettlede og oppmuntre bispedømmets menigheter, kirkelig tilsatte og øvrige medarbeidere. For å ivareta dette tilsynsansvar kan biskopen gi råd og veiledning, og også gi bindende pålegg vedrørende presters og andre kirkelig tilsattes tjenesteutøvelse.

Biskopen ser til at prestene forvalter sakramentene, forkynner og selv lever i overensstemmelse med den kristne tro, slik den er uttrykt i vår kirkes bekjennelse og ordninger, og at også andre som er vigsllet til tjeneste i kirken virker og lever i samsvar med vigslingens formaning og løfte.

Biskopen fører tilsyn med at de kirkelige råd i bispedømmet utfører sitt arbeid i lojalitet med den evangelisk-lutherske lære. Biskopen kan oppheve et vedtak i et kirkelig råd som strider mot kirkens lære.

Ny § 6 a skal lyde:

§ 6 a. *Biskopen kan innkalle vigslende medarbeidere og andre ansatte til fagsamlinger i bispedømmet, og se til at vigslende medarbeidere blir gitt tilbud om og får tilrettelagt for kompetanseutvikling.*

§ 8 skal lyde:

§ 8. Biskopen beslutter om *vigsling* til prestatjeneste og andre kirkelige tjenester, etter i samtale å ha funnet kandidatene skikket for tjenesten, og forretter så *vigslingshandlingen* etter forordnet liturgi. Biskopen kan etablere en ordning for forberedelse til *vigsling*. Bare vigsllet biskop kan forrette *vigsling* til prestatjeneste. Etter anmodning fra den som fungerer som biskop, kan en annen vigsllet biskop forrette *vigsling* til prestatjeneste. Sistnevnte vurderer i slike tilfeller kandidatens skikkethet og treffer beslutning om *vigsling*.

Bare personer som fyller de av Kirkemøtet oppstilte kvalifikasjonskrav for tilsetting av prest i Den norske kirke, kan *vigsles* til prestatjeneste.

Ingen kan *vigsles* uten å være tilsatt i en ordnet kirkelig stilling som krever slik *vigsling*. I særlige tilfeller kan likevel kandidater som fyller vilkårene for tilsetting som menighetsprest, *vigsles* til feltpresttjeneste, tjeneste i kirkelige organisasjoner, utdanningsinstitusjoner og lignende etter nærmere regler fastsatt av Bispemøtet.

Etter søknad og med anbefaling fra vedkommendes kirkesamfunn, kan biskopen treffe vedtak om at en persons *vigsling til prest* i et annet kristent kirkesamfunn skal anses som gyldig grunnlag for å utøve prestatjeneste i Den norske kirke uten ny *vigsling*. Før slikt vedtak treffes, skal biskopen etter samtale ha funnet vedkommende skikket for prestatjeneste i Den norske

kirke og mottatt vedkommendes løfte om å utføre denne tjeneste i overensstemmelse med vår kirkes bekjennelse og ordninger. Vedtak som nevnt her, medfører ikke dispensasjon fra kvalifikasjonskravene for tilsetting av *prest*.

Biskopen sender Kirkerådet melding om vedtak etter denne paragraf.

Biskopens vedtak etter denne paragrafen kan ikke påklages. Bispemøtet gir nærmere regler om saksbehandlingen.

§ 9 skal lyde:

§ 9. Biskopen gir *kallsbrev* ved tilsetting av *vigslet* person i kirkelig stilling, som bekreftelse på at vedkommende er *vigslet*, markering av biskopens tilsyn og formaning til menigheten om å ta imot den tilsatte som rett kalt tjener.

§ 10 første ledd skal lyde:

Biskopen kan samtykke i at *vigslet* prest i Den norske kirke holder gudstjenester og forretter kirkelige handlinger i et prosti hvor vedkommende ikke er ansatt i ordnet kirkelig prestedstilling.

§ 11 skal lyde:

§ 11. Biskopen kan gi representanter for andre kristne trossamfunn tillatelse til å preke og medvirke på annen måte i forordnede gudstjenester og ved kirkelige handlinger. Med unntak for vigsler kan *vigslede* prester fra andre kristne trossamfunn gis tillatelse til å forrette gudstjenester og kirkelige handlinger etter vår kirkes ordninger.

§ 13 skal lyde:

§ 13. Biskopen treffer etter søknad vedtak om at en person blir løst fra retten til å utøve prestedtjeneste i Den norske kirke.

Biskopen treffer vedtak i medhold av kirkeordningen § 39 tredje ledd om å frata prest, *kateket*, *kantor* og *diakon* i Den norske kirke retten til å utføre *vigslet tjeneste* i Den norske kirke dersom denne har gjort seg skyldig i grovt pliktbrudd eller annet vesentlig brudd på *vigslingsforpliktelsene*. Vedtaket skal presisere om tapet gjelder for alltid eller for en begrenset tid. I sistnevnte tilfelle kan vedtaket sette vilkår for gjenerverv etter den fastsatte tapstid. Bestemmelsene om enkeltvedtak i forvaltningsloven kapittel IV og V kommer til anvendelse.

Biskopens vedtak etter annet ledd kan påklages til Den norske kirkes klagenemnd. Forvaltningsloven kapittel VI kommer til anvendelse. Biskopens vedtak skal inneholde en opplysning om klageadgangen og at denne må være uttømt før vedkommende kan reise eventuelt søksmål for å prøve lovligheten av vedtaket.

Biskopen sender Kirkerådet melding om vedtak etter første og andre ledd og om eventuelle klager etter tredje ledd.

Når biskopen finner grunnlag for å vurdere gjenerverv av *vigslingsfullmakter* for en som har mistet retten til å utføre *vigslet tjeneste* for alltid, eller før utløpet av den bestemte tid, fremmer biskopen saken for Den norske kirkes klagenemnd med tilråding om vedtak.

Bestemmelsen i denne paragraf får tilsvarende anvendelse for den rett til å utøve prestedtjeneste i Den norske kirke som en prest i et annet kirkesamfunn er gitt etter § 8 femte ledd.

§ 15 skal lyde:

§ 15. Biskopen er prostens nærmeste overordnede og har prostene som sine medhjelpere i utøvelsen av sin gjerning. Biskopen kan delegere myndighet etter § 10 *første ledd* og § 11 til prosten.

Domprosten er biskopens faste vikar og kan dessuten i særskilte tilfeller bemyndiges til å utføre bispetjeneste etter § 7, § 8, § 9 og § 14. Domprosten kan verken som vikar eller i andre tilfeller forrette *vigsling* til prestatjeneste.

Prosten innsettes i sin stilling av biskopen eller på dennes vegne av domprosten eller en annen prost etter avgjørelse av biskopen.

Biskopen har medarbeidersamtaler med prostene og leder prostemøtene.

§ 22 første ledd skal lyde:

Biskopen tilsettes av Kirkerådet etter *regler* fastsatt av Kirkemøtet.

3. I tjenesteordning for proster gjøres følgende endringer:

§ 4 skal lyde:

§ 4. Prosten ivaretar arbeidsgivers styringsrett overfor prestene i prostiet og har biskopen som sin overordnede. Prosten er nærmeste overordnede for *prostiets prester* og fordeler de oppgaver mellom *prestene* som ikke allerede er pålagt den enkelte prest ved instruks eller særskilt bestemmelse gitt av høyere myndighet. Prosten tilstår prestene ferie og tjenestefrihet i samsvar med gjeldende lov- og avtaleverk.

§ 5 skal lyde:

§ 5. Prosten er biskopens medhjelper i tilsynet, og står i forhold som gjelder tilsyn under ledelse av biskopen.

Prosten skal se til at prestene i prostiet forvalter Ord og sakrament slik at kristen tro og kristent liv fremmes i menighetene ved at de etter gjeldende ordninger

- e. holder forordnede gudstjenester og forretter kirkelige handlinger,
- f. deltar i utførelsen av dåps- og konfirmasjonsopplæring,
- g. utøver sjelesorg og veiledning, går med dødsbud, reiser i soknebud og også ellers besøker syke i soknene og
- h. utfører forkynnerarbeid og i samråd med menighetsrådet annet menighetsbyggende arbeid.

Prosten skal stimulere prestene og *øvrige kirkefaglige medarbeidere* til etterutdanning og bidra til at de opprettholder og utvikler sin kompetanse i samsvar med fastsatte mål og planer.

§ 7 skal lyde:

§ 7. Prosten

- o. gjør tjeneste som menighetsprest slik biskopen fastsetter,
- p. foretar prostebesøk i prostiets menigheter etter den ordning som er fastsatt i bispedømmet,
- q. deltar i forberedelse og gjennomføring av bispevisitaser og utfører de deler av visitasen som pålegges av biskopen, i samsvar med visitasreglement for Den norske kirke,
- r. medvirker ved tilsetting av biskop og ved tilsetting av kirkelige tjenestemenn etter gjeldende regler,
- s. utferdiger forslag til instruks for den enkelte menighetsprest i prostiet i samsvar med regler fastsatt i tjenesteordning for menighetsprester
- t. medvirker ved *vigsling* av *prest*, *kateket*, kantor og diakon etter gjeldende bestemmelser,
- u. foretar vigsling til fast kirkelig tjeneste etter gjeldende bestemmelser,

- v. innsetter menighetsprest, kateket, kantor og diakon, eller bemyndiger andre til å gjøre det, etter gjeldende bestemmelser,
 - w. holder seg orientert om kirkene i prostiet og medvirker ved kirkevigsler,
 - x. samtykker i at forsamlingslokaler nyttes og innvies som interimskirker,
 - y. vigsler kirkegård eller bemyndiger annen prest til å gjøre det,
 - z. deltar i prostemøte og bispedømmemøter,
 - æ. deltar i kirkejubileer, grunnsteinsnedleggelse og liknende spesielle anledninger sammen med eller på vegne av biskopen og
 - ø. gir uttalelse i saker som gjelder forhold i prostiet og etter anmodning av høyere myndighet også i saker som gjelder bispedømmet eller hele Den norske kirke.
- Prosten utfører for øvrig de gjøremål som til enhver tid er pålagt ved bestemmelse av Kirkemøtet eller biskopen.

4. I tjenesteordning med kvalifikasjonskrav for menighetsprester gjøres følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

§ 1. Denne tjenesteordningen gjelder for menighetsprester som tilsettes av bispedømmerådet. Som menighetsprest regnes sokneprest, prostiprest og kapellan. Tjenesteordningen gjelder også for andre *vigslede* prester så langt den passer.

§ 4 skal lyde:

§ 4. Tilsetting av menighetsprester foretas av bispedømmerådet i tråd med bestemmelsene i personalreglement for Den norske kirke. Tilsetting skjer *med en forutsetning om at biskopen gir kallsbrev og ellers* på de vilkår som gjelder generelt for tilsatte i Den norske kirke. For øvrig skjer tilsetting på vilkår nevnt i utlysningen og med plikt til å rette seg etter denne tjenesteordning og instruks som er eller blir fastsatt.

§ 5 skal lyde:

§ 5. Person som tilsettes i prestestilling uten tidligere å være *vigslet*, kan ikke tiltre stillingen før *vigslingen* er skjedd etter forordnet liturgi. Formaning og løftet i *vigslingsliturgien* er bestemmende for prestens tjeneste og livsførsel.

§ 8 skal lyde:

§ 8. Presten står under tjenstlig tilsyn av biskop. Prosten er *nærmeste overordnede for prostiets prester*. Tjenstlig korrespondanse med høyere myndighet skal gå tjenestevei gjennom nærmeste overordnede.

5. I personalreglement for Den norske kirke gjøres følgende endringer:

§ 18 første ledd skal lyde:

Ved tilsetting av person som ikke er *vigslet*, må det tas forbehold om *vigsling*.

II

Endringene trer i kraft fra 1. januar 2026.

III

Kirkemøtet ber Bispemøtet gi nærmere saksbehandlingsregler knyttet til vigsling etter tjenesteordning for biskoper § 8 nytt sjette ledd

IV

Prosten skal forelegge forslag til tilsetting av (menighets)prest for biskopen før det blir endelig formulert. Biskopen har anledning til å gi en påtegning til det skriftlige forslaget som går til tilsettingsrådet. Kirkemøtet ønsker at biskopen skal kunne gi påtegning også i tilsettinger i vigslede stillinger som har soknet som arbeidsgiver.

Hvordan dette konkret skal utformes, må bli avklart som en del av arbeidet med et felles personalreglement.

KM 10/25 Rammer for kirkevalget

KR 18/25, KR 65/24, KM 10/24, KM 5/23, KM 10/22, KR 27/22, KR 85/20

Sammendrag

Den norske kirke er en demokratisk folkekirke. Alle medlemmer skal enkelt ha mulighet til å velge sine representanter til å styre kirken.

Evalueringen av kirkevalget 2023 slo fast at det ble brukt betydelige ressurser på valggjennomføringen, blant annet 100 000 arbeidstimer lokalt og over 85,5 mill. kroner. Forenklinger vil redusere kostnadene og arbeidsbelastningen lokalt. For å få størst mulig effekt av digitaliseringen, er det nødvendig å gjøre valgordningene mer standardiserte og mindre komplekse. Det vil kunne gi større økonomiske besparelser, vesentlig redusert risiko og en valgordning som er enklere å forstå både for ansatte og medlemmer.

Saken presenterer tre modeller for gjennomføring av kirkevalg:

Modell 1: Heldigitalt valg

Modell 2: Digitalt valg med begrensede muligheter for å stemme ved oppmøte

Modell 3: Digital forhåndsstemming og valgdag med fysisk stemmegiving.

Kirkerådet anbefalte i høringen høsten 2024 modell 2. Flertallet av høringsinstansene har gitt sin tilslutning til dette, og Kirkerådet foreslår å gjennomføre kirkevalget i tråd med modell 2.

I høringen foreslo Kirkerådet at det vurderes om det digitale valget skal gjennomføres i samme tidsperiode som det offentlige valget eller i en periode senere på høsten i 2027. Høringsinstansenes tilbakemelding var delte. Kirkerådet anbefaler at kirkevalget gjennomføres i samme periode som det er mulig å stemme ved det offentlige valget. Kirkerådet har også vurdert om valgperioden på sikt burde flyttes til et annet valgår, men har ikke gått inn for dette.

Videre anbefalte Kirkerådet i høringsnotatet at ordningen med Nominasjonskomiteens liste avvikles for valg til Kirkemøtet. Et flertall av høringsinstansene (73 prosent av dem som har tatt stilling til spørsmålet) går imot dette. I lys av høringen, foreslås det derfor å videreføre en ordning med Nominasjonskomiteens liste. Det vil likevel være et behov for å forenkle oppnevningen av nominasjonskomiteene.

Kirkerådet foreslo i høringsnotatet at valg av Kirkemøtet og bispedømmeråd fortsatt gjennomføres ved direkte valg. Dette fikk støtte i høringen og forslaget opprettholdes.

Ved menighetsrådsvalg foreslås det at muligheten til å stemme på personer som ikke har stilt til valg avvikles og at ordning for supplerende nominasjon forenkles. Det foreslås at ansatte i Den norske kirke som er medlem i en døvemenighet får stemmerett ved valg av døvemenighetenes representant.

Kirkerådet har vurdert to spørsmål om Kirkemøtets sammensetning. Det foreslås at særskilt representasjon av prester og andre kirkelig ansatte videreføres. Dette fikk støtte i høringen. I høringsnotatet var det foreslått at det innføres en ordning med vektet representasjon fra de ulike bispedømmene til Kirkemøtet. Et flertall av høringsinstansene ønsket ikke dette. Kirkerådet foreslår derfor å videreføre dagens ordning. Det foreslås også å endre navn fra valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet til valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd.

For å legge til rette for forberedelsene av kirkevalget i 2027, foreslår Kirkerådet at Kirkemøtet gir Kirkerådet fullmakt til å vedta utfyllende regler om manntall. Dette vil være viktig å få på plass for å legge teknisk til rette for den digitale valgløsningen. Kirkerådet foreslår også at det nedsettes en arbeidsgruppe som kan se på fremtidig sammensetning og valgordning for Kirkemøtet fram mot valget i 2031.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

1. Kirkevalget gjennomføres som digitalt valg med begrensede muligheter til å stemme ved oppmøte (modell 2). Stemming ved oppmøte skjer digitalt hvis dette er teknisk mulig i den digitale valgløsningen.
2. Kirkevalget 2027 gjennomføres i samme periode som det er mulig å stemme (forhåndsstemme og stemme ved valgdagen) ved det offentlige valget.
3. Ordningen med Nominasjonskomiteens liste kombinert med selvstendige lister videreføres ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet.
4. Ordningen med direkte valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd videreføres.
5. Kirkemøtet vedtar følgende føringer for reglene om menighetsrådsvalg:
 - a. Muligheten til å stemme på personer som ikke har stilt til valg (tilføyde navn) ved menighetsrådsvalget, avvikles.
 - b. Det skal være mulig å supplere kandidater ved menighetsrådsvalg. De supplerte kandidatene blir oppført på valglisten på samme måte som andre kandidater.
 - c. Sperregrensen på fem prosent ved menighetsrådsvalg opprettholdes.
 - d. Forholdsvalg (valg med flere lister) ved menighetsrådsvalg opprettholdes.
6. Valg av sørsamisk representant og døvemenighetenes representant
 - a. Ansatte i Den norske kirke som er medlem i en døvemenighet får stemmerett ved valg av døvemenighetenes representant.
 - b. Valgene gjennomføres ved flertallsvalg med fem kandidater på samme måte som i dagens ordning.
7. Ordningen med særskilt representasjon av prester i Kirkemøtet opprettholdes. Valget gjennomføres som flertallsvalg med fem kandidater.
8. Ordningen med særskilt representasjon av andre kirkelig ansatte i Kirkemøtet opprettholdes. Valget gjennomføres som flertallsvalg med fem kandidater.
9. Dagens ordning med lik representasjon fra hvert bispedømme videreføres.
10. Det som i dagens ordning heter valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet, blir fra nå omtalt som valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd.
11. Kirkerådet kan vedta utfyllende regler om manntall.
12. Kirkemøtet ber Kirkerådet nedsette en bredt sammensatt arbeidsgruppe, som skal vurdere og foreslå fremtidig sammensetning og valgordning for Kirkemøtet. Saken fremmes i god tid for forberedelse til valget i 2031.

Innstilling 1 fra komite D

Komiteens merknader

Komiteen legger i saksorienteringen til grunn. Fagforeningen Spir var på komitéhøring.

Komiteen har følgende merknader:

Vedtakspunkt 1: Modell for valget

1. Komiteens flertall (18 stemmer) støtter forslaget fra Kirkerådet, om at kirkevalget gjennomføres som digitalt valg med begrensede muligheter til å stemme ved oppmøte (modell 2). Komiteens flertall viser til gode erfaringer med og evaluering av det digitale valget i 2023. Flertallet mener det er viktig at alle får mulighet til å stemme, også de som ikke har digital tilgang. Flertallsforslaget viser til at man vil spare penger ved digitalisering i forhold til dagens ordning, samtidig som det vil bidra til at flere kan stemme.

2. Komiteens mindretall (2 stemmer) ønsker at valget skal gjennomføres fysisk i forbindelse med gudstjenester og menighetsarrangementer. Mindretallet viser til at man på denne måten vil spare de pengene som er budsjettert til det digitale valget (ca. 33 mill. kroner) og argumenterer for at man vil legge til rette for at kirkens brukere stemmer ved valget. Mindretallet er også bekymret for flere sider av det digitale valget, blant annet hensynet til de som ikke er digitale og faren for at velgere blir påvirket når de gjennomfører sitt valg. Til forskjell fra dagens valgordning legger mindretallets forslag opp til et valg uavhengig av de offentlige valgdagene.

Dette mindretallet anbefaler følgende vedtak:

Kirkevalget gjennomføres som fysisk valg etter en eller flere gudstjenester/menighetsarrangement med forhåndsvalg i kirkekontorenes åpningstider.

Vedtaks punkt 2: Tidspunkt for valg

3. Komiteen peker på at konsekvensen ved å velge modell 2 i vedtaks punkt 1 er at det vil være en valgperiode uten en bestemt valgdag.

4. Komiteens flertall (12 stemmer) støtter forslaget fra Kirkerådet om å gjennomføre valget i august-september, samtidig med det offentlige valget.

5. Et mindretall i komiteen (8 stemmer) ønsker å gjennomføre valget i oktober-november.

Mindretallet anbefaler følgende vedtaks punkt 2:

Kirkevalget 2027 gjennomføres over en periode på fire uker i oktober-november 2027.

Vedtaks punkt 3: Nominasjonskomiteens liste kombinert med selvstendige lister

6. Komiteens flertall (11 stemmer) støtter forslaget fra Kirkerådet. Flertallet mener det er viktig å ha en valgliste som blir nominert av representanter fra menighetene i det enkelte bispedømme. Nominasjonskomiteens liste skal speile et mangfold av oppfatninger og erfaringer.

7. Komiteens mindretall (9 stemmer) ønsker at valget gjennomføres med utgangspunkt i selvstendige lister. Mindretallet understreker viktigheten av at valget til bispedømmeråd og Kirkemøtet bør baseres på forskjellige listealternativer som viser hva kandidatene i fellesskap stiller seg bak og som synliggjør forskjellene mellom de ulike alternativene overfor kirkemedlemmene. Dette vil gi en enhetlig og mer oversiktlig valgordning.

Mindretallet anbefaler følgende vedtaks punkt 3:

Valget av Kirkemøtet gjennomføres med utgangspunkt i selvstendige lister. Dagens ordning med Nominasjonskomiteens liste i dette valget avvikes. Hvis det ikke godkjennes noen listeforslag, nedsettes det en nominasjonskomité som får i oppgave å fremme en valgliste.

8. Komiteen er opptatt av at dersom nominasjonskomiteenes lister fortsatt skal være obligatoriske, må regelverket tydeliggjøre rammene for arbeidet med nominasjonsprosessen og presentasjon av listene. Komiteen vil peke på at det må tydeliggjøres hva det betyr at Nominasjonskomiteens liste er en regelfestet liste, og ikke en liste på linje med de andre som har et felles program.

Vedtaks punkt 4: Direkte valg

9. Komiteens flertall (13 stemmer) støtter forslaget fra Kirkerådet om at valget til Kirkemøtet og bispedømmeråd fortsatt skal gjennomføres som direkte valg.

10. Komiteens mindretall (7 stemmer) ønsker en ordning med indirekte valg, i tråd med organisasjonsdemokratiske prinsipper.

Mindretallet anbefaler følgende vedtakspunkt 4:

Ordningen med direkte valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd erstattes med et indirekte valg, der leke medlemmer til Kirkemøtet og bispedømmeråd velges av representanter fra menighetene i bispedømmet.

Vedtakspunkt 12: En bredt sammensatt arbeidsgruppe

11. Komiteen peker på at det kirkelige demokratiet har vært i stadig utvikling. Komiteen støtter Kirkerådets forslag om en helhetlig gjennomgang av sammensetning og valgordning til Kirkemøtet.

Andre merknader

12. Komiteen har drøftet spørsmålet om hvilke begrep man skal bruke for det som i saksdokumentet omtales som «andre kirkelige ansatte» og bruk av begrepet «lek». Komiteen viser til at det i saksorienteringen står: «Det har i flere sammenhenger vært kritikk av begrepene «lek» og «lek kirkelig tilsatt». Kirkerådet vil i forbindelse med regelsaken til Kirkemøtet i 2026 foreslå nye navn på disse kategoriene» Komiteen imøteser å få forslag til nye benevelser.

13. Komiteen er opptatt av at den tekniske valgløsningen må utvikles videre og være tydelig på at Kirkevalget faktisk er to valg og at alle kirkemedlemmer kan stemme i begge.

14. Komiteen er bekymret for den lave oppslutning om Kirkevalget. For å øke valgoppslutning, er synliggjøring av kirkevalget og god kommunikasjon avgjørende. Komiteen oppfordrer Kirkerådet til å vurdere hvordan enda flere kan bli opplyst om kirkevalget.

15. Komiteen legger vekt på at det må arbeides strategisk med hvordan Den norske kirke kan rekruttere unge kandidater til kirkevalget og at flere bruker stemmeretten.

16. Komiteen mener at Kirkerådet og bispedømmerådene skal aktivt informere om hvilke lister som stiller til valg og deres kandidater.

Forslag til vedtak

- 1 1. Kirkevalget gjennomføres som digitalt valg med begrensede muligheter til å stemme ved
2 oppmøte (modell 2). Stemming ved oppmøte skjer digitalt hvis dette er teknisk mulig i den
3 digitale valgløsningen.
- 4 2. Kirkevalget 2027 gjennomføres i samme periode som det er mulig å stemme (forhåndsstemme
5 og stemme ved valgdagen) ved det offentlige valget.
- 6 3. Ordningen med Nominasjonskomiteens liste kombinert med selvstendige lister videreføres ved
7 valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet.
- 8 4. Ordningen med direkte valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd videreføres.
- 9 5. Kirkemøtet vedtar følgende føringer for reglene om menighetsrådsvalg:
10 a. Muligheten til å stemme på personer som ikke har stilt til valg (tilføyde navn) ved
11 menighetsrådsvalget, avvikles.
12 b. Det skal være mulig å supplere kandidater ved menighetsrådsvalg. De supplerte
13 kandidatene blir oppført på valglisten på samme måte som andre kandidater.
14 c. Sperregrensen på fem prosent ved menighetsrådsvalg opprettholdes.
15 d. Forholdsvalg (valg med flere lister) ved menighetsrådsvalg opprettholdes.
- 16 6. Valg av sørsamisk representant og døvemenighetenes representant

- 17 a. Ansatte i Den norske kirke som er medlem i en døvemenighet får stemmerett ved valg
18 av døvemenighetenes representant.
19 b. Valgene gjennomføres ved flertallsvalg med fem kandidater på samme måte som i
20 dagens ordning.
- 21 7. Ordningen med særskilt representasjon av prester i Kirkemøtet opprettholdes. Valget
22 gjennomføres som flertallsvalg med fem kandidater.
- 23 8. Ordningen med særskilt representasjon av andre kirkelig ansatte i Kirkemøtet opprettholdes.
24 Valget gjennomføres som flertallsvalg med fem kandidater.
- 25 9. Dagens ordning med lik representasjon fra hvert bispedømme videreføres.
- 26 10. Det som i dagens ordning heter *valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet*, blir fra nå omtalt som
27 *valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd*.
- 28 11. Kirkerådet kan vedta utfyllende regler om manntall.
- 29 12. Kirkemøtet ber Kirkerådet nedsette en bredt sammensatt arbeidsgruppe, som skal vurdere og
30 foreslå fremtidig sammensetning og valgordning for Kirkemøtet. Saken fremmes i god tid for
31 forberedelse til valget i 2031.

Plenumsbehandling 1:

Saksordfører: Erling Birkedal

Disse hadde ordet:

Erling Birkedal, Jostein Ådna, Kjersti Ngozi Furuseth, Helga Kjellehold, Gard-Sandaker-Nielsen, Therese Egebakken, Dag Sele, Tove Karoline Knutsen, Anita Apelthun Sæle, Laila Alendal, Sveinung Moesgaard Skjesol, Sebastian Kaltoft Hansen, Jo Hedberg, Stig Asplin, Karin-Elin Berg, Helene Breivik Hellerdal, Erik Lunde, Andreas Holm, Stine Beate Mondal Ljostad, Karl Johan Kirkebø, Katrine Tallaksen Skjerdal, Vanja Joramo, Oddny Irene Miljeteig, Stein Reinertsen, Marta Kristine Ims, Tore Thomassen, Andreas Holm, Oddgeir Sølvfæstensen, Bjørn Thomas Åhren, Jannike Buschmann Johannessen, Adrian Sagvold Grøndahl, Herborg Oline Finnset, Kjersti Gautestad Norheim, Adrian Sagvold Grøndahl, Tore Christiansen, Elise Skjærven Aas, Therese Egebakken, Anna Riksaasen Oseko, Marius Berge Eide, Halvard Sand, Live Bakke Nydal, Kai Krogh, Dennis Lund, Dorrit Vignes, Brit Nelly Ness Tveit, Sofie Marcelie Hopshaug-Bakke, Knut Støbakk.

Endringsforslag, Jostein Ådna

Endringsforslag til punktene 7 og 8 i vedtaksforslaget:

7. Ordningen med særskilt representasjon av prester i Kirkemøtet opprettholdes. Valget gjennomføres som ~~flertallsvalg~~ preferansevalg med fem kandidater.

8. Ordningen med særskilt representasjon av andre kirkelig ansatte i Kirkemøtet opprettholdes. Valget gjennomføres som ~~flertallsvalg~~ preferansevalg med fem kandidater.

Forslag, Marius Berge Eide:

Valg av sørsamisk representant og døvemenighetenes representant:

a. ~~Ansatte i Den norske kirke som er medlem i en døvemenighet får stemmerett ved valg av døvemenighetenes representant~~

Endres til:

Ansatte i Den norske kirke som er medlem i Saemien Åålmege får ikke stemmerett ved valg av sørsamisk representant

(alt. 1 i høringen: Stemmeretten begrenses til bare å gjelde det som i gjeldende regelverk omtales som leke for begge valg)

Forslag, Stig Asplin:

Nominasjonskomiteen skal ikke oppnevnes av bispedømmerådene, men av fellesrådene. Fellesrådene skal godkjenne nominasjonskomiteens liste. Dette for å styrke menighetenes innvirkning på kandidatlisten.

Saken ble sendt tilbake til komiteen.

*Innstilling 2 fra komite D***Komiteens merknader**

Komiteen legger i saksorienteringen til grunn. Fagforeningen Spir var på komitéhøring.

Komiteen har følgende merknader:

Vedtakspunkt 1: Modell for valget

1. Komiteens flertall (18 stemmer) støtter forslaget fra Kirkerådet, om at kirkevalget gjennomføres som digitalt valg med begrensede muligheter til å stemme ved oppmøte (modell 2). Komiteens flertall viser til gode erfaringer med og evaluering av det digitale valget i 2023. Flertallet mener det er viktig at alle får mulighet til å stemme, også de som ikke har digital tilgang. Flertallsforslaget viser til at man vil spare penger ved digitalisering i forhold til dagens ordning, samtidig som det vil bidra til at flere kan stemme.

2. Komiteen viser til omtale i saksdokumentet, pkt. 2.1.1 - Modell 2 (s 7) om hjelp til digital innlogging og eventuell mulighet til å stemme. Komiteen peker på at alle som har stemmerett skal få mulighet til å avgi stemmer. Komiteen legger til grunn at Kirkerådet i arbeidet med regelverket tegner ut hva som kan være minimumsløsning i valgordningen som hensyntar de som ønsker bistand for å stemme - f.eks. ved manglende digital kompetanse, og med utgangspunkt i lokale forhold.

32. Komiteens mindretall (2 stemmer) ønsker at valget skal gjennomføres fysisk i forbindelse med gudstjenester og menighetsarrangementer. Mindretallet viser til at man på denne måten vil spare de pengene som er budsjettert til det digitale valget (ca. 33 mill. kroner) og argumenterer for at man vil legge til rette for at kirkens brukere stemmer ved valget. Mindretallet er også bekymret for flere sider av det digitale valget, blant annet hensynet til de som ikke er digitale og faren for at velgere blir påvirket når de gjennomfører sitt valg. Til forskjell fra dagens valgordning legger mindretallets forslag opp til et valg uavhengig av de offentlige valgdagene.

Dette mindretallet anbefaler følgende vedtak:

Kirkevalget gjennomføres som fysisk valg etter en eller flere gudstjenester/menighetsarrangement med forhåndsvalg i kirkekontorenes åpningstider.

Vedtakspunkt 2: Tidspunkt for valg

43. Komiteen peker på at konsekvensen ved å velge modell 2 i vedtakspunkt 1 er at det vil være en valgperiode uten en bestemt valgdag.

54. Komiteens flertall (12 stemmer) støtter forslaget fra Kirkerådet om å gjennomføre valget i august-september, samtidig med det offentlige valget.

65. Et mindretall i komiteen (8 stemmer) ønsker å gjennomføre valget i oktober-november.

Mindretallet anbefaler følgende vedtakspunkt 2:

Kirkevalget 2027 gjennomføres over en periode på fire uker i oktober-november 2027.

Vedtakspunkt 3: Nominasjonskomiteens liste kombinert med selvstendige lister

76. Komiteens flertall (11 stemmer) støtter forslaget fra Kirkerådet. Flertallet mener det er viktig å ha en valgliste som blir nominert av representanter fra menighetene i det enkelte bispedømme. Nominasjonskomiteens liste skal speile et mangfold av oppfatninger og erfaringer.

87. Komiteens mindretall (9 stemmer) ønsker at valget gjennomføres med utgangspunkt i selvstendige lister. Mindretallet understreker viktigheten av at valget til bispedømmeråd og Kirkemøtet bør baseres på forskjellige listealternativer som viser hva kandidatene i fellesskap stiller seg bak og som synliggjør forskjellene mellom de ulike alternativene overfor kirkemedlemmene. Dette vil gi en enhetlig og mer oversiktlig valgordning.

Mindretallet anbefaler følgende vedtakspunkt 3:

Valget av Kirkemøtet gjennomføres med utgangspunkt i selvstendige lister. Dagens ordning med Nominasjonskomiteens liste i dette valget avvikes. Hvis det ikke godkjennes noen listeforslag, nedsettes det en nominasjonskomité som får i oppgave å fremme en valgliste.

98. Komiteen er opptatt av at dersom nominasjonskomiteenes lister fortsatt skal være obligatoriske, må regelverket tydeliggjøre rammene for arbeidet med nominasjonsprosessen og presentasjon av listene. Komiteen vil peke på at det må tydeliggjøres hva det betyr at Nominasjonskomiteens liste er en regelfestet liste, og ikke en liste på linje med de andre som har et felles program.

Vedtakspunkt 4: Direkte valg

109. Komiteens flertall (13 stemmer) støtter forslaget fra Kirkerådet om at valget til Kirkemøtet og bispedømmeråd fortsatt skal gjennomføres som direkte valg.

1140. Komiteens mindretall (7 stemmer) ønsker en ordning med indirekte valg, i tråd med organisasjonsdemokratiske prinsipper.

Mindretallet anbefaler følgende vedtakspunkt 4:

Ordningen med direkte valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd erstattes med et indirekte valg, der leke medlemmer til Kirkemøtet og bispedømmeråd velges av representanter fra menighetene i bispedømmet.

Vedtakspunkt 12: En bredt sammensatt arbeidsgruppe

12 44. Komiteen peker på at det kirkelige demokratiet har vært i stadig utvikling. Komiteen støtter Kirkerådets forslag om en helhetlig gjennomgang av sammensetning og valgordning til Kirkemøtet.

Andre merknader

1342. Komiteen har drøftet spørsmålet om hvilke begrep man skal bruke for det som i saksdokumentet omtales som «andre kirkelige ansatte» og bruk av begrepet «lek». Komiteen viser til at det i saksorienteringen står: «Det har i flere sammenhenger vært kritikk av begrepene «lek» og «lek kirkelig tilsatt». Kirkerådet vil i forbindelse med regelsaken til Kirkemøtet i 2026 foreslå nye navn på disse kategoriene» Komiteen imøteser å få forslag til nye benevelser.

1443. Komiteen er opptatt av at den tekniske valgløsningen må utvikles videre og være tydelig på at Kirkevalget faktisk er to valg og at alle kirkemedlemmer kan stemme i begge.

1544. Komiteen er bekymret for den lave oppslutning om Kirkevalget. For å øke valgoppslutning, er synliggjøring av kirkevalget og god kommunikasjon avgjørende. Komiteen oppfordrer Kirkerådet til å vurdere hvordan enda flere kan bli opplyst om kirkevalget.

1645. Komiteen legger vekt på at det må arbeides strategisk med hvordan Den norske kirke kan rekruttere unge kandidater til kirkevalget og at flere bruker stemmeretten.

1746. Komiteen mener at Kirkerådet og bispedømmerådene skal aktivt informere om hvilke lister som stiller til valg og deres kandidater.

Forslag til vedtak

1. Kirkevalget gjennomføres som digitalt valg med begrensede muligheter til å stemme ved oppmøte (modell 2). Stemming ved oppmøte skjer digitalt hvis dette er teknisk mulig i den digitale valgløsningen.
2. Kirkevalget 2027 gjennomføres i samme periode som det er mulig å stemme (forhåndsstemme og stemme ved valgdagen) ved det offentlige valget.
3. Ordningen med Nominasjonskomiteens liste kombinert med selvstendige lister videreføres ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet.
4. Ordningen med direkte valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd videreføres.
5. Kirkemøtet vedtar følgende føringer for reglene om menighetsrådsvalg:
 - a. Muligheten til å stemme på personer som ikke har stilt til valg (tilføyde navn) ved menighetsrådsvalget, avvikles.
 - b. Det skal være mulig å supplere kandidater ved menighetsrådsvalg. De supplerte kandidatene blir oppført på valglisten på samme måte som andre kandidater.
 - c. Sperregrensen på fem prosent ved menighetsrådsvalg opprettholdes.
 - d. Forholdsvalg (valg med flere lister) ved menighetsrådsvalg opprettholdes.
6. Valg av sørsamisk representant og døvemenighetenes representant
 - a. Ansatte i Den norske kirke som er medlem i en døvemenighet får stemmerett ved valg av døvemenighetenes representant.
 - b. Valgene gjennomføres ved flertallsvalg med fem kandidater på samme måte som i dagens ordning.
7. Ordningen med særskilt representasjon av prester i Kirkemøtet opprettholdes. Valget gjennomføres som flertallsvalg med fem kandidater.
8. Ordningen med særskilt representasjon av andre kirkelig ansatte i Kirkemøtet opprettholdes. Valget gjennomføres som flertallsvalg med fem kandidater.
9. Dagens ordning med lik representasjon fra hvert bispedømme videreføres.
10. Det som i dagens ordning heter *valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet*, blir fra nå omtalt som *valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd*.
11. Kirkerådet kan vedta utfyllende regler om manntall.
12. Kirkemøtet ber Kirkerådet nedsette en bredt sammensatt arbeidsgruppe, som skal vurdere og foreslå fremtidig sammensetning og valgordning for Kirkemøtet. Saken fremmes i god tid for forberedelse til valget i 2031.

Plenumsbehandling 2:

Saksordfører: Erling Birkedal

Gjennomgang av endringsforslag:

Forslag	Komite	Forslagstiller
1. Jostein Ådna	Forslag avvist	opprettholder
2. Marius Berge Eide	Forslag avvist	opprettholder
3. Stig Asplin	Forslag avvist	opprettholder ikke

Disse hadde ordet:

Erling Birkedal, Gard Sandaker-Nielsen, Karl Johan Kirkebø, Karin-Elin Berg, Harald Hegstad, Jostein Ådna, Jostein Ådna, Dag Tormod Milje, Marius Berge Eide, May Bente Anita Jønsson, Bjørn Thomas Åhren, Marianne Friise Antonsen, Dag Sele, Lars Martin Dahl, Katrine Tallaksen Skjerdal, Adrian Sagvold Grøndahl, Therese Egebakken, Gunnar Winther, Geir Helge Waaler, Erling Birkedal

Voteringsorden:

- Først voterer det over komiteens mindretall som endringsforslag. Det er de fire første under: modellvalg, tidspunkt, indirekte/direkte valg og spørsmålet om nominasjonskomiteens lister.
- Eventuelle endringsforslag som opprettholdes.
- Helheten til slutt.

Liste for voteringen:

1. Modell for valget
2. Tidspunkt for valg
3. Ordning for nominasjonskomiteens liste/selvstendige lister
4. Direkte/indirekte valg
5. Endringsforslag fra Ådna (preferansevalg av prest)
6. Endringsforslag fra Ådna (preferansevalg av lek kirkelig tilsatt)
7. Endringsforslag fra Berge Eide (stemmerett for ansatte i Saemien Åålmege)
8. Komiteens innstilling (med eventuelle endringsforslag)

Voteringer:

1. Modell for valget:

Kirkevalget gjennomføres som fysisk valg etter en eller flere gudstjenester/menighetsarrangement med forhåndsvalg i kirkekontorenes åpningstider.

For 14 Mot: 98 Forslaget falt

2. Tidspunkt for valg

Kirkevalget 2027 gjennomføres over en periode på fire uker i oktober-november 2027.

For:26 Mot:86 Forslaget falt

3.Ordning for nominasjonskomiteens liste/selvstendige lister

For:38 Mot:74 Forslaget falt

4.Direkte/indirekte valg

For 30 Mot:82 Forslaget falt

5.Endringsforslag fra Ådna (preferansevalg av prest)

Ordningen med særskilt representasjon av prester i Kirkemøtet opprettholdes. Valget gjennomføres

som preferansevalg med fem kandidater.
For: 47 Mot:65 Forslaget falt

6.Endringsforslag fra Ådna (preferansevalg av lek kirkelig tilsatt)

Ordningen med særskilt representasjon av andre kirkelig ansatte i Kirkemøtet opprettholdes. Valget gjennomføres som preferansevalg med fem kandidater.

For: 37 Mot:75 Forslaget falt

7.Endringsforslag fra Berge Eide (stemmerett for ansatte i Saemien Åålmege)

6. Valg av sørsamisk representant og døvemenighetenes representant:

a. Ansatte i Den norske kirke som er medlem i en døvemenighet får stemmerett ved valg av døvemenighetenes representant

Endres til:

Ansatte i Den norske kirke som er medlem i Saemien Åålmege får ikke stemmerett ved valg av sørsamisk representant

For: 6 Mot:106 Forslaget falt

8.Komiteens innstilling (med eventuelle endringsforslag)

For: 102 Mot:10 Forslaget ble vedtatt.

Kirkemøtets vedtak

1. Kirkevalget gjennomføres som digitalt valg med begrensede muligheter til å stemme ved oppmøte (modell 2). Stemming ved oppmøte skjer digitalt hvis dette er teknisk mulig i den digitale valgløsningen.
2. Kirkevalget 2027 gjennomføres i samme periode som det er mulig å stemme (forhåndsstemme og stemme ved valgdagen) ved det offentlige valget.
3. Ordningen med Nominasjonskomiteens liste kombinert med selvstendige lister videreføres ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet.
4. Ordningen med direkte valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd videreføres.
5. Kirkemøtet vedtar følgende føringer for reglene om menighetsrådsvalg:
 - a. Muligheten til å stemme på personer som ikke har stilt til valg (tilføyde navn) ved menighetsrådsvalget, avvikles.
 - b. Det skal være mulig å supplere kandidater ved menighetsrådsvalg. De supplerte kandidatene blir oppført på valglisten på samme måte som andre kandidater.
 - c. Sperregrensen på fem prosent ved menighetsrådsvalg opprettholdes.
 - d. Forholdsvalg (valg med flere lister) ved menighetsrådsvalg opprettholdes.
6. Valg av sørsamisk representant og døvemenighetenes representant
 - a. Ansatte i Den norske kirke som er medlem i en døvemenighet får stemmerett ved valg av døvemenighetenes representant.
 - b. Valgene gjennomføres ved flertallsvalg med fem kandidater på samme måte som i dagens ordning.
7. Ordningen med særskilt representasjon av prester i Kirkemøtet opprettholdes. Valget gjennomføres som flertallsvalg med fem kandidater.
8. Ordningen med særskilt representasjon av andre kirkelig ansatte i Kirkemøtet opprettholdes. Valget gjennomføres som flertallsvalg med fem kandidater.
9. Dagens ordning med lik representasjon fra hvert bispedømme videreføres.
10. Det som i dagens ordning heter *valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet*, blir fra nå omtalt som *valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd*.
11. Kirkerådet kan vedta utfyllende regler om manntall.
12. Kirkemøtet ber Kirkerådet nedsette en bredt sammensatt arbeidsgruppe, som skal vurdere og foreslå fremtidig sammensetning og valgordning for Kirkemøtet. Saken fremmes i god tid for forberedelse til valget i 2031.

KM 11/25 Regler om fellesordninger innen digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet i Den norske kirke

Referanser: KR 18/25, KR 65/24, KM 10/24, KM 5/23, KM 10/22, KR 27/22, KR 85/20

Sammendrag

Denne saken følger opp Kirkemøtets vedtak i sak KM 10/24 Organisasjonsutvikling – strategi for fellesløsninger i Den norske kirke og sak KR 65/24 om høring av forslag til regler om fellesordninger innen digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet.

Forslaget innebærer at Kirkemøtet regelfester hovedtrekkene i dagens samstyringsmodell for digitalisering, tilslutningsavtalene til fellesordningen for personvern og informasjonssikkerhet, felles prinsipper for dataforvaltning og at Kirkerådet pålegges videre regelarbeid.

I denne sammenheng brukes begrepet fellesordninger om styringsmodell, prinsipper for dataforvaltning og fellesløsninger. Begrepet fellesløsninger brukes om felles digitale verktøy/systemer.

Kirkerådet har behandlet høringsssvarene. Helhetsinntrykket er at høringsinstansene er positive. Høringsinstansene er svært positive til at kirken samler seg om digitale fellesløsninger. Det vektlegges at de bidrar til effektivisering, mindre dobbeltarbeid, bedre kommunikasjon og bedre personvern og informasjonssikkerhet. Ingen av spørsmålene i høringen har fått klar overvekt av negativ respons. På et par av forslagene er høringsssvarene delt på midten. I disse forslagene trekker høringsssvarene fra fellesrådene og de som uttaler seg på vegne av disse, i negativ retning. Det gjelder spørsmålet om å formalisere dagens samstyring som en forpliktende fellesordning (høringsforslaget § 1), samt spørsmålet om å gi digitaliseringsutvalget mandat til å definere hva som skal være obligatoriske fellesløsninger (høringsforslaget § 5 siste ledd).

Det uttrykkes bekymring rundt økonomi, konsekvenser i forhold til samarbeid med kommunen, soknenes medvirkning og usikkerhet rundt Kirkemøtets hjemmelsgrunnlag til å regelfeste noe som binder soknene. Flere høringsinstanser vektlegger også viktigheten av god opplæring og brukerstøtte.

Etter gjennomgang av høringsssvarene og tilbakemeldinger på utkast til denne saken, har Kirkerådet lagt til en ny formålsparagraf og fjernet høringsforslaget § 5 siste ledd som omtalte digitaliseringsutvalgets mandat til å definere obligatoriske fellesløsninger.

Hensiktene med å legge inn en formålsparagraf er å vise tilbake til målsettingene som Kirkemøtet allerede har vedtatt og å understreke viktigheten av å komme videre i dette arbeidet. Den norske kirke må være forberedt på endrede økonomiske rammebetingelser og være forberedt på det digitale trusselbildet som stadig blir mer avansert. For å kunne møte forventningene fra de som benytter kirkens tilbud og for å få til en effektiv samstyring, trenger kirken en formelt forankret og hensiktsmessig samstyringsmodell, kostnadseffektive løsninger, god opplæring, og at alle følger lik praksis for håndtering av data. Det vil være lokalkirken og kirkens medlemmer og tilhørende som vil ta ut de aller fleste gevinstene av de fellesløsningene kirken samler seg om. Kirkerådets administrasjon vil spille en viktig rolle for å understøtte digitaliseringsarbeidet. Avtalebaserte ordninger er ressurskrevende for alle involverte organer, og særlig for kirkens nasjonale organer. Dette vil redusere kapasiteten til utvikling av digitale fellesløsninger, noe som vil gjøre kirken mer sårbar og mindre i stand til å møte omstillingsbehov. Det er nødvendig at hele kirken tar et større ansvar sammen. En videreutvikling og regelfesting av dagens samstyringsmodell legger til rette for dette.

Det opprinnelige forslaget i § 5 siste ledd som omtalte digitaliseringsutvalgets mulighet for å definere obligatoriske fellesløsninger er fjernet. Flere høringsinstanser har vært urolige for at digitaliseringsutvalget sammen med Kirkerådet, «presser igjennom» fellesløsninger som fellesrådene

ikke har økonomi til å dekke eller ikke ønsker å benytte. Kirkerådet anerkjenner signalene om at pålegg av løsninger vil kunne skape motkrefter og påvirke dagens gode samarbeid og samstyring i negativ retning. I nærmeste fremtid vil det allikevel være behov for å samordne praksis og fellesløsninger rundt arbeid knyttet til dåp, konfirmasjon, vigsel, begravelse og gudstjenester samt data knyttet til ansatte, rådsmedlemmer, andre kontakter og medlemmer. Her er det store muligheter for bedre selvbetjening, deling av data og høyere datasikkerhet. Mye av dette arbeidet kan støttes på forskrift om Den norske kirkes medlemsregister, men også her trengs bred forankring og bedre og utvidet regulering i forhold til dagens regelverk. De reglene denne saken inneholder, skal gi kirken de styringsverktøyene og -prinsippene som er nødvendige for å ta gode valg fremover og sikre at nye regler som etableres, understøtter fellesløsningene og god praksis. Dette omtales gjerne som digitaliseringsvennlig regelverk.

Noen av høringsinstansene har uttrykt bekymring for at fellesrådene ikke er involvert i oppnevning av representanter for kirkevergene til digitaliseringsutvalget. Det er derfor lagt til et forslag i paragrafen som omhandler digitaliseringsutvalget, at de kirkelige fellesrådene og Hovedorganisasjonen KA skal involveres i utformingen av reglene om sammensetning, oppnevning og oppgaver. Kirkerådet mener det er naturlig å videreføre dagens praksis med at fellesrådene har flertall i digitaliserings-styret og at kirkevergene oppnevnes gjennom et valg i regi av Norges kirkevergelag. Flere høringsinstanser uttrykker at soknenes representanter til digitaliserings-utvalget bør ha en forankring i soknenes organer. Dette er noe som må konkretiseres i det videre arbeidet med utformingen av nærmere regler om utvalgets oppnevning.

For øvrig opprettholdes forslaget til regler, med noen mindre justeringer.

Forslag til vedtak

1 Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fastsette følgende regler om fellesordninger innen
2 digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet:

§ 1. Formål

5 Formålet med disse reglene er å

- 6 a. legge til rette for at ressurser kan flyttes fra administrative oppgaver til Den
7 norske kirkes kjerneoppgaver slik at kirken kan nå sine primære mål
- 8 b. legge til rette for at Den norske kirke tar i bruk digitale fellesløsninger som
9 gjør kirken tilgjengelig for medlemmer og tilhørende, og bidrar til å bygge en
10 god og samlende kultur i hele kirken
- 11 c. sikre bredt lokalt medeierskap til digitale fellesløsninger gjennom involvering
- 12 d. sikre god datakvalitet, personvern, informasjonssikkerhet og universell
13 utforming ved at alle enheter benytter felles praksis.

§ 2. Digitaliseringsutvalg

16 Digitaliseringsutvalget organiserer og samordner felles digitaliseringsarbeid i
17 Den norske kirke. Utvalget består av ansatte ledere i lokale, regionale og nasjonale
18 kirkelige organer. Også andre medlemmer kan oppnevnes. Sammensetningen skal
19 sikre representativ deltakelse fra soknene. Kirkerådet gir nærmere regler om
20 utvalgets sammensetning, oppnevning og oppgaver. De kirkelige fellesrådene og
21 Hovedorganisasjonen KA skal involveres i utformingen av disse reglene.

§ 3. Sikkerhetsutvalg for personvern og informasjonssikkerhet

24 Den norske kirkes sikkerhetsutvalg for personvern og informasjonssikkerhet
25 (sikkerhetsutvalget) gir felles retningslinjer og råd om personvern og
26 informasjonssikkerhet til kirkelige organer, og fører kontroll med at lovkrav på disse
27 områdene blir fulgt. Sikkerhetsutvalget består av ansatte i lokale, regionale og

28 nasjonale kirkelige organer. Også andre medlemmer kan oppnevnes. Kirkerådet gir
29 nærmere regler om utvalgets sammensetning, oppnevning og oppgaver.

30

31 Rettssubjektet Den norske kirke og soknene (ved de kirkelige fellesrådene og
32 menighetsrådene med fellesrådsfunksjoner) finansierer i fellesskap stillinger
33 (herunder personvernombud), tiltak og oppgaver i regi av sikkerhetsutvalget.

34

35 Digitaliseringsutvalget fastsetter den økonomiske rammen for arbeidet til
36 sikkerhetsutvalget.

37

38 § 4. Personvernombud

39 Den norske kirke har et felles personvernombud som ivaretar oppgaver etter
40 personvernlovgivningen på vegne av alle kirkelige organer. Kirkerådet ansetter og
41 har arbeidsgiveransvar for personvernombudet.

42

43 § 5. Felles behandlingsansvar

44 Soknene og rettssubjektet Den norske kirke har felles behandlingsansvar, jf.
45 personvernforordningen artikkel 26, i forbindelse med medlems- og
46 publikumskontakt Den norske kirke har som trossamfunn. Kirkerådet gir nærmere
47 regler om de behandlingsansvarliges respektive ansvar og roller.

48

49 § 6. Dataforvaltning i Den norske kirke

50 Følgende prinsipper skal legges til grunn for forvaltning av data i soknene og
51 rettssubjektet Den norske kirke:

- 52 a. Data som samles inn skal være korrekte, fullstendige, tilgjengelige og aktuelle
53 når medlemmer, rådsmedlemmer, frivillige, ansatte og andre brukergrupper
54 trenger dem.
- 55 b. Data og informasjon skal behandles i tråd med krav til personvern og
56 informasjonssikkerhet.
- 57 c. Data som kirken registrerer og forvalter, skal kunne gjenbrukes av alle
58 enheter når det foreligger behandlingsgrunnlag for dette. Kirkelige organer
59 utøver derfor eierskap og ansvar for data i fellesskap.
- 60 d. Data skal primært lagres i fellesløsninger.

61

62 Kirkerådet gir nærmere regler om krav til hva som skal registreres, hvor data
63 skal registreres, og når de skal registreres.

64

65 § 7. Ikrafttredelse

66 Reglene trer i kraft fra 1. januar 2026.

Plenumsbehandling 1

Saksordfører: Tore Christiansen

Disse hadde ordet:

Tore Christiansen, Jo Hedberg, Karl Johan Kirkebø, Lars Martin Dahl

Endringsforslag, Jo Hedberg:

Forslag 1)

17 Utvalget består av ansatte ledere i lokale (menighetene), regionale

Forslag 2)

18 kirkelige organer og minst to lokalt frivillige medarbeidere.

Forslag 3)

6 flyttes fra administrative oppgaver til Den

7 norske kirkes kjerneoppgaver slik at kirken kan nå sine primære mål og at frivillige kan tjene kirken og lokal menighet uten å måtte gå via en ansatt med digitaltilgang.

Forslag 4)

19 Kirkerådet gir nærmere regler om

20 utvalgets sammensetning, oppnevning, oppgaver og evaluerer utvalgets arbeid hvert 3. år.

Forslag 5)

Kirkerådet gir

29 nærmere regler om utvalgets sammensetning, oppnevning og oppgaver og evaluerer utvalgets arbeid hvert 3. år.

Forslag 6)

Enten under formålet for eksempel nytt punkt e eller § 6 e.

Kirkens digitalisering styres av positive nytteverdier eller skal være kostnads effektivitet for kirken.

Saken går videre til regelkomiteen.

Innstilling 1 fra komite F

Regelkomiteens merknader

Regelkomiteen har i oppdrag å vurdere om noen endringsforslag kan koordineres og/eller samstemmes, om endringsforslagene er forenlige med annet regelverk og om endringsforslag er tilstrekkelig utredet. Hvis et endringsforslag ikke er forenlig med annet regelverk eller regelkomiteen vurderer at endringsforslaget ikke er tilstrekkelig utredet, kan regelkomiteen vurdere om forslaget kan omformuleres. På denne bakgrunn skal regelkomiteen gi en innstilling, jf. Kirkemøtets forretningsorden §§ 2-4 og 3-6.

Endringsforslag 1 fra Jo Hedberg

17 Utvalget består av ansatte ledere i lokale (**menighetene**), regionale...

Regelkomiteens vurdering

Regelkomiteen opplever at denne formuleringen er uklar. Forslaget om å sette inn menighetene i setningen kan forstås som at utvalget skal bestå av ansatte ledere i menighetene, og ikke ansatte ledere i fellesrådene. Det vil være en vesentlig innskrenkning sammenlignet med Kirkerådets forslag. Regelkomiteen vurderer derfor at forslaget ikke er tilstrekkelig utredet til å kunne vedtas.

Endringsforslag 2 fra Jo Hedberg

18 kirkelige organer **og minst to lokalt frivillige medarbeidere.**

Regelkomiteens vurdering

Det ligger allerede i forslaget fra Kirkerådet at også andre kan oppnevnes til digitaliseringsutvalget, og at soknene skal sikres representativ deltakelse. Forslaget må ses på som en presisering av en slik gruppe. Regelkomiteens vurdering er derfor at dette forslaget er tilstrekkelig utredet til å kunne vedtas.

Endringsforslag 3 fra Jo Hedberg

6-7 flyttes fra administrative oppgaver til Den norske kirkes kjerneoppgaver slik at kirken kan nå sine primære mål **og at frivillige kan tjene kirken og lokal menigheten uten å måtte gå via en ansatt med digitaltilgang.**

Regelkomiteens vurdering

Punktet som er foreslått endret er en del av formålsparagrafen. Forslaget vil endre formålet med reglene, og innføre et nytt mål. Dette nye formålet har ikke vært en del av utredningen. Regelkomiteens vurdering er derfor at forslaget ikke er tilstrekkelig utredet for å vedtas.

Endringsforslag 4 og 5 fra Jo Hedberg

19-20 Kirkerådet gir nærmere regler om utvalgets sammensetning, oppnevning, oppgaver **og evaluerer utvalgets arbeid hvert 3. år.**

28-29 Kirkerådet gir nærmere regler om utvalgets sammensetning, oppnevning og oppgaver **og evaluerer utvalgets arbeid hvert 3. år.**

Regelkomiteens vurdering av forslag 4 og 5

Regelkomiteen mener at et forslag om at Kirkerådets skal evaluere utvalgenes arbeid hvert 3. år, vil være tilstrekkelig utredet til å kunne vedtas. Regelkomiteen vil likevel peke på at det å pålegge en slik evaluering som et punkt i reglene fra et regelteknisk perspektiv, vurderes som lite hensiktsmessig. Regelkomiteen mener derimot at det ikke er noe til hinder for at forslagene omformuleres til et eget vedtakspunkt i saken, og ikke inngår i reglene om regler om fellesordninger innen digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet:

Kirkerådet skal evaluere digitaliseringsutvalgets og sikkerhetsutvalgets arbeid hvert tredje år.

Endringsforslag 6 fra Jo Hedberg

Enten under formålet for eksempel nytt punkt e eller § 6 e.

Kirkens digitalisering styres av positive nytteverdier eller skal være kostnads effektivitet for kirken.

Regelkomiteens vurdering

Regelkomiteen vurderer at forslaget er for uklart til å kunne vedtas, slik det er formulert. Regelkomiteen har derfor vurdert om forslaget kan omformuleres. Regelkomiteen foreslår derfor at forslaget omformuleres til et nytt punkt e i § 1:

sikre at de digitale fellesløsningene er kostnadseffektive og gir mest mulig nytteverdi

Komiteens merknader

Komiteen legger saksorienteringen til grunn. Komiteen har følgende merknader:

Endringsforslag 2 fra Jo Hedberg

18 kirkelige organer **og minst to lokalt frivillige medarbeidere.**

Vurdering fra komité F

Komitéen mener at begrepet «minst to» blir problematisk fordi det ikke har noen øvre antallsbegrensning. 19 av 21 komitémedlemmer stemte derfor mot forslaget.

Komitéen mener likevel at det er viktig å ivareta frivillige medarbeideres perspektiver i digitaliseringsarbeidet, og anbefaler derfor at Kirkerådet sikrer deres medvirkning.

Endringsforslag 4 og 5 fra Jo Hedberg

19-20 Kirkerådet gir nærmere regler om utvalgets sammensetning, oppnevning, oppgaver **og evaluerer utvalgets arbeid hvert 3. år.**

28-29 Kirkerådet gir nærmere regler om utvalgets sammensetning, oppnevning og oppgaver **og evaluerer utvalgets arbeid hvert 3. år.**

Vurdering fra komité F

En enstemmig komité F følger opp regelkomiteens omformulering og foreslår at følgende tekst settes inn som et eget vedtakspunkt i saken:

Kirkerådet skal evaluere digitaliseringsutvalgets og sikkerhetsutvalgets arbeid hvert tredje år.

Endringsforslag 6 fra Jo Hedberg

Enten under formålet for eksempel nytt punkt e eller § 6 e.

Kirkens digitalisering styres av positive nytteverdier eller skal være kostnads effektivitet for kirken.

Vurdering fra komité F

En enstemmig komité F følger opp regelkomiteens forslag til omformulering og foreslår at følgende tekst settes inn som et nytt punkt e i § 1. Formål:

sikre at de digitale fellesløsningene er kostnadseffektive og gir mest mulig nytteverdi

Forslag til vedtak

1. Kirkemøtet fastsetter følgende:

Regler om fellesordninger innen digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet i Den norske kirke

§ 1. Formål

Formålet med disse reglene er å

- a. legge til rette for at ressurser kan flyttes fra administrative oppgaver til Den norske kirkes kjerneoppgaver slik at kirken kan nå sine primære mål
- b. legge til rette for at Den norske kirke tar i bruk digitale fellesløsninger som gjør kirken tilgjengelig for medlemmer og tilhørende, og bidrar til å bygge en god og samlende kultur i hele kirken
- c. sikre bredt lokalt medeierskap til digitale fellesløsninger gjennom involvering
- d. sikre god datakvalitet, personvern, informasjonssikkerhet og universell utforming ved at alle enheter benytter felles praksis
- e. sikre at de digitale fellesløsningene er kostnadseffektive og gir mest mulig nytteverdi

§ 2. Digitaliseringsutvalg

Digitaliseringsutvalget organiserer og samordner felles digitaliseringsarbeid i Den norske kirke. Utvalget består av ansatte ledere i lokale, regionale og nasjonale kirkelige organer. Også andre medlemmer kan oppnevnes. Sammensetningen skal sikre representativ deltakelse fra soknene. Kirkerådet gir nærmere regler om utvalgets sammensetning, oppnevning og oppgaver. De kirkelige fellesrådene og Hovedorganisasjonen KA skal involveres i utformingen av disse reglene.

§ 3. Sikkerhetsutvalg for personvern og informasjonssikkerhet Den norske kirkes sikkerhetsutvalg for personvern og informasjonssikkerhet (sikkerhetsutvalget) gir felles retningslinjer og råd om personvern og informasjonssikkerhet til kirkelige organer, og fører kontroll med at lovkrav på disse områdene blir fulgt. Sikkerhetsutvalget består av ansatte i lokale, regionale og nasjonale kirkelige organer. Også andre medlemmer kan oppnevnes. Kirkerådet gir nærmere regler om utvalgets sammensetning, oppnevning og oppgaver.

Rettssubjektet Den norske kirke og soknene (ved de kirkelige fellesrådene og menighetsrådene med fellesrådsfunksjoner) finansierer i fellesskap stillinger (herunder personvernombud), tiltak og oppgaver i regi av sikkerhetsutvalget.

Digitaliseringsutvalget fastsetter den økonomiske rammen for arbeidet til sikkerhetsutvalget.

§ 4. Personvernombud

Den norske kirke har et felles personvernombud som ivaretar oppgaver etter personvernlovgivningen på vegne av alle kirkelige organer. Kirkerådet ansetter og har arbeidsgiveransvar for personvernombudet.

§ 5. Felles behandlingsansvar

Soknene og rettssubjektet Den norske kirke har felles behandlingsansvar, jf. personvernforordningen artikkel 26, i forbindelse med medlems- og publikumskontakt Den norske kirke har som trossamfunn. Kirkerådet gir nærmere regler om de behandlingsansvarliges respektive ansvar og roller.

§ 6. Dataforvaltning i Den norske kirke

Følgende prinsipper skal legges til grunn for forvaltning av data i soknene og rettssubjektet Den norske kirke:

- a. Data som samles inn skal være korrekte, fullstendige, tilgjengelige og aktuelle når medlemmer, rådsmedlemmer, frivillige, ansatte og andre brukergrupper trenger dem.
- b. Data og informasjon skal behandles i tråd med krav til personvern og informasjonssikkerhet.
- c. Data som kirken registrerer og forvalter, skal kunne gjenbrukes av alle enheter når det foreligger behandlingsgrunnlag for dette. Kirkelige organer utøver derfor eierskap og ansvar for data i fellesskap.
- d. Data skal primært lagres i fellesløsninger.

Kirkerådet gir nærmere regler om krav til hva som skal registreres, hvor data skal registreres, og når de skal registreres.

§ 7. Ikrafttredelse

Reglene trer i kraft fra 1. januar 2026.

2. Kirkerådet skal evaluere digitaliseringsutvalgets og sikkerhetsutvalgets arbeid hvert tredje år.

Plenumsbehandling 2

Saksordfører: Gaute Nordbye

Forslagene fra Jo Hedberg ble avvist og ansett ivaretatt.

Disse hadde ordet:

Gaute Nordbye

Saken ble enstemmig vedtatt.

Kirkemøtets vedtak

1. Kirkemøtet fastsetter følgende:

Regler om fellesordninger innen digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet i Den norske kirke

§ 1. Formål

Formålet med disse reglene er å

- a. legge til rette for at ressurser kan flyttes fra administrative oppgaver til Den norske kirkes kjerneoppgaver slik at kirken kan nå sine primære mål
- b. legge til rette for at Den norske kirke tar i bruk digitale fellesløsninger som gjør kirken tilgjengelig for medlemmer og tilhørende, og bidrar til å bygge en god og samlende kultur i hele kirken
- c. sikre bredt lokalt medeierskap til digitale fellesløsninger gjennom involvering
- d. sikre god datakvalitet, personvern, informasjonssikkerhet og universell utforming ved at alle enheter benytter felles praksis
- e. sikre at de digitale fellesløsningene er kostnadseffektive og gir mest mulig nytteverdi

§ 2. Digitaliseringsutvalg

Digitaliseringsutvalget organiserer og samordner felles digitaliseringsarbeid i Den norske kirke. Utvalget består av ansatte ledere i lokale, regionale og nasjonale kirkelige organer. Også andre medlemmer kan oppnevnes. Sammensetningen skal sikre representativ deltakelse fra soknene. Kirkerådet gir nærmere regler om utvalgets sammensetning, oppnevning og oppgaver. De kirkelige fellesrådene og Hovedorganisasjonen KA skal involveres i utformingen av disse reglene.

§ 3. Sikkerhetsutvalg for personvern og informasjonssikkerhet Den norske kirkes sikkerhetsutvalg for personvern og informasjonssikkerhet (sikkerhetsutvalget) gir felles retningslinjer og råd om personvern og informasjonssikkerhet til kirkelige organer, og fører kontroll med at lovkrav på disse områdene blir fulgt. Sikkerhetsutvalget består av ansatte i lokale, regionale og nasjonale kirkelige organer. Også andre medlemmer kan oppnevnes. Kirkerådet gir nærmere regler om utvalgets sammensetning, oppnevning og oppgaver.

Rettssubjektet Den norske kirke og soknene (ved de kirkelige fellesrådene og menighetsrådene med fellesrådsfunksjoner) finansierer i fellesskap stillinger (herunder personvernombud), tiltak og oppgaver i regi av sikkerhetsutvalget.

Digitaliseringsutvalget fastsetter den økonomiske rammen for arbeidet til sikkerhetsutvalget.

§ 4. Personvernombud

Den norske kirke har et felles personvernombud som ivaretar oppgaver etter personvernlovgivningen på vegne av alle kirkelige organer. Kirkerådet ansetter og har arbeidsgiveransvar for personvernombudet.

§ 5. Felles behandlingsansvar

Soknene og rettssubjektet Den norske kirke har felles behandlingsansvar, jf. personvernforordningen artikkel 26, i forbindelse med medlems- og publikumskontakt Den norske kirke har som trossamfunn. Kirkerådet gir nærmere regler om de behandlingsansvarliges respektive ansvar og roller.

§ 6. Dataforvaltning i Den norske kirke

Følgende prinsipper skal legges til grunn for forvaltning av data i soknene og rettssubjektet Den norske kirke:

- a. Data som samles inn skal være korrekte, fullstendige, tilgjengelige og aktuelle når medlemmer, rådsmedlemmer, frivillige, ansatte og andre brukergrupper trenger dem.
- b. Data og informasjon skal behandles i tråd med krav til personvern og informasjonssikkerhet.
- c. Data som kirken registrerer og forvalter, skal kunne gjenbrukes av alle enheter når det foreligger behandlingsgrunnlag for dette. Kirkelige organer utøver derfor eierskap og ansvar for data i fellesskap.
- d. Data skal primært lagres i fellesløsninger.

Kirkerådet gir nærmere regler om krav til hva som skal registreres, hvor data skal registreres, og når de skal registreres.

§ 7. Ikrafttredelse

Reglene trer i kraft fra 1. januar 2026.

2. Kirkerådet skal evaluere digitaliseringsutvalgets og sikkerhetsutvalgets arbeid hvert tredje år.

KM 12/25 Utfordringsbildet 2025

Sammendrag

Siden 2021 har Kirkemøtet hatt «Utfordringsbildet» som orienteringssak. Formålet med saken har vært å bidra til at Kirkemøtets medlemmer kunne se det store bildet når det gjelder utviklingen i Den norske kirke og i kirkens forhold til samfunnet. Denne saken presenterer de største utfordringene som Den norske kirke står i i 2025. Kirkemøtet 2025 får for første gang denne saken til ordinær behandling.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:

Kirkemøtet tar Utfordringsbildet 2025 til orientering.

Innstilling 1 fra komite E

Komiteens merknader

Komiteen legger i saksorienteringen til grunn. Komiteen har følgende merknader:

Kirken som håpsbærer i verden

1. Komiteen mener at kirkens kall både er å formidle en livstolkning med håp og trøst, og å handle.
2. Komiteen ser med stort alvor på klimaendringer og naturtap. Kirken har en viktig rolle med å sette fokus på dette.
3. Komiteen vil påpeke at kristne mange steder, og mennesker av annen tro og livsyn, i verden utsettes for press, vold og forfølgelse. Antall kristne i Midt-Østen er de siste årene dramatisk redusert. Komiteen vil særlig uttrykke solidaritet med vår søsterkirke i Jordan og Det hellige land, ELCJHL.
4. Komiteen ser økende globale utfordringer og lidelse, blant annet i Gaza, Ukraina og Sudan, og vil understreke viktigheten av at kirker i hele verden jobber sammen for fred og menneskerettigheter, og mot forråing av krigføring. Sivile lidelser kan aldri aksepteres.
5. Komiteen vil understreke behovet for at Den norske kirke fortsatt arbeider med sannhet og forsoning i møte med samer, kvener/norskfinner og skogfinner, og starter arbeid med sannhet og forsoning også i relasjonen til romanifolket.

En bærekraftig kirke

6. Komiteen oppfordrer menighetsråd i Den norske kirke til å jobbe strategisk ved hjelp av verktøyet «Kirka vår – samlet plan for arbeidet i soknet».
7. Komiteen oppfordrer til å ta i bruk de utviklede digitale ressursene til alle ansatte og frivillige i Den norske kirke.
8. Komiteen understreker behovet for videre arbeid med statistikk i Den norske kirke, slik at Den norske kirkes samlede virksomhets synliggjøres i sin bredde.
9. Komiteen mener at Kirkens beredskapssystem må bli et aktivt arbeidsverktøy lokalt og det trengs at både sentralt og regionalt nivå i kirken er pådriver for at dette kan skje.

En lokal folkekirke i Norge og en tid for fornyelse

10. Komiteen vil peke på viktigheten av at kirken er en arena hvor ungdom kjenner tilhørighet, opplever mestring og får mulighet til å delta i fellesskapet.
11. Komiteen vil peke på viktigheten av å tilrettelegge for og inkludere mennesker med funksjonsnedsettelser, og mennesker med psykisk utviklingshemming.
12. Komiteen oppfordrer til å videreføre og utvikle dåpssatsingen med kommunikasjon som kobler dåp og tilhørighet videre.
13. Det er behov for å mangfoldiggjøre gudstjenestetilbudet i form, tidspunkt og målgrupper.
14. Komiteen anerkjenner at vi er en mangfoldig og sammensatt kirke, men at det dessverre fortsatt skjer diskriminering i kirkene våre basert på hudfarge, etnisitet og nasjonalitet. Komiteen påpeker at det må jobbes med å bekjempe rasisme og diskriminering i kirken vår.

15. Komiteen oppfordrer lokale menigheter til å ta initiativ overfor og ivareta ukrainere på en best mulig måte ut i fra deres behov og mulighetsrommet.

Forslag til vedtak

Kirkemøtet tar Utfordringsbildet 2025 til orientering og takker Kirkerådet for pågående arbeid med utfordringene. Kirkemøtet ser at flere av utfordringene også gir muligheter.

Kirkemøtet vil særlig peke på behov for videre arbeid med følgende:

- Kirken som håpsbærer i verden:
 - o Kirkemøtet vil understreke det forsterkede behovet for videre arbeid med de globale utfordringene som ble pekt på i KM 11/24, og vil gjenta: Kirkene står sammen i å møte de globale utfordringene knyttet til klimakrisen, flyktninger, religiøse og etniske minoriteter og økende polarisering, og freds- og forsoningsarbeid.
- En bærekraftig kirke:
 - o I møte med økonomiske utfordringer er det behov for videre arbeid med organisasjonsutvikling i Den norske kirke, som skaper bedre samhandling i kirken.
 - o I dagens situasjon er samlet innsats ekstra viktig.
- En lokal folkekirke i Norge og en tid for fornyelse:
 - o Kirkemøtet utfordrer alle Den norske kirkes menigheter til å bruke strategien for 2022-2029 aktivt i prosessen med eget strategiarbeid.
 - o Det er i den lokale menighet kirken møter mennesker. Det er avgjørende for kirkens framtid at en satser på den lokale kirken med tilstedeværelse med ulike tilbud over hele landet.
 - o For en landsdekkende folkekirke er det avgjørende at Den norske kirke på alle nivåer arbeider videre med rekruttering til kirkelige utdanninger og til tjenester i kirken.
 - o Kirkemøtet vil peke på positive utviklingstrekk i Den norske kirke, med for eksempel økt søkning til kirken, og oppfordrer lokalkirken til samtale om muligheter.

Plenumsbehandling 1

Saksordfører: Oddny Irene Miljeteig

Disse hadde ordet:

Oddny Irene Miljeteig, Harald Hegstad, Karin Elin Berg, Gaute Nordbye, Jo Hedberg, Andreas Holm, Marius Berg Eide, Stig Asplin, Svein Malmbekk, Dorrit Vignes, Sebastian Kaltoft Hansen, Jannicke Buschmann Johannesen, Vebjørn Leonard Horsfjord, Olav Øygard, Karl Johan Kirkebø, Kari Alvsvåg, Elise Skjærven Aas, Oddgeir Sølvfæstersen, Stein Reinertsen, Gunnar Winther, Adrian Sagvold Grøndahl, Ole-Jakob Dyrnes, Lars Martin Dahl, Halvard Sand, Anita Apelthun Sæle, Oscar Edon Østern, Karin Elin Berg

1 Endringsforslag, Jo Hedberg

Som en bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende folkekirke, som vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus må kirken ha dette som sitt hovedfokus på alle sine samlinger og i møte med enkeltmennesker.

Dåps- og trosopplæring må særlig prioritets overfor familiene, barn og ungdom. Det enkelte medlemmet i kirken må lære å søke Gud først. (Matt 6,33)

2 Forslag, Gaute Nordbye:

Ekstra kulepunkt under "En bærekraftig kirke"

Kirkens beredskapssystem må bli et aktivt arbeidsverktøy lokalt og det trengs at både sentralt og regionalt nivå i kirken er pådriver for at dette kan skje.

3 Forslag, Andreas Holm:

Et andre punkt 2 under "Kirken som håpsbærer i verden" etter rad 8:

Kirkemøtet vil også understreke at kirken står i en viktig tjeneste sammen med norske misjonsorganisasjoner og den verdensvide kirke i det globale oppdraget med å dele evangeliet om Jesus Kristus som er viktig håpsbudskap.

4 Forslag Magnus Berg Eide:

Tillegg:

Linje 10:

I møte med økonomiske utfordringer er det behov for videre arbeid med

organisasjonsutvikling i Den norske kirke, som skaper bedre samhandling i kirken, og utforsking av grep som kan skape nye inntekter for kirken.

5 Forslag, Stig Asplin:

Kirkemøtet sender sin hilsen til det ukrainske folk. Vi er sjokkert over Putins invasjon av Ukraina og hans nådeløse bombing av sivile mål. Vi er glad for at et tverrpolitisk Norge helhjertet støtter opp om Ukrainas soleklare rett til frihet og selvbestemmelsesrett i eget land.

Kirkemøtet sender også sin hilsen til palestinerne på Gaza som i lang tid har vært utsatt for massiv bombing. Vi tar like sterk avstand fra det terrorangrepet som Hamas hadde ansvar for i innledningen av krigen. Men Israels nådeløse svar hører allikevel ingen steds hjemme. At mange titusener av palestinske liv skal ofres og hele det palestinske samfunnet blir lagt i grus for å straffe Hamas og hente hjem noen hundretalls gisler, er en hevnaksjon helt ute av proporsjoner.

Kirkemøtet ber våre politikere jobbe for at FN omformes til å bli et kraftfullt organ for å stoppe autoritære regimer som undertrykker egen befolkning eller bruker våpenmakt mot andre land. Det krever at vetoretten erstattes, for eksempel med krav om kvalifisert flertall.

6 Forslag, Svein Malmbekk:

Kirkemøtet ber om at oppfølging av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport blir prioritert i tiden framover

7 Tilleggsforslag, Sebastian Kaltoft Hansen:

Ekstra punkt til "En lokal folkekirke i Norge og en tid for fornyelse"

Saken gikk tilbake til komiteen.

Innstilling 2 fra komite E

Sammendrag av saksorienteringen

Kirkemøtet 2025 får for første gang denne saken til ordinær behandling, etter at den tidligere år har vært orienteringssak. Saksdokumentet presenterer de største utfordringene som Den norske kirke står i i 2025:

- Dåp: I den grad barnedåp oppleves å stå i et motsetningsforhold til en sterk kulturell forventning om den enkeltes individuelle valg for eget liv, er det en utfordring for Den norske kirke.

- Unge voksne: Har kirken fellesskap hvor unge finner seg til rette og kan engasjere seg, og tilbud som unge ønsker, og bruker kirken tilstrekkelig ressurser på denne gruppen?
- Svakere oppslutning om gudstjenester: Den betydelige nedgangen i oppslutningen om gudstjenester etter pandemien utfordrer kirken til å overveie hva som er kjernen i kirkens gudstjenestetilbud og hvordan dette kan gjøres mer relevant for mennesker i dag.
- Rekruttering: Det er rekrutteringsutfordringer knyttet til alle vigslede stillinger. Hvordan kan Den norske kirke, med mindre ressurser nasjonalt og regionalt etter nedbemanning, opprettholde et systematisk arbeid med rekrutteringstiltak?
- En blendahvit kirke?: Det er fortsatt behov for endringer for i større grad å kunne romme kristne migranter i Den norske kirke.
- Arbeid knyttet til ulike grupper: Den norske kirke har et nødvendig arbeid å gjøre for å ta oppgjør med tidligere urett og legge til rette for alles likeverdige tilhørighet til kirken. Samtidig innebærer økonomiske kutt også at det blir mindre ressurser til dette.
- En tung organisasjon: Den norske kirke har en bred maktfordeling på en lang rekke råd og ansattroller. Utfordringen med denne fordelingen er at den skaper omfattende prosesser når endringer skal besluttet og implementeres.
- En kostbar pensjonsordning: Rettssubjektet Den norske kirke har de siste årene hatt en sterk økning i pensjonskostnader grunnet pris- og lønnsvekst. Dette gjør det nødvendig med en diskusjon knyttet til pensjonsordning for Den norske kirke.
- Finansiering: Finansierungsordningen av Den norske kirke, og av hele tros- og livssynssektoren, er under press fra mange politiske hold.

Komiteens merknader

Komiteen legger i saksorienteringen til grunn. Komiteen har følgende merknader:

1. Som en bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende folkekirke, som vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus, har kirken dette som sitt hovedfokus.

Kirken som håpsbærer i verden

2. Komiteen mener at kirkens kall både er å formidle en livstolkning med håp og trøst, og å handle.
3. Komiteen ser med stort alvor på klimaendringer og naturtap. Kirken har en viktig rolle med å sette fokus på dette.
4. Komiteen vil understreke at kirken står i en viktig tjeneste sammen med norske misjons- og diakonale organisasjoner og den verdensvide kirke.
5. Komiteen vil påpeke at kristne mange steder, og mennesker av annen tro og livssyn, i verden utsettes for press, vold og forfølgelse. Antall kristne i Midt-Østen er de siste årene dramatisk redusert. Komiteen vil særlig uttrykke solidaritet med vår søsterkirke i Jordan og Det hellige land, ELCJHL.
6. Komiteen ser økende globale utfordringer og lidelse, blant annet i Gaza, Ukraina og Sudan, og vil understreke viktigheten av at kirker i hele verden jobber sammen for fred og menneskerettigheter, og mot forråing av krigføring. Sivile lidelser kan aldri aksepteres.
7. Komiteen ~~vil~~ understreker behovet for at Den norske kirke fortsatt prioriterer arbeidet med sannhet og forsoning i møte med samer, kvener/norskfinner og skogfinner, jamfør KM 12/24, og starter arbeid med sannhet og forsoning også i relasjonen til romanifolket.

En bærekraftig kirke

8. Komiteen oppfordrer menighetsråd i Den norske kirke til å jobbe strategisk ved hjelp av verktøyet «Kirka vår – samlet plan for arbeidet i soknet».
9. Komiteen oppfordrer til å ta i bruk de utviklede digitale ressursene til alle ansatte og frivillige i Den norske kirke.

10. Komiteen understreker behovet for videre arbeid med statistikk i Den norske kirke, slik at Den norske kirkes samlede virksomhets synliggjøres i sin bredde.
11. Komiteen mener at Kirkens beredskapssystem må bli et aktivt arbeidsverktøy lokalt og det trengs at både sentralt og regionalt nivå i kirken er pådriver for at dette kan skje.

En lokal folkekirke i Norge og en tid for fornyelse

12. Komiteen vil peke på viktigheten av at kirken er en arena hvor ungdom ~~ene~~ kjenner tilhørighet, opplever mestring og får mulighet til å delta i fellesskapet.
13. Komiteen vil peke på viktigheten av å tilrettelegge for og inkludere mennesker med funksjonsnedsettelse, og mennesker med psykisk utviklingshemming.
14. Komiteen oppfordrer til å videreføre og utvikle dåpssatsingen med kommunikasjon som kobler dåp og tilhørighet videre.
15. Det er behov for å mangfoldiggjøre gudstjenestetilbudet i form, tidspunkt og målgrupper.
16. Komiteen ser behov for at Den norske kirke styrker arbeidet med særskilte fellesskap for unge voksne, jmfør KM 5/25.
17. Komiteen anerkjenner at vi er en mangfoldig og sammensatt kirke, men at det dessverre fortsatt skjer diskriminering i kirkene våre basert på hudfarge, etnisitet og nasjonalitet. Komiteen påpeker at det må jobbes med å bekjempe rasisme og diskriminering i kirken vår.
18. Komiteen oppfordrer lokale menigheter til å ta initiativ overfor og ivareta ukrainere på en best mulig måte ut i fra deres behov og mulighetsrommet.

Forslag til vedtak

Kirkemøtet tar Utfordringsbildet 2025 til orientering og takker Kirkerådet for pågående arbeid med utfordringene. Kirkemøtet ser at flere av utfordringene også gir muligheter.

Kirkemøtet vil særlig peke på behov for videre arbeid med følgende:

- Kirken som håpsbærer i verden:
 - o Kirkemøtet vil understreke det forsterkede behovet for videre arbeid med de globale utfordringene som ble pekt på i KM 11/24, og vil gjenta: Kirkene står sammen i å møte de globale utfordringene knyttet til klimakrisen, flyktninger, religiøse og etniske minoriteter og økende polarisering, og freds- og forsoningsarbeid.
- En bærekraftig kirke:
 - o I møte med økonomiske utfordringer er det behov for videre arbeid med organisasjonsutvikling i Den norske kirke, som skaper bedre samhandling i kirken, og å utforske hva som kan gi inntekter for kirken.
 - o I dagens situasjon er samlet innsats ekstra viktig.
- En lokal folkekirke i Norge og en tid for fornyelse:
 - o Kirkemøtet utfordrer alle Den norske kirkes menigheter til å bruke strategien for 2022-2029 aktivt i prosessen med eget strategiarbeid.
 - o Det er i den lokale menighet kirken møter mennesker. Det er avgjørende for kirkens framtid at en satser på den lokale kirken med tilstedeværelse med ulike tilbud over hele landet.
 - o For en landsdekkende folkekirke er det avgjørende at Den norske kirke på alle nivåer arbeider videre med rekruttering til kirkelige utdanninger og til tjenester i kirken.

Kirkemøtet vil peke på positive utviklingstrekk i Den norske kirke, med for eksempel økt søkning til kirken, og oppfordrer lokalkirken til samtale om muligheter.

Plenumsbehandling 2:

Saksordfører: Oddny Irene Miljeteig

Disse hadde ordet:

Oddny Irene Miljeteig, Harald Hegstad, Andreas Holm, Karin-Elin Berg, Vidar Leif Haanes, Stig Asplin Gaute Nordbye Sebastian Kaltoft Hansen, Vidar Leif Haanes, Therese Egebakken

Gjennomgang av endringsforslag og votering:

Forslag	Komiteens behandling	Forslagstiller	Votering
1. Jo Hedberg	Delvis innarbeidet gjennom ny merknad 1: Som en bekjennende, åpen tjenende og misjonerende folkekirke som vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus har kirken dette som sitt hovedfokus.	Opprettholder	For:13 Mot: 100 Forslaget falt
2. Gaute Nordbye	Avvist	Opprettholdes	For:50 Mot:63 Forslaget falt
3. Andreas Holm	Delvis innarbeidet gjennom ny merknad 4: Komiteen vil understreke at kirken står i en viktig tjeneste sammen med norske misjons- og diakonale organisasjoner og den verdensvide kirke.	Ivaretatt	
4. Marius Berge Eide	Innarbeidet noe omformulert: «og utforske hva som kan gi inntekter for kirken».	Ivaretatt	
5. Stig Asplin	Avvist	Opprettholder	For:7 Mot:106 Forslaget falt
6. Svein Malmbekk	Delvis innarbeidet gjennom justeringer i merknad 7.	Ivaretatt	
7. Sebastian Kaltoft Hansen	Ivaretatt	Ivaretatt	

Votering over komiteens innstilling:

For: 106 Mot 7 Saken ble vedtatt

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet tar Utfordringsbildet 2025 til orientering og takker Kirkerådet for pågående arbeid med utfordringene. Kirkemøtet ser at flere av utfordringene også gir muligheter.

Kirkemøtet vil særlig peke på behov for videre arbeid med følgende:

- Kirken som håpsbærer i verden:
 - o Kirkemøtet vil understreke det forsterkede behovet for videre arbeid med de globale utfordringene som ble pekt på i KM 11/24, og vil gjenta: Kirkene står sammen i å møte de globale utfordringene knyttet til klimakrisen, flyktninger, religiøse og etniske minoriteter og økende polarisering, og freds- og forsoningsarbeid.
- En bærekraftig kirke:

- I møte med økonomiske utfordringer er det behov for videre arbeid med organisasjonsutvikling i Den norske kirke, som skaper bedre samhandling i kirken, og å utforske hva som kan gi inntekter for kirken.
- I dagens situasjon er samlet innsats ekstra viktig.
- En lokal folkekirke i Norge og en tid for fornyelse:
 - Kirkemøtet utfordrer alle Den norske kirkes menigheter til å bruke strategien for 2022-2029 aktivt i prosessen med eget strategiarbeid.
 - Det er i den lokale menighet kirken møter mennesker. Det er avgjørende for kirkens framtid at en satser på den lokale kirken med tilstedeværelse med ulike tilbud over hele landet.
 - For en landsdekkende folkekirke er det avgjørende at Den norske kirke på alle nivåer arbeider videre med rekruttering til kirkelige utdanninger og til tjenester i kirken.

Kirkemøtet vil peke på positive utviklingstrekk i Den norske kirke, med for eksempel økt søkning til kirken, og oppfordrer lokalkirken til samtale om muligheter.

KM 13/25 Nynorsk omsetjing av Den apostoliske truvedkjenninga

Samandrag

Denne saka handlar den nynorske omsetjinga av den fyrste setninga i fyrste trusartikkel i den apostoliske truvedkjenninga (Apostolicum). På nynorsk heiter det i dag: «Eg trur på Gud Fader, den allmektige, som skapte himmel og jord». I bokmålsversjonen heiter det «Jeg tror på Gud Fader, den allmektige, himmelens og jordens skaper».

Bokmålsforma omtalar Gud som ein aktiv skapar, ikkje berre i fortida, men ein som held fram med å skape. Formuleringa «som skapte» i nynorskomsetjinga framhevar ikkje Gud som aktiv skapar på same måten. Enkelte meiner at den forma og kan gje inntrykk av at Gud har trekt seg attende etter at himmel og jord vart til.

I arbeidet med saka er Språkrådet og Nemnd for gudstenesteliv (NFG) konsultert og dei har gitt sine tilrådingar. Dette sakspapiret gjer greie for bakgrunn for saka, truvedkjenninga si historie og teologiske, språklege og liturgiske refleksjonar. Til slutt vert Bispemøtet si tilråding til Kyrkjemøtet presentert.

Forslag til vedtak

Kyrkjerådet tilrår at Kyrkjemøtet gjer følgjande vedtak:

Kyrkjemøtet endrar nynorskomsetjinga av den apostoliske truvedkjenninga til: «Eg trur på Gud Fader, den allmektige, skapar av himmel og jord.»

Innstilling 1 fra komite A

Komitéens merknader

Komitéen legg saksorienteringa til grunn.

Komitéen har følgjande merknader:

1. Ein samla komité stiller seg bak Kyrkjerådet si innstilling, og meiner at ein skal gjere denne endringa no.

Komiteen meiner forslaget har ei god teologisk grunngjeving. Eit oppfatta avvik i teologisk vektlegging mellom målformene er ikkje ynskjeleg.

Språkleg kan både forslaget til endring og den noverande nynorskomsetjinga av den latinske vedkjenningsteksten forsvarast. Men komitéen meiner at den nye omsetjinga betre tek vare på den teologiske meningsfyllden.

2. Dersom kyrkja skal gjere endringar i truvedkjenninga, må fordelene vere klart større enn eventuelle ulemper. Komitéen har drøfta utfordringane ved å gjere ei slik endring. Truvedkjenninga er ein del av læregrunnlaget til Den norske kyrkja og har ein viktig plass i gudstenesta.

Frå 2011 har Kyrkjemøtet vedteke fleire endringar i kyrkja sine liturgiar. Dei som kunne dei gamle tekstane utanboks, kan kjenne seg framandgjorde i møtet med alt det nye. Frå ein pedagogisk synsvinkel kan ein halde fram at noko går tapt for den einskilde og for fellesskapen når ein må avlære noko og lære noko anna. Komitéen vil samstundes peike på at endringar kan skapa nyttig ettertanke og fornya interesse for ein kjend tekst.

Komitéen sitt syn er at den framlagte endringa av teologiske omsyn er så viktig at ho bør gjerast no. Dei praktiske fylgjene av ei endring er ikkje store, heller ikkje om vedkjenninga skal syngast, men komitéen legg til grunn at ei språkleg endring også vert følgt opp musikalsk.

3. Komitéen har også hatt ein samtale om språket i begge truvedkjenningane som vert nytta i gudstenestene. Det ligg til bispemøtet sitt læreansvar å vurdere behovet for ein prosess knytt til dette.

Forslag til vedtak

Komiteen tilrår at Kyrkjemøtet gjer følgjande vedtak:

Kyrkjemøtet endrar nynorskomsetjinga av den apostoliske truvedkjenninga til: «Eg trur på Gud Fader, den allmektige, skapar av himmel og jord.»

Plenumsbehandling 1:

Saksordfører: Jan Otto Myrseth

Disse hadde ordet:

Jan Otto Myrseth, Arne Moltubak, Ingrid Smedsgård, Kai Krogh, Ragnhild Jepsen, Harald Hegstad.

Votering:

Forslaget ble enstemmig vedtatt

Kirkemøtets vedtak

Kyrkjemøtet endrar nynorskomsetjinga av den apostoliske truvedkjenninga til: «Eg trur på Gud Fader, den allmektige, skapar av himmel og jord.»

Hilsener, taler og prekener

Preken ved åpningsgudstjenesten under Kirkemøtet ved biskop i Oslo Sunniva Gylver

Tekst: Joh.14, 1-4

Bli med inn i tre knagger fra dagens tekst: 1.La ikke hjertet bli grepet av angst. 2.Tro på Gud og tro på meg. 3.I min fars hus er det mange rom.

1.LA IKKE HJERTET BLI GREPET AV ANGST

I dag møter Jesus oss med ordene: "La ikke hjertet bli grepet av angst!" Hva har du angst for? Jeg frykter sykdom, smerte, tap av de jeg er glad i, krenkelser. Jeg frykter en utvikling mot en enda mer urettferdig, polarisert og lidelsesfylt verden, ødelagt av kriger og konflikter, naturtap og klimaendringer. Halvparten av oss i Norge oppgir visstnok at vi frykter en tredje verdenskrig i egen levetid.

Frykten gir meg nok større forståelse for andre fryktsomme, og større takknemlighet over eget liv. Men den som lever med mye frykt og angst, vet – som Skriften sier – at frykten dreper livet. Derfor sier Jesus: "La ikke hjertet bli grepet av angst." Jesus ser at det er mange gode, altså vonde, grunner til å kjenne på angst i møte med livet og virkeligheten. Bibelen forteller at Jesus selv svettet blod av bare angst natta før korsfestelsen. Når han sier «la ikke hjertet bli grepet av angst», sier han det ikke som en krampaktig gladkristen, eller dom over den som er redd. Jesus sier det til trøst. Fordi Gud er med oss overalt og fordi Guds kjærlighet er sterkere enn dødskreftene, selv om det ikke alltid virker sånn. Påskeropet lød nylig over hele landet og verden, påskennatt og påskemorgen: Kristus er oppstanden! Ja, han er sannelig oppstanden! Vi lever i påsketiden, som vi egentlig har gjort siden den første påskedagen, med en tom grav i ryggen. Da er det mulig å snakke sant om både livet, kampen og håpet, og derfor betyr salmen «Nå øyner vi lyset av dagen», som vi nettopp sang, så mye for meg.

2. TRO PÅ GUD OG TRO PÅ MEG

Kan vi tro, bare på oppfordring? Tro på Gud og tro på meg, sier Jesus. Det er jo egentlig samme greia. Det høres så enkelt ut. Og noen ganger er det det. Jeg har trodd på Gud hele livet, selv om jeg har gått og går mange runder med troen og teologien i møte med livets store spørsmål og mørkesider. Men flere av mine nærmeste tror ikke på Gud, eller har en annen religion. Jeg kjenner mennesker som tror sterkt og stødig, og jeg kjenner mennesker som har prøvd å tro, men ikke får det til. Jeg kjenner andre som har mistet troen, og noen som har funnet den. Noen hviler i troen, andre kjemper med den hele tiden.

Min tro er dels en intellektuell erkjennelse av at jeg synes den kristne tro og teologi slik jeg har fått erfare den, snakker nyansert, ærlig, gjenkjennelig og livgivende om Gud, meg selv og verden. Dels er troen min noe som sitter i kroppen og handlingene mine: Det å bøye meg, slå korsets tegn, tenne lys, holde Kristuskransen, gripe tak rundt korset, dele ut nattverd, lyse velsignelsen, danse og synge gleden og takken; alt uten nødvendigvis å føle eller tenke så mye. Dels er troen det jeg vil kalle åndelige erfaringer: en plutselig opplevelse av Guds nærvær og en indre fred, en sterk følelse av å være sett, kjent, elsket og tilgitt; midt i alt som er. Til slutt er troen også en slags beslutning: jeg velger å tro at evangeliet er sant. Som kirke velger vi å tolke liv og hverdag i lys av nettopp dette evangeliet; vi velger å daglig GJØRE tro, ut fra at vi forstår evangeliet som sant.

Det finnes mange forskjellige uttrykk for tro og tvil, både i Bibelen og hverdagen. Luther snakker om tro som tillit. Bibelen kan snakke om troen som å håpe på det vi ikke ser. Jesus sier «din tro har frelst deg» i mange menneskemøter; til folk som roper ut sin nød, som blir båret fram for Jesus av kompisene sine, eller som tar på kappen hans i desperasjon over sykdom og håper på helbredelse. Disse trosuttrykkene er rettet mot Jesus, men lista for hva Jesus anerkjenner som tro, ser ut til å ligge ganske lavt.

I et rikt og sekulært samfunn som vårt, i en både fantastisk og forferdelig verden, er det imidlertid ikke alltid lett å tro på Gud. Derfor må det kristne fellesskapet tåle mangfoldet av tros- og tvilshistorier, og samtalen om erfaringene av Guds nærvær OG fravær. Da skaper vi det som er overskrift for dette Kirkemøtet 2025: «Rom for tro».

3. I MIN FARS HUS ER DET MANGE ROM

I og med at jeg ikke kan sykle lenger, blir det mye kollektivtransport på meg. En dag på Stortinget stasjon så jeg et dikt på veggen, om å "ta himmelen tilbake / rote den til / gjøre den skamfri og herreløs." Jeg antar dette diktet er preget av fordommer eller vonde erfaringer med kristen forkynnelse og miljøer som "kupper" himmelen og gjør den til et fromt, pyntelig og trangt sted, der folk flest er utestengt. Med en Gud som fordømmer, misbruker makt og påfører skam. Om du sitter med en slik troserfaring og gudsbilde, da kan det virkelig trengs å ta himmelen tilbake.

Jeg har andre assosiasjoner. Jeg har lært om himmelen som et hus med mange til dels rotete rom og god plass. Et hjem der ulike folk kan føle seg trygge og hjemme. Ikke fordi denne himmelen er herreløs, for da kunne jo den okkuperes av hvem som helst som ville ta makten over den. Men fordi himmeleieren er en Gud som ser, kjenner og elsker hver eneste en av oss, ønsker alle velkommen, og sikrer tryggheten – med skillevegger for de av oss som trenger det. Så ta himmelen tilbake! For i vår Fars hus er det MANGE rom.

Enhver kirke er på sitt jordiske vis ett av himmelens mange rom. Kirken favner de største gleder og sorger og alt imellom. Denne Domen formidler noe av dette i sitt bygg: Mange ulike rom, med plass både for å gjemme seg og bli sett. Et tydelig sentrum, høyt under taket, vegger som har rommet store gleder og store sorger og alt imellom, gjennom hundrevis av år. Hit har mennesker kommet med sin glede over kjærligheten; sin sorg over en de har mistet; sin takk for et nytt barn; sin feiring av ungdommen i huset. Hit har mennesker kommet med sine håp og bekymringer; sine spørsmål, bekjennelser og hemmeligheter. Hit kommer vi, og mange med oss. Og tar himmelen tilbake. Her er det

dører som går ut til gaten og hverdagen utenfor. Her er det dekket nattverdbord, hvor vi kneler sammen: unge og gamle, troende og søkende, glade og fortvilte, med så forskjellige liv og historier.

Så la ikke hjertet bli grepet av angst. Tro på Gud og tro på meg. I min Fars hus er det mange rom.

Kjære kirkemøte, kjære gjester!

La meg begynne med å presentere dere for fire kvinner som jeg og mange andre har blitt gjort oppmerksom på i løpet av det siste året. På bildet finner vi dem avbildet på Nidarosdomens vestfront. Til forskjell fra de fleste andre statuene på veggen framstiller de ikke historiske personer, men personifiseringer av dyder og verdier for det samfunn som de mange historiske personene på veggen var satt til å styre. De fire kvinnene er Guds fire døtre, fra venstre: sannhet, miskunn, fred og rettferd.

Selv ble jeg først oppmerksom på tanken om Guds fire døtre i forbindelse med 750-jubileet for Magnus Lagabøtes landslov, som vi markerte i fjor. Vi som var på Kirkemøtet i fjor, fikk gjennom Jørn Øyrehagen Sundes levende formidling høre om hvordan sannhet, miskunn, fred og rettferd var størrelser enhver dom skulle prøves på. Selve tanken om Guds fire døtre stammer fra Salme 85 i Det gamle testamentet, der det heter at «Miskunn og sannhet skal møte hverandre, rettferd og fred skal kysse hverandre.» I jødisk tradisjon ble dette utviklet til en historie om fire søstre som ga Gud råd da han dømte Adam og Eva. På 1100-tallet ble tanken tatt opp i kristen tradisjon, og kom altså også inn i norsk lovgivning.

Landsloven var en videreføring av innføringen av kristenretten på Moster 250 år tidligere, noe vi markerte 1000-årsjubileet for i fjor. Her ble vi minnet om det radikale skiftet som skjedde i og med kristningen, der Norge gikk fra et samfunn preget av den sterkeste rett til et samfunn der retten stod over makten, og fra et ættesamfunn der alle tok seg av sine egne til et samfunn der alle hadde krav på omsorg og beskyttelse fordi de var skapt i Guds bilde.

Mye har forandret seg siden Moster og Landsloven, både i samfunnet og i kirken. Men de grunnleggende verdiene som de fire guddommelige søstre representerer, spiller også i dag en viktig rolle i verdigrunnlaget for det norske samfunnet. Vi trekker riktignok ofte andre konsekvenser av disse verdiene enn man gjorde i tidligere århundrer, i retning av et enda mer egalitært og likestilt samfunn, bygd på demokrati og menneskerettigheter. Fortsatt regner vi det kristne grunnlaget som bærende for

samfunnets verdier, slik det for eksempel uttrykkes i Grunnlovens §2: «Verdigrunnlaget forblir vår kristne og humanistiske arv. Denne Grunnlov skal sikre demokratiet, rettsstaten og menneskerettighetene.»

At også den humanistiske arv nevnes, viser at den kristne forankringen ikke må forstå eksklusivt og innskrenkende. Verdiene er jo i stor grad allmenne, som også kan begrunnes ut fra andre religiøse og livssynsmessige tradisjoner. I et mangfoldig samfunn er det nettopp avgjørende viktig å finne felles grunn for de verdiene vi bygger samfunnet på.

At det handler allmenne verdier, betyr ikke det at alle deler dem eller praktiserer dem. I vår verden opplever vi i dag at sannhet er erstattes med løgn, at miskunn erstattes med ubarmhjertighet, at fred erstattes med krig og konflikt, og at rettferd må vike plass for urettferdighet. Overgrep, maktmisbruk og likegyldighet overfor menneskelig lidelse hører dessverre med til dagens orden, og forsvarer ofte av politiske ledere. Her trenger jeg knapt å nevne eksempler – vi leser om det i avisen daglig.

Sannhet, miskunn, fred og rettferd er ikke selvsagte verdier, men er noe vi må stå opp for, i vårt eget land og i det internasjonale samfunnet. Her har også kirken en oppgave – i samarbeid med alle gode krefter, uten dermed å engasjere seg i partipolitikken. Men det å stå opp for sannhet, miskunn, fred og rettferd vil alltid også ha en politisk side. For mange av oss ble biskop Mariann Budde i den episkopale kirken i USA et forbilde, da hun i sin preken under presidentinnsettelsen i januar ba den nyvalgte presidenten om å vise barmhjertighet – miskunn – mot de som nå var redde for sin plass i samfunnet.

Et annet eksempel er nylig avdøde pave Frans som så konsekvent engasjerte seg for fred og rettferdighet og for de fattige og underprivilegerede, og som heller ikke var redd for å kritisere politiske ledere.

De er begge gode eksempler på at kirken ikke bare kan snakke rent prinsipielt og teoretisk om verdiene, men våge å la dem møte dagens situasjon og utfordringer. Ikke minst har kirken en særlig forpliktelse til å ta til motmæle når kristen tro brukes til å begrunne usannhet, ubarmhjertighet, vold og urettferdighet.

Kirkens fremste bidrag til å opprettholde gode verdier i samfunnet, er ikke å bli en politisk eller ideell aktør på linje med andre, men nettopp gjennom å være kirke. Bare ved å minne oss selv og andre på det sentrale innholdet i Jesu budskap, kan kirken fortsatt representere den samfunnsomformende kraft som endret vårt samfunn på grunnleggende vis for tusen år siden. Om en Gud som er barmhjertig og full av miskunn mot alt han har skapt. Om en Gud som er fredens Gud. Om en Gud som er en rettferdig Gud, som krever rettferd og som skaper rettferd.

Å stå opp for det kristne verdigrunnlaget er ikke noe Den norske kirke kan gjøre alene. Her står vi sammen med andre kristne kirke i vårt land, blant annet gjennom medlemskapet i Norges kristne råd. Og i verdispørsmål samtaler og samarbeider vi også godt med mennesker med annen tro og livssyn, ikke minst gjennom Samarbeidsrådet for tros og livssynssamfunn. Det gjør vi i rammen av en felles visjon om det livssynsåpent samfunn, der utøvelse av tro og livssyn ikke bare hører hjemme i det private rom, men også i det offentlige rom. Det gjør det mulig for tros- og livssynssamfunnene å prege samfunnet, men også å la seg utfordre av hverandre og av samfunnet.

At vi lever i et livssynsmessig mangfoldig samfunn, opphever likevel ikke den særlige rolle som kristendommen fortsatt spiller. Nylig tok det meste av samfunnet en pause i helligdagene i påsken. Påsken og andre sider ved ukens og årets rytme, er avtrykk av kristendommens betydning i vår kultur, selv om nordmenn flest ikke alltid er like klar over hvor denne rytmen kommer fra. Før påske kunne vi lese en interessant kommentar av Nazneen Khan-Østrem i Aftenposten, med tittelen «Hvor ble det av Jesus i påsken?». Her konstaterer hun at bevisstheten om høytidenes religiøse innhold er i ferd med å svekkes, noe som ikke minst kommer til uttrykk i medienes formidling omkring høytidene. For sin del beklager hun en slik utvikling. «Fortellingen om Jesu liv, død og oppstandelse er fantastisk. Den er

egnet til å gi mennesker troen på livet og kjærligheten. Det leter mange etter nå, enten man sverger til en gud eller ikke. Kanskje er denne påsken nettopp tiden da man skal velge vekk krimlitteratur og podkaster om fordervelse? I stedet bør kirkene oppsøkes sammen med venner og familie uansett religiøs overbevisning,» skriver hun.

Det kan synes som om mange tok henne på ordet. I alle fall meldes det om stor tilstrømning til årets påskekudstjenester.

Khan-Østrems påpekning av at bevisstheten om høytidenes religiøse innhold er svekket i befolkningen, er en stor utfordring både til kirken og alle som driver med kulturformidling. Skal den kristne arven bli noe mer enn et tomt skall, må bevisstheten og kunnskapen om innholdet holdes ved like og styrkes.

Det gjelder både overfor kirkens egne medlemmer og overfor befolkningen som helhet. For ikke å bli kulturell analfabet, må man kjenne til bibelske fortellinger og kristne tradisjoner som man finner så mange referanser til i språklige uttrykk, i litteratur og i kunst. Her har kirken et viktig formidlingsansvar, sammen med skolen, media og ulike aktører på kulturfeltet.

I en kultur der kunnskap om kristen tro og tradisjon ikke lenger kan tas for gitt, har Den norske kirke for lengst tatt et aktivt ansvar for trosformidling og trosopplæring. I denne sammenheng ble det tatt et viktig skritt da Kirkemøtet i fjor vedtok Overordnet del av Plan for kirkelig undervisning og læring. Her utvides ambisjonen fra trosopplæringsreformen til ikke bare å gjelde «alle døpte mellom 0 og 18 år», men til å handle om livslang læring for alle, både døpte og alle andre. For tiden arbeider Kirkerådet med rammeplaner for de ulike aldersfasene, planer som etter hvert vil bli lagt fram for Kirkemøtet til behandling.

Selv om undervisningsoppdraget gjelder mennesker i alle aldre, må satsingen på barn og unge fortsatt ha særlig prioritet. Det er i erkjennelsen av at det er overfor ungdom og unge utfordringene er størst i dag, at Kirkerådet i saken om budsjett (KM 5/25) foreslår at unge og unge voksne skal prioriteres i budsjettet for 2026.

Bevisstheten om kristendommens og kirkens betydning for norsk kultur og samfunn, er også et tema i forberedelsen til Nasjonaljubileet i 2030, «Norge i tusen år», et jubileum som på en og samme tid er et kristningsjubileum og et jubileum for riksdannelsen, og der forholdet mellom kristning og nasjonsbygging blir et viktig tema.

Fram mot hovedmarkeringen i 2030 foregår det en jubileumsstafett der det hvert år markeres ulike tema. I fjor var det som nevnt jubileet for kristenretten på Moster som stod i fokus. I år er temaet «Migrasjon og identitet» der man blant annet markerer Nasjonalt utvandrerjubileum. Årets tema er en viktig påminnelse om at det nasjonale alltid må sees i sammenheng med det internasjonale. Formingen av Norge som nasjon har ikke skjedd i et vakuum, men i et samspill med impulser som har kommet til oss utenfra, formidlet av mennesker som har reist til og fra, flyttet inn og flyttet ut.

Det gjelder i høyeste grad også vår kristne kulturarv: Kristendom er jo ikke noen norsk oppfinnelse, men har kommet til oss utenfra. Og den kristne tro forener oss med et verdensomspennende fellesskap med andre med den samme tro. De dype historiske røtter som forener kristne kirker over hele verden kommer ikke minst til uttrykk gjennom et annet jubileum vi markerer dette året, nemlig 1700-års jubileet for Den nikenske trosbekjennelse. I denne teksten, som ble vedtatt ved konsilet i Nikea i 325, men som fikk sin endelige utforming i 381, bekjenner det økumeniske fellesskapet sin tro på Gud som himmelen og jordens skaper, på Jesus som Guds sønn fra evighet av, og Ånden som den som gir liv. (Og som en liten funfact: Nikeamøtet vedtok også tidspunktet for den kristne påskefeiringen – så når vi feiret påskedag sist søndag, var det som konsekvens av vedtak på et kirkemøte i år 325)

Nikeajubileet er også et godt oppspill til det som er temaet for dette kirkemøtet, «Kirken åpner rom for tro», som er en av tre sentrale målformuleringer i strategien for Den norske kirke som Kirkemøtet har vedtatt.

For kristendom handler jo grunnleggende sett om tro, ikke bare om kultur og tradisjon. Det er naturligvis også kultur og tradisjon, men uten den «innsiden» som troen representerer, forblir kultur og tradisjon et tomt skall. Skal kirken ivareta kristne tradisjoner og verdier i vårt samfunn, må den gjøre det gjennom å forkynne og formidle den tro som i sin tid skapte tradisjonene og verdiene.

Nettopp i vår tid synes det å være økt interesse for kristen tro, ikke minst blant unge mennesker. Både i Den norske kirke og i andre kirker merker vi dette. Flere ungdommer og voksne kommer til kirken for å bli døpt. Flere melder seg inn. Flere kommer til gudstjeneste, og flere oppsøker en prest for å samtale. Det merker man blant annet i Nidarosdomen her i byen. Da studentprestene i samarbeid med KRIK før jul i fjor inviterte til julegudstjeneste ble Nidarosdomen fylt til siste sitteplass, slik at noe måtte snu uten å komme inn. Da jeg nylig traff kapellan Marie Farstad, fortalte hun om stor økning i unge som søker til høymessene på søndag. Hun fortalte også om at hun, uten særlig markedsføring, har etablert en gruppe med overskriften «Unge voksne, tro og eksistens» der flere unge menn og kvinner deltar.

Hva denne fornyede interessen skyldes, vet vi egentlig ikke, men det er nærliggende å tenke seg at det skyldes de urolige og usikre tidene vi lever i. I en situasjon der trygghet og optimisme er mangelvare, er det nærliggende å søke mot noe dypere og ekte, mot den kristendom som har båret mennesker og samfunn gjennom kriser og vanskeligheter i tidligere tider. Mot en tro som kan gi mening, trygghet og håp. I en usikker verden der viktige verdier er under press, opplever mange at kirken og kirkens stemme blir desto viktigere.

At kristne verdier har vært viktige for samfunnsutviklingen i Norge, betyr ikke at de alltid har blitt etterlevd i praksis. Heller ikke kirken har alltid vært tro mot de verdier den var satt til å forkynne. Dens praksis har ikke alltid vært preget av sannhet, miskunn, fred og rettferd. Da Sannhets- og forsoningskommisjonen i fjor la fram sin rapport, ble det grundig dokumentert at også Den norske kirke hadde sin del i fornorskingspolitikken urett mot samer, kvener/norskfinner og skogfinner representerte. Selv om bildet også er sammensatt, er det ikke til å komme i fra at kirken som statens forlengede arm både sluttet opp om og deltok aktivt i fornorskningen, og bidro til å frata mennesker deres språk, kultur og identitet og påføre dem skam over sin bakgrunn.

Navnet på kommisjonen er interessant: Sannhet er jo en av de fire guddommelige søstre. Skal vi komme videre, er det helt nødvendig å tale sant om det som har skjedd, og våge å se sannheten i øynene også når den er ubehagelig. Derfor er kommisjonens dokumentasjon av den urett som er begått, av avgjørende verdi.

Forsoning er også et begrep som har dyp klangbunn i bibelsk og kristen tradisjon. Gud er jo nettopp den som ønsker forsoning, mellom seg selv og mennesker, og mennesker imellom. Skal forsoning skje, må man tale sant, erkjenne feilgrep, og være villig til å rette opp og reparere det som er blitt ødelagt. Men forsoning er ikke noe som er gjort i en håndvending, det er ikke noe en kan kreve av den andre, og det kan ofte ta lang tid.

Den norske kirke bidro til uretten og har derfor et ansvar for å arbeide for forsoning, i samfunnet, men også internt i kirken. Fornorskningen ødela samhold og tillitt mellom kirkens medlemmer. Samer, kvener/norskfinner og skogfinners språk, kultur og åndelige tradisjoner ble nedvurdert og delvis forbudt. Forsoningsarbeidet må erkjenne dette slik at det rike kulturmangfoldet blant kirkens medlemmer får prege vårt fellesskap.

Kirkemøtet gjorde i fjor et vedtak der man erkjente kirkens medvirkning i fornorskingspolitikken, og at man vil ta ansvar for å bidra til forsoning, tillitsbygging og gjenopprettelse av den uretten kirken har påført mennesker. Som en oppfølging av dette vedtok Kirkerådet i desember i fjor en omfattende handlingsplan for arbeidet med sannhet og forsoning.

I år er det særlig arbeidet med kvensk kirkeliv som står i fokus. Jeg hadde selv gleden av å være med på kvensk gudstjeneste i Oslo domkirke på kvenfolkets dag 16. mars. Til høsten planlegges det en

konferanse om kvensk kirkeliv, som et ledd i arbeidet med å etablere et nasjonalt utvalg for kvensk kirkeliv.

Som ledd i forsoningsprosessen inviterer vi søndag på dette Kirkemøtet til gudstjeneste i Nidarosdomen. Gudstjenesten vil bære preg av det språklige og kulturelle mangfoldet som vår kirke er. Sammen vil vi denne søndagen be om styrke og mot til å gå videre på forsoningens vei.

For at Den norske kirke skal kunne utføre sitt oppdrag, trenger den gode rammebetingelser, også økonomiske. Vi fikk i fjor en debatt om finansieringsordningen for Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn. Med bakgrunn i denne diskusjonen nedsatte regjeringen et ekspertutvalg som skal utrede endringer i tilskuddsordningen, for å gjøre den mer bærekraftig på sikt.

Jeg er glad for at regjeringen så tydelig har lagt til grunn at det fortsatt skal være en ordning med offentlig finansiering av tros- og livssynssamfunn. Den virksomhet som denne sektoren representerer, utgjør en stor merverdi for hele samfunnet. Jeg er også glad for at regjeringen så tydelig legger likebehandlingsprinsippet til grunn, samtidig som man peker på at Den norske kirke har et særlig samfunnsoppdrag som landsdekkende og demokratisk folkekirke. Likebehandling handler om å likebehandle det som er likt, og samtidig ta hensyn til det som er forskjellig.

For Kirkerådet har det derfor vært viktig å synliggjøre folkekirkens bidrag til samfunnet. I november offentliggjorde vi en rapport som presenterte en samfunnsøkonomisk analyse av Den norske kirkes bidrag til kultur og kulturarv. Rapporten dokumenterte at dette bidraget er betydelig, også når man holder trosutøvelsen i snever forstand utenfor. Bidraget består blant annet i forvaltningen av kulturhistoriske viktige bygg over hele landet og i et omfattende kulturarbeid, ikke minst gjennom kirkemusikken. Rapporten peker på at Den norske kirke sysselsetter 662 årsverk innen kirkemusikk, og dokumenterer dermed at Den norske kirke er landets største arbeidsgiver for profesjonelle musikere, i små og store lokalsamfunn over hele landet.

Tidligere i år la Kirkerådet fram en oversikt over Den norske kirkes beredskapssystem. Her redegjøres det for hvordan folkekirken med sine kompetente medarbeidere og frivillige, bygg og infrastruktur i hele landet, sammen med sine samarbeidspartnere, er en viktig aktør i samfunnets felles beredskap. Dette er en beredskap som både leveres i det daglige, og som vil kunne mobiliseres i en situasjon med krise, katastrofe eller krig, der vi stiller opp med støtte, sjelesorg, åpne kirker, sørgegudstjenester og andre markeringer, i samarbeid med det offentlige og som en brobygger til andre tros- og livssynssamfunn. I tillegg til disse mer konkrete tingene kommer det en kan omtale som eksistensiell beredskap, om kirkens bidrag til kulturell og moralsk motstandskraft i befolkningen.

Så skulle jeg gjerne hatt en lignende rapport om kirkens diakonale arbeid å vise til. For også her gjøres det utrolig mye godt og viktig arbeid, ikke bare for våre egne medlemmer, men for alle som trenger det. Et arbeid som er midt i kjerne av kirkens oppdrag og som samfunnet behøver.

Som folkekirke er Den norske kirke i en helt unik posisjon til å bidra til samfunnets beste. Det gjør vi ikke ved å fortrenge andre aktører, men ved å inkludere dem i et samarbeid. Her er omdanningen av Feltprestkorpsset til Forsvarets tros- og livssynskorps et godt eksempel. Heller ikke ved St.Olavs hospital i Trondheim og ved Universitetet i Oslo er Den norske kirkes prester og diakoner lenger alene om å tilby sjelesorg og livssynsbetjening. Vi får ikke et mer livssynspent samfunn ved å avvikle Den norske kirkes tilbud på steder vi tidligere har vært det eneste tilbudet, men ved å inkludere flere aktører.

Jeg har i løpet av mitt første år som kirkerådsleder hatt mange møter med politikere, og fått mange tilbakemeldinger på at Den norske kirkes betydning for samfunnet blir sett og verdsatt. At det også er viktig at vi engasjerer oss i samfunnsspørsmål, fikk jeg bekreftet av en kommentar fra stortingspresident Masud Gharahkhani da jeg møtte ham i vinter: «Det som er så fint med kirken, er at dere alltid er på.» Det er en anerkjennelse vi tar med oss.

Økonomi handler ikke bare om hvordan penger kommer inn, men også hvordan de disponeres. Svært mye av pengene i Den norske kirke går til lønninger, og når pengene ikke strekker til, får det konsekvenser for stillinger og ansatte. Etter at pensjonskostnadene fikk en varig økning på rundt 100 millioner årlig, har Kirkerådet måttet foreta en nedbemanning, i første rekke i Kirkerådets og bispedømmerrådenes administrasjoner, for så langt som råd å skjerme førstelinjetjenesten. En reduksjon i stabsfunksjoner betyr at vi må arbeide annerledes i tiden som kommer. Vi må samarbeide mer på tvers, mellom kirkeråd, bispedømmerråd, fellesråd og menighetsråd. Og vi må prioritere strengere hva vi kan gjøre og hva vi ikke kan gjøre. Vi bør sette ny kurs der det som styrker menighetenes arbeid og befolkningens tilknytning til folkekirken får prioritet. En organisasjon som er slankere og enda mer fokusert på kjerneoppdraget.

Når vi ikke har ressurser til å gjøre alt selv, er det enda viktigere å utvikle samarbeidet med kirkelige organisasjoner og institusjoner som ivaretar viktige sider ved kirkens oppdrag. Her har vi allerede etablert gode samarbeidsfora i Samarbeidsråd for misjon, Samarbeidsråd for diakoni, og Samarbeidsrådet for barne- og ungdomsorganisasjoner. Disse og andre samarbeidsformer må utvikles videre. Også på lokalt plan er organisasjonene viktige samarbeidspartnere, ikke minst i den fornyede satsingen på kirkelig undervisning og læring.

I en slik sammenheng er det vanligvis ikke lurt å nevne én konkret samarbeidspart og ikke de andre, men jeg våger meg på et unntak. IKO Institutt for kirke og oppvekst ble stiftet fredsåret 1945 og fyller i år 80 år. Siden starten har IKO vært en pioner for arbeidet med kristen undervisning og kunnskapsformidling i skole, barnehage, kirke og samfunn. Mye av forarbeidet til dagens arbeid med kirkelig undervisning og læring kan vi takke IKO for. Det siste året har IKO vært gjennom en stor nedbemannings- og omorganiseringsprosess, men har nå funnet nye rammer for virksomheten i samarbeid med Bibelselskapet, en annen viktig partner for kirken. Det er mitt håp at denne nye konstellasjonen vil være en viktig ressurs for formidlingen av kristen tro og tradisjon i årene som kommer.

Helt til slutt: Da jeg for ett år siden ble valgt til leder i Kirkerådet, ba jeg om at dere måtte huske på meg i bønn. Det er et ønske jeg har fått mye tilbakemelding på, og folk jeg møter forteller ofte at de ber for meg. At noen ber for meg, har vært godt å vite og kjenne på i et utfordrende verv. Takk skal dere ha!

De mange tilbakemeldingene sier meg samtidig noe om hva det vil si å være kirke. Kirke er ikke bare en forening for mennesker med religiøse interesser. Nei, kirken er et fellesskap av mennesker med relasjon til den treenige Gud, en relasjon som blant annet gir seg uttrykk i at vi kan henvende oss til Gud i bønn. Kirken er et bønnens fellesskap, der også de som ikke selv greier å formulere en bønn, er inkludert. Og i kirken ber vi ikke bare for oss selv, vi ber for den verden som Gud har skapt. I den tid vi lever, er det mer enn noen gang behov for å be om en verden der sannhet og miskunn, fred og rettferd får råde.

Statsforvalter, stortingsrepresentant, fylkesordfører og varaordfører, gjester.

Kjære Kirkemøte!

Først av alt vil jeg takke for invitasjonen og muligheten til å komme hit i dag. Noen av dere har jeg nok møtt før, blant annet på Åpen Folkekirkes landsmøte for noen uker siden. Men det er mitt første Kirkemøte. Og jeg må si det er en stor glede å få komme hit og møte så mange mennesker som bruker av fritiden sin for å skape et bedre samfunn.

Min kampsak i politikken har alltid vært kampen mot urettferdighet, og for at alle skal kunne ha like retter og muligheter. Uansett hvem du er, hvor du kommer fra og uavhengig av størrelsen på lommeboka. Derfor er det å være barne- og familieminister så meningsfylt.

Barna og ungene våre er vår viktigste framtidsressurs, og tidlig innsats er avgjørende for å sikre trygghet og positiv utvikling. Som barne- og familieminister får jeg jobbet med dette hver dag. For at alle barn i Norge skal få en god oppvekst. Der foreldrenes utdanning, økonomi eller helse i minst mulig grad påvirker mulighetene de får.

Vi vet at fritidsaktiviteter spiller en nøkkelrolle i å inkludere barn og unge, og i å forebygge både ensomhet og utenforskap. Det å være en del av noe gir trygghet, bygger selvtillit og skaper tilhørighet.

Det å være en del av et trosfelleskap kan gi en slik trygghet og tilhørighet. I tillegg skjer det mye godt [sosialt] arbeid i regi av menigheter og trossamfunn, der formidling av tro ikke nødvendigvis er det fremste målet. Jeg tenker da på aktiviteter som leksehjelp, kor, babysang og speideren. Eller på ulike samtaletilbud til barn og unge, som jeg blant annet vet finnes i Asker:

Her har fellesrådet opprettet et samtaletilbud for ungdom i alderen 13-20 år, hvor tema som trygghet, anerkjennelse, gjensidighet og styrke danner utgangspunkt for samtaler med barn og unge. Tilbudet er gratis, og en del av Den norske kirkes diakonale arbeid for ungdom. Det stiller ikke krav om medlemskap i Den norske kirke for å delta. Men det er ikke utenkelig at tilbudet kan lede til tro for den som ikke allerede har det.

Selv er jeg – som mange av dere sikkert har fått med dere allerede – ikke medlem av verken Den norske kirke eller noe annet trossamfunn. Det betyr ikke at jeg ikke ser verdien av det arbeidet dere gjør. Tvert om. Jeg har stor respekt for den betydningen kirken og de andre trossamfunnene har for samfunnet vårt. Jeg ønsker å være tros- og livssynsminister for alle, og kanskje kan det til og med være en fordel at jeg ikke blir «assosiert» med ett spesifikt trossamfunn.

Verdien av Den norske kirke og de andre tros- og livssynssamfunnene håper jeg kommer tydelig frem i strategien om det livssynsåpne samfunn som vi planlegger å legge fram før sommeren. Regjeringen ønsker å synliggjøre at tros- og livssynssamfunnene er viktige fellesskap som skaper tilhørighet og identitet for mange lokalsamfunn over hele landet. De er også viktige samfunnsaktører. I en verden preget av økt polarisering og konflikt er det viktig at vi som fellesskap bidrar til å sikre et livssynsåpent samfunn med respekt for alle. Den norske kirke, med sin særskilte rolle som levende, demokratisk og inkluderende folkekirke, bidrar på en særlig måte.

Jeg ønsker å takke dere for de innspillene dere har kommet med i denne sammenhengen. Og så håper jeg at dere vil være med å løfte samtalen om – og verdien av – det livssynsåpne samfunn. Både i tiden frem mot, og i tiden etter, lanseringen av strategien. Etter planen skal strategien gjelde for perioden 2025-2030.

Perioden overlapper med tidsperioden for Nasjonaljubileet 2030. Slik jeg ser det, kan det være en fordel. Flere av punktene som danner grunnlaget for samtaler under Nasjonaljubileets «paraply», er relevante også som grunnlag for samtaler om tros- og livssynspolitikken. At de to løper parallelt kan bidra til kunnskap, bevisstgjøring og å løfte den offentlige samtalen.

Den norske kirke har vært gjennom et tøft år økonomisk. Blant annet høye pensjonsutgifter har ført til at dere har måttet kutte hele 65 årsverk i den kirkelige administrasjonen. Det utgjør rundt 1 av 4 stillinger i Kirkerådet og bispedømmerådene. Det forstår jeg har vært og er krevende. Samtidig er det ikke åpenbare utsikter til at pensjonsutgiftene blir lavere. Det er en virkelighet Den norske kirke deler med flere andre tidligere statlige virksomheter.

Det er heller ikke utsikter til at verdenssituasjonen blir umiddelbart bedre. Det påvirker økonomien i hele vår del av verden. Det må gjøres tøffere politiske prioriteringer. Og mange sektorer – inkludert Den norske kirke – vil trolig måtte gjøre noen krevende prioriteringer også i årene som kommer.

Jeg er derfor glad for å se at kirken tar utgiftsveksten på alvor og tar grep i en krevende økonomisk situasjon. Og så er jeg glad for at den kirkelige ledelsen har vært så tydelig på at førstelinjen skal vernes. Og at Kirkemøtet tidligere har gitt signaler om å prioritere barn og unge og sørge for at kutt ikke går ut over kjerneoppgavene i kirken. Så er jeg klar over at det noen steder har fått uheldige overslag, som for eksempel i Borg. Men i all hovedsak har en klart å begrense dette til administrative kutt.

Nå er det kanskje flere av dere som lurer på om jeg ikke skal si noe mer om finansieringsordningen og ekspertutvalget som regjeringen satt ned før jul. Svaret her er vel både ja og nei. For det er ikke så mye jeg kan si.

Utvalget skal, som dere er kjent med, vurdere tilskuddsordningen for Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn, og til nå har det hatt fire møter. Jeg har naturlig nok ikke kjennskap til utvalgets diskusjoner og vurderinger, men ser fram til rapporten som kommer i august. Det vil bli nyttig kunnskap i de videre diskusjonene.

Men det er viktig at dere som er folkevalgte allerede er på ballen. Diskuterer hva som er viktig for dere. Deltar i den offentlige debatten, og gir innspill til utvalgets arbeid om de ber om det. På den måten kan dere være med på å sikre at avgjørelser tas på best mulig kunnskapsgrunnlag. Også blant oss politikere, når den tid kommer.

Det finnes et ordtak som heter «Ingen regel uten unntak». Om dette er et godt ordtak eller ikke, kan man jo diskutere. For meg reflekterer det at det i virkeligheten sjelden finnes absolutter.

Kirkebevaringsfondet er et godt eksempel på det. Mens strammere økonomiske budsjetter er hovedregelen på de fleste områder, er Kirkebevaringsfondet den største satsningen på kirke- og kulturminnefeltet noensinne. Bakgrunnen kjenner de fleste av dere. Også at rammene er inntil 500 mill. kroner årlig – til sammen 10 milliarder 2024-kroner – i perioden 2024-2054. Dette er verdier som litt forenklet sagt skal tilbakeføres til Den norske kirke og komme både kirken og samfunnet til gode.

Jeg har ikke tenkt å si mye om Kirkebevaringsfondet nå. Det har vært tema i svært mange kirkelige sammenhenger det siste halvannet året. Men tre ting vil jeg gjerne nevne her i dag.

For det første ønsker jeg å gi honnør i alles påhør for det arbeidet som er gjort og hver dag gjøres. Både hos Riksantikvaren og Den norske kirke. Men i denne sammenhengen handler det naturlig nok mest om det arbeidet som Den norske kirke bidrar med.

Sekretariatet i Trondheim er i full drift med ansatte fra både Kirkerådet og Hovedorganisasjonen KA. Tilbakemeldingene til oss i departementet er at kirkelige og antikvariske myndigheter klarer å dra veksler på hverandre og trekke på den kompetansen som finnes i både Kirkerådet og KA. I tillegg hører vi om lokalmenigheter og fellesråd som kaster seg rundt og får på plass gode prosjekter. Vi hører om god driv og stort engasjement der ute. Og det er svært gledelig og fortjener oppmerksomhet. I årene som kommer vil det også etter hvert bli fokus på innsatsområdene «opplevelse og formidling» og «engasjement og deltakelse». Så dette arbeidet blir svært spennende å følge.

For det andre ønsker jeg å takke for innsatsen i delingsprosjektet. Arbeidet med deling av Opplysningsvesenets fond går mot slutten og vil være ferdig i løpet av året, som planlagt. Ovf er blitt til Allstad AS og styres nå fra Næringsdepartementet. Delingsprosjektet har vært et langvarig arbeid som har vært krevende og tidvis på svært detaljert nivå, med mange involverte. Når arbeidet er gjennomført vil Stortingets beslutning om deling av verdiene mellom staten og Den norske kirke være brakt til ende – og kirkebevaringen skyte fart.

Det siste jeg vil nevne er «bare» relatert til Kirkebevaringsfondet:

Som en del av dere sikkert har fått med dere, overleverte kulturmiljølovutvalget sin utredning til regjeringen 24. mars i år. Dette utvalget hadde i sitt mandat å utrede forslag til regler om sikring av kulturhistoriske verdier på kirkefeltet som er enklere og mer enhetlige enn dagens regelverk. Blant annet skulle det drøfte om det er grunn til å fortsatt ha særlige regler om vern av kirker, gravplasser og kirkers omgivelser, eller om regelverket bør samordnes med generelle regler om vern av kulturminner og kulturmiljøer.

Utvalget har i all hovedsak anbefalt at reglene om vern av kirker og gravplasser følger lovens hovedregler. Det innebærer blant annet at de anbefaler at forvaltningen av kirkene flyttes fra Riksantikvaren til fylkeskommunen, og at automatisk fredning trer inn for gravplasser eldre enn år 1650

– mot 1537 som er grensen i dag. For kirkene anbefaler utvalget imidlertid at det gjøres et unntak. Her er anbefalingen at alle kirker frem til og med 1850 fredes automatisk og at ordningen med listeføring utgår. Verneverdige kirker som er bygget etter 1850 kan vedtaksfredes. Men dette bør, etter utvalgets vurdering, ikke gjøres for et like stort omfang kirker som dagens listeføring tilsier.

Utvalgets utredning er alt sendt på høring, med en høringsfrist 15. august. Det vil være flere muligheter for å komme med innspill i den videre prosessen. Først nå under høringen av NOUen. Senere under Klima- og miljødepartementets lovarbeid. Hvordan dere vil besvare dette i det videre, må være opp til dere. Men dette er viktig både for kirkeeier og for bruken av disse fantastiske byggene. Og så har det overslag til finansiering av istandsettingsarbeidene, fordi vi har etablert et Kirkebevaringsfond som er rettet mot fredete og listeførte kirkebygg.

Jeg vil derfor anbefale dere til å koble dere på prosessene tidlig. Så vil vi i Barne- og familiedepartementet sørge for å ha tett kontakt med våre kolleger i Klima- og miljødepartementet.

Retten til å tro, skifte tro eller ikke å tro er en menneskerett. Vi ønsker å legge til rette for dialog og jobbe for inkludering, forståelse og fellesskap. Antisemittisme, islamofobi og annen hatkriminalitet skal bekjempes.

Derfor la vi før jul frem en ny handlingsplan mot antisemittisme, som den tredje i rekken. Og vi har også kommet med en handlingsplan mot muslimfiendtlighet som skal gjelde for samme periode: 2025–2030, og en handlingsplan mot rasisme og diskriminering som gjelder for 2024–2027.

For å lykkes i både dette arbeidet og i arbeidet med strategien for det livssyns åpne samfunnet, trenger vi samarbeid mellom ulike offentlige instanser og frivillige organisasjoner. Og vi trenger lokal innsats.

Jeg er derfor glad for at Den norske kirke har tatt og tar en aktiv rolle i dialogarbeidet, herunder også ved å bestille en egen utredning om Den norske kirke i møte med jødedom og jøder. Jeg er også glad for at kirken gjennom sine lavterskeltilbud åpner opp for mangfold – og særlig da i deres innsats overfor barn og unge. Alle mennesker trenger å kjenne seg velkomne, bli sett og bekreftet. Og jeg har både erfart og sett at kirken kan spille en viktig rolle her. Den rollen oppfordrer jeg dere til å ta enda sterkere.

Godt Kirkemøte!

Kjære Kyrkjemøte,

vyrde Statsråd og alle andre gjester!

Mi helsing til dykk i dag er eit bilete, naturleg nok henta frå ei kyrkje. Kyrkjebygga er svært konkrete uttrykk for at vi er ei landsdekkjande folkekyrkje, slik det er formulert i Grunnlova. Men kjærleiken til desse bygga lokalt og bruken av dei talar minst like sterkt om akkurat det. Der vert vår visjon om å vere ei opa, tenande, vedkjennande og misjonerande folkekyrkje realisert året rundt, om nokon skulle vere i tvil om det.

Sidan sist Kyrkjemøte har våre kyrkjebygg, som til dagleg vert tatt godt vare på av Fellsråda og kyrkjevevjar, har fått tilgang på nye friske midlar frå det nyetablerte Kyrkjebevaringsfondet. Det er eit resultat av kloke vedtak om bruken av det gamle ovf-fondet. Som styreleiar der er det ei spesiell glede å sjå at mange store og nødvendige tak kan no gjennomførast. Særleg prioritet har det at steinkyrkjer frå mellomalderen skal vere i stand til 2030. Dei er spesielt strategiske for vårt arbeid framover no med å synleggjere kva tusenårsjubileet betyr – og kan bety for vår framtid. Det unike samarbeidet med Riksantikvaren, KA og Kyrkjerådet i dette styret, som har sekretariat her i Trondheim, er eit godt teikn på at vi saman tek vare på og formidlar verdiane i kyrkjebygga for komande generasjonar.

Kyrkjebygga fortel oss at kyrkja er overalt i Noreg, men provar også at vi tilhøyrer ein større samanheng med røter i Jerusalem, Betlehem, Roma, Konstantinopel og Wittenberg. Vi tilhøyrer eit økumenisk og verdsvidt fellesskap. Truvedkjenninga frå Nikea som vi feirar i år, seier også at kyrkja er èi, heilag, apostolisk og «katolsk». Det tyder at den høyrer til overalt, og til ulike tider og generasjonar, og difor også for alle. Slik sett er den «allmenn», som det heiter på norsk.

Men så var det biletet, som ikkje er henta frå ei norsk kyrkje.

Dette er frå ei kyrkje (Notre-dame de Toute Grâce du Plateau d'Assy) i dei franske alpane, som eg ofte besøkte i tida då eg var generalsekretær i Kirkenes Verdensråd. Ho var bygd nær fleire tuberkulose-

sanatorier. Dei mest kjende kunstnarar i Europa på 1930-talet har fylt henne med unik kunst. Presten som sto bak, var overtydd om at dei som var sjuke, fortente det beste som kunne gi dei håp. Og kunstnarane stilte opp og gav dei det. Bileta derifrå får ein ekstra aktualitet i den tida vi lever i, med det som no skjer og som minner om den kritiske perioden i Europa.

Mitt favorittbilete er altså dette, som er av den heilage Frans. Han som reformerte og fornya kyrkja ved å vise at Gud bryr seg om dei fattige, at evangeliet fornyar vår tru og vårt forhold til skaparverket, at kyrkja lever og vitnar gjennom trufast bøn og teneste for nesten, og at det er eit kall å leve i fred, også med menneske av ei anna tru.

Frans er framstilt med eit mangfald av fargar. Slik viser han at einskap i kyrkja er nettopp i og med det mangfaldet som gitt oss av Skaparen, foreina i Frelsaren og gitt liv av Anden. Hans kropp går i eitt med alt det skapte, skogen og fuglane og blomane. Det er eit lurt smil der, til oss.

Eg la ein dag fram eit avtrykk av dette biletet på bordet for kollegaene mine i Kirkenes Verdensråd. Eg ville gje oss ein felles visjon, eit bilete, på det vi heldt på med der, men også på kva det er å vere kyrkje, uansett kvar ein er i verda.

Den same kvelden såg eg på nyheitene at det var vald ein ny pave, og at han tok namnet Frans.

På mitt første møte med han åleine, nokre månader etterpå, fortalde eg dette og viste han det samme biletet. Han smilte, vi vårt litt rørt begge to, og kjende at vi delte noko som var større og sterkare enn oss. Han ba om å få biletet. Det var berre eit kort eg kjøpte i kyrkja der eg fann det. Men han ville ha det, og fekk det.

Pave Frans viste i si gjerning kvifor han tok namnet Frans. Slik vart han ein kyrkjeleiar som hadde hjarte for dei fattige, flyktningar, dei som var ramma av urett, okkupasjon, diskriminering, krig, klimaendringar. Han leia oss som kyrkjer i å ta ansvar for skaparverket. «Laudato Si», teksten han gav ut i 2015, med namn frå fyrste linje i Frans sin solsong, har sett sitt preg på Parisavtalen og oppfølginga av den.

Eg møtte pave Frans elles fleire gonger når vi skulle byggje og styrke relasjonar mellom søsken også i andre religionar, ikkje minst til muslimar i Midt-Austen.

Pave Frans ville få fram kva vår tru på Kristus betyr i vårt liv i verda i dag. Han var åndeleg og praktisk. På slutten av kvar einaste tale eller samtale, sa han: «Be for meg!» Han viste at han trengte fellesskapet og banda som bønene knyter mellom oss.

Kjære Kyrkjemøte og gjestar! Vi har sendt brev til dei tre biskopane Bernt, Erik og Fredrik og lova at vi skal hugse dei og våre trussøsken i den katolske kyrkja i våre bønner.

Pave Frans og hans liv og gjerning har vore og vil vere til inspirasjon og til utfordring for alle kristne, også for oss. Han viste at kyrkja er overalt og til alle tider kalt til å vere eitt i sitt mangfald, når vi vedkjenner trua på den treeinige Gud, og vi tar går saman i arbeid og bøn. «Walking, praying, and working together» vart mottoet for hans besøk til Kirkenes Verdensråds sentralkomite i 2018.

Vi skal markere vårt mangfald og vårt kall til å gå saman og arbeide saman på gudstenesta på sundag, som eitt av fleire steg i oppfølginga av rapporten om sanning og forsoning i vårt land og i kyrkja vår.

Pave Frans gav oss mot til å vere ærlege, og til å be Gud og kvarandre om tilgjeving, og til å gå vidare saman audmjukt og frimodig.

Eg håpar og ber at vi som Den norske kyrkja i vår tid, når vi førebur oss på å feire tusen år som kyrkje og nasjon, kan bære denne vår felles arv vidare i våre oppgåver, og prioritere å vere kyrkje som er til for andre, for skaparverket, for alle folk. Til Guds ære.

Preike ved preses Olav Fykse Tveit på gudsteneste i Nidarosdomen 27. april 2025

Tekst: Joh 20, 24-29

PÅ FORSONINGAS VEG

Når vi no er samla til gudsteneste her i Nidarosdomen under årets Kyrkjemøte, er vi her for å be Gud hjelpe oss å gå på forsoningas veg, saman. Det gjer vi audmjukt, men også i tru på at det er mulig å finne slike vegar.

Vi gjer dette i oppfølginga av Rapporten frå Sannhets- og forsoningskommisjonen til Stortinget om fornorskingspolitikken. Den politikken ramma samer, kvener/norskfinner og skogfinner. Ingen kan lenger seie at vi ikkje kan vite kva som skjedde og kva konsekvensane har vorte.

Vi har også fått vite meir om kyrkja si rolle i å gjennomføre denne politikken. Då Kyrkjemøtet drøfta rapporten i fjor, sa vi at vi erkjenner kva som har skjedd. Kyrkjemøtet la opp til at vi tar eit oppgjer med det, også det som var spesifikt kyrkjas negative rolle. Så sa vi at vi vil bidra til rettferd og forsoning, i haldningar og praksis. Saman anerkjenner vi og gler oss i dag over rikdommen i det mangfaldet vi har i Noreg og i kyrkja vår.

--

Når vi samlast her ei veke etter den første påskedagen, vert vi minna om at Gud har gått forsoningas veg. Det fortel heile påskedramaet oss. Gud kan også leie menneske inn på forsoningas veg. Det er budskapet i forteljingane no etter påske. Den krossfeste og oppstandne Jesus Kristus møtte sine. I dag møter han oss og leier oss på vegen mot sanning og forsoning.

Oppstoda forandra alt. Den gjer at heile forteljinga om tragedien, maktmisbruk, om urett og død, blir ei historie om noko heilt anna.

Når det såra offeret kjem tilbake, så kjem sanninga fram om kva som eigenleg skjedde. Det vert tydeleg kva som var urett, og kva som er rett. Gud vil sanning og rettferd.

Jesus kjem tilbake til sine, han kjem ikkje med hevn, men som ein forsonar som vil gjenopprette relasjonar, og reise opp att menneske, så dei kan gå vidare.

Det er det motsette av forsoning når kyrkja og deira leiarar gjennom tidene, mellom dei også Luther, har gitt jødar skulda for Jesu død. Det har ført til noko av det verste i kyrkjas historie: jødehat.

Evangeliet viser at kyrkja er kalla til noko heilt anna. Påskedagen opnar ein heilt annan og ny veg framover.

Han som vart offeret viser seg å vere reist opp av Gud sjølv. Det er Gud som i Kristus forsona verda med seg, skriv apostelen Paulus om kva dette er. Slik har Gud gjennom Jesu liding og død vorte eitt med alle som er offer for urett i denne verda. Jesu død og oppstode vart til soning for alle menneske sine synder, så vi kan forsonast med Gud og med kvarandre. Kristus har difor gjeve kyrkja oppgåva som «forsoningas teneste».

Det opna seg ein ny veg for den som sveik. Det opna seg ein ny veg for den som svikta, for dei som tidde og berre såg på kva som hende. Nokon kom umiddelbart til ny erkjenning, nokon trengte meir tid.

Det opna seg ein ny veg for dei som var til stades under påskehendingane i Jerusalem. Forteljingane er skrivne for at alle som ikkje var der og som kjem etter dei også kan finne denne vegen. Dei vilkåra vi lever under kjem tydeleg til uttrykk i Jesu ord: «Sæle er dei som ikkje ser, og likevel trur!»

I denne påsketida, sundagane etter påskedagen, les vi ulike historier om kva det vil seie å vere på forsoningas veg. I dagens evangelium møter vi Tomas, tvillingen. Han har fått eit ekstra tilnamn i vår tid som nesten er blitt ein ærestittel: «Tvilaren».

Det er kanskje litt urettferdig, dersom vi med det meiner ein som ikkje vil meine noko, som held seg på avstand, og ikkje tar stilling. Tomas var ikkje distansert og usikker, men heller sunt skeptisk. Ein tvilar kan vere eit menneske som søker sanning, spør og undrast, eit ærleg menneske som vil sjå og som lar seg utfordre av møtet med den andre og av sanninga.

Tomas fekk møte Jesus. Han fekk sjå han. Han fekk endå til ta på han. Den vegen Tomas får gå, er å sjå og så tru. Det er ein veg som kan verke lettare enn den eigenleg er. «Hadde vi berre sett, skulle vi trudd – på både det eine og det andre,» kan ein kanskje tenkje.

Det er ikkje berre enkelt å sjå sanninga. Det kan bli eit møte med noko meir enn det ein likar å sjå. Ein kan oppdage djupe sår og skader. Eg får nesten ei rykning i handa når eg les denne teksten om Jesus som ber Tomas stikke handa i sida hans og kjenne på såret. Det gjer vondt for den såra. Men det gjer og vondt for den som ser og tar på andres sår. Det er ikkje lenger tvil om sanninga. Og den kan vere vond. Men den kan også vere frigjerande. Slik den var for Tomas.

--

Namnet til Sannhets- og forsoningskommisjonen, fortel noko viktig. Sanninga må fram i ljuset og erkjennast før ein kan forsonast.

«Sanning» i denne samanhengen vi tenkjer på i dag handlar om historiske fakta under fornorskingstida. Men det handlar også om å lytte til kvarandre og erkjenne kva som ligg i dei ulike fortellingane. Heile befolkninga i Noreg vart prega av fornorskinga, men på svært ulike måtar. Majoritetssamfunnet leia av

styresmaktene, også kyrkjeleiarar, påførte minoritetsgrupper urett og djupe sår som verkar enno i vår tid. Dette må storsamfunnet og kyrkja stå til ansvar for. Vi må sjå heile sanninga på vår felles veg mot eit mangfaldig og meir forsona samfunn og kyrkje.

Det er ingen lett veg, for det er krevjande å sjå sanninga om fornorskinga og kva slags sår og skader den har gjort. Ein kan ønskje å sjå raskt forbi, eller gå ein annan veg. Ein kan miste trua, på menneske med kompetanse og makt, eller på ordningane, også dei demokratiske institusjonane, på rettferda og verdiane vi gjerne vil ha.

Men ved å sjå og erkjenne sanning, så kjem vi nærare dei verdiane vi vil byggje samfunnet vårt på. Institusjonane kan også stå fram som søyler som ber fellesskapet. Då Stortinget fekk rapporten, og det den avdekkja, så leia diskusjonane til eit klart fleirtal om «en uforbeholden beklagelse», som det heiter i vedtaket frå Stortinget. Då kom styrken i demokratiet fram. Dette er ein beklagelse på vegner av det storsamfunnet som også kyrkja vår er ein del av.

Når Kyrkjemøtet i fjor drøfta rapporten, erkjente vi kva som hadde skjedd i kyrkjas namn. Ved å ta eit oppgjør med fornorskinga og diskrimineringa, forpliktar kyrkja seg til å gå vidare saman på forsoningas veg. I dag er vi her for å gå på denne vegen saman, medan vi heldt fram arbeidet for å følgje opp våre vedtak.

Vi må saman finne høvelege tider og stader i tida som kjem der ei orsaking kan bli framført overfor mange fleire av dei det gjeld enn det vi kunne samle her.

I dag er vi i Nidarosdomen som er ein symboltong bygning for den nasjonsbygginga som også førte til ei legitimering av fornorskningspolitikken overfor samer, kvener/norskfinner og skogfinner. Difor er det viktig at erkjenninga av sanninga også er knytta til denne staden og dette Kyrkjemøtet. Her har vi sidan 2017 hatt eit sentralt plassert samisk altar. Det talar sterkt til oss i dag.

-

Det kan vere vondt når sanning kjem fram. Stundom kan det vere vanskeleg å tru at det er ein veg framover når ein balar med det som er vanskeleg. Men det er også meir å seie om det. Det kan vere våren som bryt fram. «Ja visst gör det ondt när knoppar brister,» skreiv Karin Boye.

Jesus sa: Sæle er dei som ikkje ser, og likevel trur.

Det går faktisk an å snu litt på setningen, og seie: «Sæle er dei som ser, og likevel trur.» Då får ein fram nettopp dette: Det kan vere tøft å erkjenne sanning, å sjå det ein ser. Men det er det som må til. Og det er i møte med røyndomen at det trengst tru på forsoning, og ein forsonande Gud.

Når ein ser kva som skjer i denne verda i dag, kan det vere vanskeleg å tru at sanninga og rettferda rår. Som ein prest i Palestina sa: Det er ikkje trua på Gud vi er i ferd med å miste, men trua på menneske, og på menneskeheita. Det er sterke ord, men det høyrer til det å sjå og møte sanning.

Forteljingane om møtene med den oppstandne er djupast sett forteljingar om at det er mulig å sjå og å ha tru på at noko nytt er mogeleg. Fordi vi også trur på Gud.

Kvar gong vi feirar nattverd, innleier vi med å seie at vi deler det samme som skjedde «den natta han vart sviken». Der møter vi den krossfeste og oppstandne oss igjen og igjen, som har sona våre synder, og som forsonar oss med Gud, og ber oss forsone oss med kvarandre. Det kan skje.

Sæle er dei som ikkje ser, og likevel trur.

Sæle er dei som ser, og likevel trur.

Ære vere Faderen og Sonen og den Heilage Ande, vår Skapar, Forsonar og Livgjevar, som var, er og vere skal, òg sann Gud frå æve og til æve. Amen

Musikalske innslag under plenum på Kirkemøtet:

Fredag 25.april:

Kristin Eek ledet elevene Kamilla Sørslett Kammerer og Evald Haltli fra Orgelklubben Maren Margrethe (Steinkjer)

Lørdag 26. april – mandag 28.april:

David Scott Hamnes ledet elever fra Orgelklubben Ludvig (Trondheim):

Jakob Skrødal Fagerthun, Sindre Strøm Brekke, Qinhe Cui, Qinxing Cui, Christian Larosa, Leo Lisa Cetre.

